IOANN
PREVOTI
MEDIC
PAUPER

1641

XII
e 23

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

MEDICAL SOCIETY
OF
LONDON
DEPOSIT

Accession Number

Press Mark
PRAEVOTIUS, J.

65707/A

XII 1

CL. et EXCELL.
IOANNIS PRÆVOTII
Practici ac P.P.
Patavini
MEDICINA PAUPERUM
AC
Ejusdem de Venenis
ac eorundem Alexi-
pharmacis
opuſculum.
Francofurti
Sumptibus Johañis Beyeri
M. DC. XLI.

INCLYTÆ

NATIONI GERMANÆ Theologorum, Philoſophorum & Medicorum in famigeratiſſimis Antenoris Athenis.

S. P.

CVm nefas ſit ac piaculũ, NOBILISSIMA GERMANO SANGVINE CRETA PECTORA, Clariſſimorum, qui unquam literis floruêre, virorum lucubrationes, vigilias & indefeſſa, quibus fragilitati humanæ conſulere ac publico prodeſſe bono voluêre, invidiæ nebulis obvoluta

ac abſcondita ſtudia, luce privare communi, ac, ne nobiles immortalitatis ferant fructus, putredini deferre tineiſque corrodenda devovere, operæpretium duxi amicorum petitioni ſatis eſſe faciendum, *ac Excellent. & Cl. Viri D. D. Ioannis Prævotij Rauraci P. P. Patavini* præmatura morte extincti ac ad cęleſtia avocati, *Medicinam Pauperum* poſthumam cum annexione acutiſſimi ejuſdem ad Nobilem Venetum dati & communicati Venenorũ eorundemq; alexipharmacorũ cenſus, à pluribus hactenus deſiderantiſſimè expectata opuſcula à mortalitate meis impenſis vindicanda, quæ, quantum utilitatis in ſe habeant recondita, illorum, qui praxi me-

medicæ ſedulam navant operam, elucebit teſtimonio. Exoptandum quidem eſſet, ut tanto viro ætatis flore gaudẽti ultima pepercisset rerum linea, quò plura ſedulitatis ſuæ ſincera ſemina in agro medico exſparſa afflicto microcoſmo ferre fructus potuiſſent; DEO tamen omnis boni autori gratiæ pro his & alijs agendæ, quę forte brevi ſubſequentur ejus poſthumis. Cœterum quod ſub *Illuſtriſſimæ Nationis Germanæ* nomine hęc ipſa typis evulgãda decreverim, factũ id non ſolum ob præclariſſimam Excell. autoris famam, cujus vos memoriam colitis, ejuſque ſinceri Germani candoris icon veſtris impreſſus hæret candidis mentibus, verùm eti-

am impulit me tum Excellentiſſima Nationis gravitas, apud exteros authoritas ac conſtãtia, &, quæ omnibus nationibus palmam præripit, animi candor, ut non immeritò à ſereniſſima Republ. Veneta ſẽper maximo in honore eaſdem ob virtutes habita fuerit, ab eademque ſingulariſſimis præ reliquis ditata & adaucta privilegijs, tum etiam amoris reciprocatio ac debita mea, quâ me *Inclytæ Nationi veſtræ*, (ex eo quo in Italia & præcipuè Venetijs vixi tẽpore,) obſtrictiſſimum confiteor, obſervãtia, quam eandẽ cũ amore debito depingere licet non potuerim, adumbrare tamen nõ deſtiti, quod ut ſerena fronte pro ſumma veſtra innata humani-

manitate accipiatis ac patrocinio veſtro dignemini, eâ, quâ par eſt, animi obſervantiâ rogo: Vivite interim feliciter Generoſa ingenia, creſcite, & in bonū publicum ac patriæ emolumentum floreſcite, me verò veſtrâ benevolentiâ & amore tuemini. Summus Archiater conſeſſum veſtrum cū omnibus officialibus ac ſingulis firmiter uniti corporis mēbris in ſui gloriam diutiſſimè conſervet, tueatur & protegat. VV. Francofurti 19. Auguſti 1641.

V.V. D.D.

Obſervantiſſimus

Ioannes Beyer.

UTILITATE LIBELLI COMMOTVS, PRÆSENS E-rigebat ἐπιγραμμάτιον Mœno-Francofurti Ioannes Guilielmus Hochſtatt/Phil. & Med. Doct.

Quo

Opuſculum de ſe ipſo loquens introducitur.

PAupertas, plebs, gaza, lues, contagio, labes,
Et fugiunt, laudantque *meos diſpulſa, levata,*
Conatus, quibus & ſtudeo prodeſſe, nocereq́;
Inſigni ſtudio: rem miram, candide *dices*
Lector? ſubjecto tribui contraria eidem
Tempore, parte, loco, quondam Stagirita *negavit*
Ijſdem poſſe ſimul: *quæ cùm ſententia mentè*
Firma diu ſteterit, vix eſt, evertier armis
His ut poſſe putem. Sunt omnia ſalvâ! quieſcet
Paupertas, pretij nimij quod mole levatur
Pendendi Medicaminibus multâ arte parandis,
Me laudat; fugiuntq; lues, contagio, labes.
Vi quando herbarum, propulſanturq́; fuganturq́;
Et Machaonio gaudet ſolamine, morbis
Plebs pulſis, reficitq; novo medicaminis artus
Viribus exhauſtos fomento, robora reddens
Priſtina corporeis venis: en divite gaude,
Hoc promo-condo: quo vix felicior alter
Obtigerit, morbi triſtes ſuperare dolores,
Hem tibi! gaza datur, facili, mercabilis ære,
Tradens Hippocratis, *Medicorum Principis artem*
In nucleo, nucleum: feliciter utere, ſalve!

DE MEDICINA PAUPERUM:

SIVE,

De Medicamentis facilè parabilibus.

QUicunque medendi arte claruerunt, atque ex humanæ ſalutis cuſtodia, magnam ſibi apud omnes gratiam compararunt, prima exiſtimationis ſuæ fundamenta in pauperum tabernis jeciſſe videntur. Cum enim duo præcipuè medicum commendent, curandi peritia & eximia in ægros charitas, ſine qua vix eſſe poteſt alienæ calamitatis tanta commiſeratio, quæ ad ferendum auxilium anxiè quemque ſollicitet: utrumque eſt ejuſmodi ut divitibus atque Principibus facilè probari non poſſit medicus, niſi frequenti pauperum

medicatione ſe talem eſſe prius oſtenderit: Nam quibus res illæ omnes affluunt, quarum penuria vitam reddit aliјs minus caram; ſuſpecta eſt mederi incipientium peritia, quæ multis experimentis ac præclaris curationibus popularium hominum teſtimonio evulgatis non innotuerit: jsque ſolus non ægrè perſuadebit divitibus ad quos accerſitus fuerit, ſe morbi & non propriј commodi, lucrique cauſam seriò ſuſcepiſſe, qui multis egeſtate preſſis ſtrenuam operam aliquando navaverit, atque illorum conſuetudine humaniter cum ægris agere didicerit. Quæ cauſa eſt cur medicam artem addiſcentibus atque ex ejus profeſſione famam commodaque urgentia quærentibus illud inprimis curæ eſſe debeat; ut bene medendi præcepta acri ſtudio cognita,

gnita, infimæ ſortis hominibus ægrotantibus applicare ſciant, indeque primas artis exercitationes feliciter auſpicentur. Qua in re non parum obſtat medici conatibus fortunæ tenuitas, quæ non modo idonea ad tuendum ægri naturæque robur, alimenta, ſed etiam accommodata ad ſanationem medicamenta comparari ſæpè vetat, adeo ut ex pharmacopolarum officinis nihil peti poſſit, ne levi ſumptu grave paupertati vulnus infligatur, novæque miſeriæ ad priorem fiat acceſſio. Providit tamen naturæ liberalitas pauperum neceſſitatibus, multasque medicamentorum materias, quæ & ubiq; locorum obviæ ſunt, & levi artificio præparatæ ad omnem uſum aptari poſſunt, in quibus non minus exercitatum debere eſſe medicum,

 ac

ac in ijs, quæ divitibus conveniunt, ſcribit Galenus 6. de compos. medic. per loca c. j. præſertim cum obvia illa remedia non tam utilia ſint pauperculis, quam neceſſaria divitibus iter facientibus, ſi forte procul ab urbibus & pharmacopæorum frequentia atque præſidio in morbum inciderent. De his ergo remedijs quæ latinis facilè parabilia, Græcis εὐπόριστα dicuntur præſens erit hæc tractatio in duas diviſa partes, quarum altera materiam obviorum medicamentorum omni ægritudinum generi conferentium exhibebit. Altera modum oſtendet ſingula expeditè abſque labore & ſumptu præparandi quando ſincera uſui eſſe non potuerunt.

* * *

MA-

MATERIÆ

Medicamentorùm facile præparabilium

PARS PRIMA.

IN recenſendis medicamentis facilè parabilibus convenientiſſimus eſt ordo executionis remediorum methodo inventorum, ut ſciat unuſquiſque expeditè proferre materiam, principio aut progreſſu curationis eligendam. Cum igitur remedium à cauſa morbi indicatum, inventione quidem ultimum, ſed executione ſit primum, atque ante omnia cauſa tolli debeat, ut tandem morbus expugnari valeat. 7. meth. cap. 12. Primũ locũ jure meritò ſibi vendicab ũt medicamenta cauſæ morbificæ adverſantia, quę varia sũt pro variet ate

cauſæ.

cauſæ. Alia enim materiam copiâ peccantem minuunt, vacuantque: Alia deficientem augent: Alia pravam ejuſdem qualitatem corrigunt: alia intempeſtivum motum inhibent: aut vitioſam quietē ad naturalem motum revocant, alia denique cauſas toto genere præter naturam & ſubſtantiā, ut ajunt, peccantes extirpant.

A Vacuantibus exordiendum, eoque magis, quod pauperes ob victus pravitatem pluribus abundant excrementis quam divites: ac proin ex cacochymia frequentius morbos incurrunt, quam ex plenitudine.

Vacuantia porro alia materiā ſenſibiliter evacuant per alvum, per vomitum, per urinas, ſudorem, ſputum, palatum, nares; alia inſenſibiliter digerunt, & in halitum vertunt quibus in curatione locus eſt, duntaxat poſt ſenſibilem evacuationem.

***

VA

VACVANTIA PER ALVUM.

HOrum alia reſpiciunt impuritatem primarum Viarum, neque ultra meſenterij vicinam regionem vires ſuas exerunt, & lenientia dicuntur: Alia ſecundam & tertiam regionem corporis expurgant, purgantiaque & catarctica appellantur.

Alui lenitio fit aſſumptis per os: injectis per clyſteres & ſuppoſitis glandibus.

Quæ aſſumuntur per os duplicis ſunt generis; alia enim ventrem ſtrenuè laxant, indeque excrementa educunt: Alia debilius agunt, quibus præcipuè utendum eſt ad lubricam alvum detinendam, ne excrementa naturalia primæ coctionis nimis diu retineantur.

STRENVE LAXANTIA in cauſa bilioſa.

Serum lactis depuratum bibitum

à ℔.

à ℔ iij. ad viij. intervallo unius horæ: fit autem efficacius diſſolutâ in primo cyatho ſalis communis ʒj.

Aqua hordei non decorticati præſertim decocta cum paſſulis & prunis à ℔ ij. ad vj. pota ſpatio ſemihoræ.

Violæ purpureæ recens ſuccus ab ℥j. ad ℥ij. cum cyatho aquæ hordeaceæ vel fontanæ.

Roſarum pallidarum ſuccus eodem modo hauſtus.

Cucurbitæ ſativæ ſuccus leviter coctus cum quarta parte mellis & pauxillo ſalis communis ab ℥iij. ad ℥v.

Hæc omnia corrigantur maceratione abſynthij; ſi debilem ventriculum contingat bile repleri.

Succus cichorei depuratus ab ℥iij. ad v. vel vj.

Oleum commune bene maturum cum triplo aquæ fontanæ coctum ad humiditatis conſumptionem ab ℥iiij. ad ℥vj. per ſe bibitum præcipuè in cardialgia. *Ce-*

Ceraſi aut *Perſici* flores recentes ad P. j. in acetario ſumpti.

Roſæ moſchatæ Num. iiij. in acetario ſumptæ maximè ſi rore adhuc madeant.

Pruna dulcia Num. xij. leviter cocta ex aqua mellis.

Poteſt ex prunis parari rob inſtar ſapæ, exigui ſumptus & admodum gratum, quale ſequens.

℞ *Prunorum dulciſſimor.* ℔. j.
Siliquar. dulc. inciſ. ℥iij.
Aq. font. vel. Vin. alb. ſubdulc. ℔. iij.

F. decoctio lento igne, donec materia utcunq; inſpiſſetur tũ per ſetaceum trajiciatur, rurſuſq; bulliat ad conſiſtentiam ſapæ, cujus exhibeatur pro juſta purgatione ℥iß. circiter vel ſola, vel cum cyatho aquæ aut juris: poteſt ulteriori decoctione inſpiſſari in formam electuarij, pro illis, qui tantum bolos aſſumũt, ſed addenda eſt quarta pars mellis, ut aliquamdiu ſervetur incorruptum, & datur ab ℥j. ad ℥iß. LA-

LAXANTIA IN CAVSA pituitoſa.

SAcchari rubri ℥j. ex jure pulli au aq. coriandror.

Sacchari fini ℥iß. uſque ad ℥ij eodem modo propinati.

Mulſa plena non cocta ab ℥viij circiter ad ℔. j. Corrigenda eſt eju flatulentia ſem. fenicul. Aniſ. aut Coriand.

Vinum dulce cum 3. parte melli crudi ab ℥iiij. ad ℥viiij. additis quo que ſemin. odoratis, ne ventrem di ſtendat.

Fænugræci decoctum cum qua ta parte mellis vel etiam ſolum cu ſale ab ℥iiij. ad vj.

Mercurialis olerum more eſa cō dita oleo & ſale.

Sic & prodeſt ejus decoctum a ℥iiij. ad vj. addito ſale.

Hyſſopi utriuſque puluis à ℥ij. a iiij. cum oxymelite; vel ejus decoct menſura. j. circiter data ſola v cum oxymelite.

Ta

Tartari crudi puluis à ʒß. ad ʒij. ex jure galli vel mulſa, vel decocto hyſſopi aut polij.

Reſina larycina illota à ʒiij. ad ʒv. pro adultis, in pueris à ʒj. circiter in forma boli vel pilular.

In hunc finem parari etiam poteſt oxymel laxativum efficax in hunc modum

℞ *Mercurial. ſpicat. ſeu fœminæ M. ij.*
Abſinth. communis M. j.
Mellis ℔. j.
Aq. fontan. ℔. iij.

Bulliant lento igne ad perfectam conſiſtentiam mellis, dein adde

Hyſſopi
Polij an. M. j.
Acet. opt. ℔. ß.

Iterum bulliant ad conſiſtentiam oxymelitis & F. Colatura. Doſis ab ℥iij. ad ℥vj. per ſe vel cum jure.

Sunt quoq; obviæ & exigui ſumptus pilulæ de aloë lota, quæ dantur à ℈j. ad ʒij. circiter, & ſcribit Garzias ab-

ab horto, ſi folia aloës inciſa coquãtur cum modico ſale, eorum decoctum ad ℥viij. circiter alvum quater aut quinquies innoxiè ſubducere.

LAXANTIA IN CAVSA melancholica.

Fumariæ in umbra ſiccatæ pulvis ad ʒiij. circiter ex mellicrato.

Ejuſdem ſuccus recens ab ℥ijß. ad ℥iiij. circiter per ſe vel cum ſero depurato aut jure galli.

Valet & ejuſdem decoctio ad M. j. additis præſertim paſſulis & momento ſalis.

Tartarum modo antea præſcripto uſurpatum.

Ejuſdem cremor datur à ʒj. ad ʒiij. cum jure vel alio liquore.

Ex Tartaro & momento folior. ſenæ Alex. ſtimuli gratia fit pulvis efficax & gratus hac ratione

℞ *Tartari crud. el.* ʒj.
Vel. Cremor. Tartar. ʒiß.
Fol. ſenæ. ℈j.

Sem.

Sē. Aniſ. vel fœnic. vel. Cinā. ℈ß.
ſacchar. ff. ʒß.
M. F. pulvis pro j. Doſi.

ALVUM MOLLIENTIA.

HIs quæ nō ſtrenue laxant, utendum eſt potius ad impediendam retentionem naturalium excrementorum primæ coctionis, quā ad alias neceſſarias & citas evacuationes: Sunt autem hujuſmodi:

ALVVM MOLLIENTIA IN cauſa bilioſa.

SEquentes herbæ olerum more coctæ, & earum decoctiones valent; Scilicet Acetoſa, Atriplex, Blitum, Lactuca, omne genus Lapathi, Malva ejuſque cauliculi, Spinachia.

Hæ herbæ magis emolliunt decoctæ cum paſſulis in jure pingui vel conditæ multo oleo & tantillo ſalis.

Ceraſa dulcia cocta maxime cum jure & conſperſa ſaccharo.

Ce-

Ceraſorum item ſuccus cum melle inſpiſſatus ad j. vel ij. cochlearia vel per ſe ſumptus vel cum jure.

Mala perſica cocta & ſaccharo conſperſa.

Poma dulcia cocta.

Paſſulæ corynthiacæ acinis carentes & quæcunque ſimiles vel per ſe ſumptæ, vel maceratæ in ſero depurato donec turgeant, vel decoctæ ex vino albo vel jure & ſaccharo cõſperſæ ab ℥j. ad ℥ij. pro una vice.

Pruna dulcia cruda detracta exteriore pellicula vel cocta ex vino & ſaccharo conſperſa.

Ptiſanæ cremor, præſertim ex hordeo non decorticato paratæ.

Panis hordeaceus;

Oleum bene maturum copioſum in ferculis.

Horum omnium quẽadmodum & ſequentium præcipuus uſus eſt in prima menſa, aut jejuno adhuc ſtomacho, duabus circiter horis ante cibi ſumptionem.

AL-

ALVVM MOLLIENTIA IN cauſa pituitoſa.

ASparagi maxime petræi germen coctum, conditum oleo & ſale.

Avenæ farina in ferculis ac pulmentis.

Braſſica ſativa, magis autem criſpa, leviter decocta, condita oleo & ſale.

Ejuſdem bene coctæ primum jus dicta ratione conditum.

Ejusdem ſuccus expreſſus ab ℥ij. ad ℥iiij. ex jure bibitus.

Beta eodem modo uſurpata; candida cenſetur efficaciter nigrâ & rubrâ.

Calendulæ folia decocta oleoq; & ſale condita.

Cicerum atque *lentium* primum jus cum oleo & ſale.

Ius piſcium quorumcumque ſalitorum.

Ficus recentes benè maturæ.

Fi-

Ficus paſſæ num.vj.aut vij. maceratæ in lacte aut vino dulci donec turgeant.

Alij verno tempore caricas ſternunt roſis pallidis recentibus quas frequenter mutāt ſpatio 14. dierum atque in dolio compreſſas recōdūt ad uſum: dantur duæ aut tres in prima menſa.

Iuglandes recentes vel in defectu harum ſiccæ in aqua donec molleſcant maceratæ cum ſale comeſtæ.

Panis furfuraceus aut ſimilagineus fit efficacior additis paſſulis & ſena Alexandrina.

Furfur ipſum cum jure coctum.

Siliquarum decoctum.

ALVVM MOLLIENTIA IN cauſa melancholica.

C*Apparis* fructus ſale conditus leviter coctus, comeditur in acetarijs cum oleo & aceto.

Lupuli turiones, id eſt, primę germinationes elixi & conditi oleo & ſale;

ſale; ſolvunt efficacius ſi ſuperbibatur eorum decoctum.

U*va dulcis recens* quæcunque ſed magis rore adhuc madens, penſilis eſt inefficacior.

Vinum dulce pro potu.

Condimenta ex ſapa & defruto, id eſt, leviter cocto muſto.

Huc etiam referuntur pruna & paſſulæ, maximè in melancholia aduſta.

Fit acetum pro acetarijs condiendis ad tenendam alvum lubricam hac ratione.

℞ *Tartar. crud.* ℥j. *vel Cremor. tart.* ℥ß.
Fol. ſenæ. ℥iij.
Cinã. electi vel. ſem. aniſ. ℥j.
Aceti acerri. ℔.j.

F. infuſio per diem naturalẽ, ſervetur acetum ad uſum.

Acetum quoq; *paſſulatum* in quo Tartarum per noctem infundatur eſt non inefficax.

CLYSTERES LENIENTES.

EXtemporanei & viliſſimi clyſteres inteſtina expurgantes parantur ex juris carnium ℔. j. ol. olivar. vel ſem. lini, recrementi Sacchari an. ℥iij. ſalis cõmunis ʒj. M.

Vilior & magis abſtergens fiet ex aquæ ſalitæ naturalis marinæ aut thermalis ℔. j. & ol. communis ℥iij.

Vel ℞. *Decoct. Mercurial. malv. betæ. Furfur.* ℔. j.
Suc. braſſicæ vel mellis vel ſuc. betæ. ℥ij.
Salis communis ʒj. M. pro clyſtere.

Si opus ſit emollitione inſigni vel augeatur quantitas olei ad ℥iiij. & vj. vel oleo omiſſo augeatur quantitas decoctionis factæ cum multa malva, Althæ. branc. Urſ. & fortiter expreſſæ.

Refrigerandi vim, ſi ea ſit opus, tribuent folia violæ purpureæ, parietariæ & hordeum addita decoctioni.

Si

Si languida ſit expultrix duplicetur aut tripliceɫur quantitas ſalis.

GLANDES LENIENTES.

IRritant leniter alvum ad excretionem ſuppoſitoria ex ℥j. mellis aut recrementi ſacchari ad duritiem co-cti addito ſalis tantillo, ſi langueat expultrix.

Pariter ex radice betæ aut raphani in debitam formam redacta oleoque aut butyro illita cum vel ſine ſale.

Idemq; præſtat truncus braſſicæ.

Ex ficu inverſa etiam fiunt ſuppoſitoria oleo illita & ſale aſperſa.

Ex Sapone, candela, lardo in glandis formam concinnatis oleoq; aut butyro illitis.

PURGANTIA PER ALVUM.

QUæ excrementa trahunt ad vẽtrem ex remotioribus partibus, catarctica & purgantia dicta, licet ſinceros humores vix evocent ſed magis permixtos; ſumunt tamen denominationem ab excremento

quod efficacius movent, qua ratione reduci poſſunt ad quatuor claſſes pro varietate humorum, qui purgatione educuntur, nempe ad purgantia bilem, pituitam, melancholiam & aquoſitates & ichores.

Horum ſingula facilioris diſtinctionis gratia rurſum partire licet in *Benigna*, quæ clementer abſq; torminibus & à locis jecori circumjacentibus expurgant: Et in *Strenua*, quæ à locis remotioribus & vena cava non ſine labore vacuant: in *Valentiſſima* ſeu furentia quæ à remotiſſimis partibus trahunt, ac niſi probè corrigantur maximo cum conatu viriumq; diſpendio opus ſuum peragunt. Cum hac enim diſtinctione facile erit unicuique deligere purgantia, pro diverſitate ſitus & loci affecti, majori aut minori reſiſtẽtia, humoris evacuandi viriumque fortiorum aut debiliorum tolerantia.

Ergò,

Bile Prædominante conveniunt

pro

pro benigna evacuatione dulcamaræ Lignum decoctum ab ℥j. ad ℥ij. cum portione ſem. aniſ. aut fenic.

Frangulæ cortex flavus in umbra ſiccatus & potiſſimum ineunte vere ad ℈iiij. Corrigitur ſem: aromat: & exteriore cortice nigro ideo ſimul exiccatur, decoquitur, teritur.

Rhabarbarum Monachorum ſive Hippolappathi Matthioli radicis exiccatæ pulvis datur à ʒj. ad ʒjß. ex jure calido cum granis v. vel vj. zinziber. aut hyſſopi.

Violæ purpureæ in umbra ſiccatæ pulvis à ʒj. ad ʒij. cum jure cicerum aut piſorum modice coctorum.

Convolvulus major Matthioli decoctus à M. j: ad ij. Corrigitur ſtomachum, aſtringentibus, maxime myrtho, roremarino & cypero.

SRTENUE PURGAT

C*Entaurium minus* in decoctione à ʒij ad ʒiij. circiter in ℥viij. aquæ ad conſumptionem medieta-

tis addita liquiritia vel paſſulis ad corrigendum amarorē, datur pulvis ad ʒj. circiter ex decoctione prunorum vel paſſularum præſertim ex aqua hordeacea.

Gratiolæ ſiccatæ pulvis datur ad ʒj. ex vino aut jure alterato ſtomachicis.

Recens decoquitur à ʒiß. ad ℥iij. additis præſertim cichoraceis.

Peplij pulvis ad ℈iiij. circiter bibitus ex mulſa cui inſtillatum ſit modicum aceti.

VALENTER PURGANT

P*Eriplocæ recentis ſuccus* in umbra ſiccatus.

Idem præſtat & *Scammonium*, corrigitur cotoneo aut fumo ſulphuris; qui modus nuperrimè inventus ſatis blandum reddit medicamentum & omnis ſaporis expers: extenditur autem alterutra materia craſſè trita ſuper chartam bibulam & in ſubjectas prunas conjicitur ſulphur pulveriſatum, ita ut charta ſuper-

perjacens fumum accipiat, cum materia liquari incepit, removetur & ſervatur ad uſum. Hac ratione tutò datur ſcammonium à gr. v. ad xv. Præparati autem cum cotoneo ſufficiunt ad ſummum g. x. datur ex liquore cenvenienti vel formatur in bolos aut pilulas.

Ex dictis varia componi poſſunt extempore medicamenta purgantia, de quibus hoc in univerſum notandum, faciliorem reddi purgationem ſi purgantia miſceantur cum lenientibus ſui generis, quod de omnibus alijs purgantibus proportionaliter eſt intelligendum. E.g.

Potio cholagoga ex tempore ſic parabitur.

℞ *Paſſular.* ℥ß.
Prunor. dulc. par. iiij.
Gratiolæ vel centauri minor. ʒij.
Sem. fenicul. ʒß.
Aq. Horde. vel Comm: ℥viij.

F. Decoctio lento igne ad conſumptionem medietatis & facta colatura exhibeatur pro potu.

Si

Si bolus eligatur,

℞ *Rad. Hippolappath. pulv.* ℥j.
Flor. Centaur. min. ʒß.
Pulp. paſſul. ab acin: mundat. vel rob. prunor. inſpiſſat. ℥vj.
Zingib. *gr. vj.*

Miſc. F. boli.

Si in ſtomachum ab omni medicamento abhorrentem incidas, efficies pruna ſolutiva vel paſſulas aut caricas ſi in propoſitis decoctionibus bilem trahentibus tamdiu macerentur dicti fructus donec turgidi evadant, unde pro evacuatione ſufficient pruna vj. caricæ iij. aut iiij. paſſular. ʒß. uſque ad ℥j.

Eodem pacto præparabuntur hi fructus ad aliorum humorum expurgationes, mutatâ liquorum purgantium, quibus infundendi ſunt, materiâ.

PITVITA PRÆDOMINANTE benigne vacuabunt

AGaricus infuſus per noctem in quo-

quo præmaceratum ſit zingiber vel hyſſopus, Thymus aut alia ſimilis herba calida & acris, deinde ſiccatus, uti vulgo fit agaricus trochiſcatus, datur in pulverem tritus à ʒß. ad ʒj. in pilulis bolo & potu ex oxymelite: Maceratur autem à ℈iiij. ad ʒiij. circiter præſertim in mulſa.

Aſarum Matthioli purgat quidem ſecundum omnes ſui partes, radice tamen eſt efficacior, datur pulvis à ʒj. ad ʒij. cum oxymelite aut mulſa.

Carthami ſeminis pulpæ à ʒij. ad v. circiter datur emulſio ex mulſa, vino potenti, aut jure, corrigitur calefacientibus & ſubſtringentibus ſtomachum, uti ſpicâ, cypero, roſmarino &c.

Rhamni catarctici ſeu ſpinæ infectoriæ baccarum ſuccus, quo bibliopolæ librorum tegmina luteo colore tingunt. Datur in ſubſtantia à ʒiij. ad ʒvj. Corrigitur odoratis herbis, ſeminibus aut aromatibus maxime zingibere.

Ulmi craſſior cortex in pulverem tritus à ℨij. ad ℨß. circiter ex vino vel mulſa vel decoctione hyſſopi.

Radix cava ſive fumariæ bulboſæ radix in umbra ſiccata, datur in ſubſtantia ℨj. pulveriſata ex liquore convenienti.

Plantæ maximæ ſem. decorticata devorantur Num. xij. ad xx.

Circiter vel ſola vel cum nucleis pini, vel bibitur etiam eorum cremor ex vino.

Ex Rhamno dupliciter componitur ſyrupus gratus & pro pauperculis aſſervandus hoc pacto.

℞ *Suc. baccar. ſpinæ infector. depurat.* ℔. ij.
Mellis deſpumat. ℔. ij. ß.

Coq. lento igne ad ſyrupi conſiſtentiam, F. rariore linteolo colatura, poſtea calenti adhuc colaturæ

℞ *Cinnamo. el. pulv.* ℨiij.
Zingib. ℨiß.

Miſc. & ſervetur ad uſum.

Vel. ℞ *Dicti ſucci percolati & per ſe*

ſe decocti ad 4 partis conſumptionem ℔.j.
Mellis deſpumati ℥viij.

Coq. una ad conſiſtentiam ſyrupi. Coctis jam & remotis ab igne injicito pulv. Cinam. ʒij.

Uterque datur ab ℥j. ad ℥iß. diſſolutus in vino aut jure Carnium vel decoctione hyſſopi aut polij vel thymi.

STRENVE PVRGANT

E*Sulæ majoris & minoris radix*, quæ aliquando eſt efficacior: Uſurpatur cortex maceratus in aceto roſaceo vel cydoniato & ſiccatus ſervatur ad uſum: Si deſint hæc aceta, alteratur acetum vulgare aliquo ſtomachico frigido aſtringẽti uti roſis, fructibus berberis, balauſtio, cotoneo. Capreolis vitis, flor: labruſcę, myrtho. Datur in ſubſtãtia in pulverem tritus à gr. vj. ad xx. Maceratur à ℈j. ad v. circiter ex vino vel Mulſa.

Eſulæ Venetæ radicis cortex eadem

dem præſtat eodem modo præpara-tus & exhibitus.

Geniſtæ hortenſis, quam Hiſpani-cam vocant, folia & ſemina dantur in ſubſtantia à ℨj. ad ℨij. in infuſione aut decoctione à ℨij. ad ℥ß. Corri-gitur vino aromatico vel alijs ſto-machicis odoratis.

Geniſtæ anguloſæ omnes partes ea-dem præſtant eodem modo exhibi-tæ.

Hermodactylus vulgaris ſeu Col-chici Dioſcoridis radix eruta priuſ-quam floreat & præcipue poſt ex-ortum foliorum, non patitur ullam infuſionem aut decoctionē. Datur pulvis à ℈ij. ad ℨij. in pill. Tabel. bo-lo vel per ſe in potu ex vino & jure, a cui debet vis illius iners aliquo acri ut zingibere, hyſſopo, thymo. ſi pla-cet etiam addere alexipharmacum corrigens ventoſitatem, uti inter vulgaria ſunt rutæ, & rutæ caprariæ ac angelicæ ſylveſtris radix, tutior e-rit purgatio.

Pſeudo-

Pſeudonarciſſi lutei ſylveſtris radix datur in ſubſtantia à ʒij. ad ʒß. ex vino aut jure, corrigitur ſtomachicis odoratis.

Uvæ taminiæ ſeu vitis nigræ Matthioli radix ſiccata, datur in decoctione à ʒiß. ad ʒiij: In ſubſtantia in pulverem trita à ʒß. circiter ad ʒiß. Corrigitur cortice aut ſem. citri vel Arantior. vel ſpicæ.

VALENTER PVRGANT

B*Ryoniæ aſparagi* ad M. ß. olerum modo cocti & ſumpti.

Succus germinum ejuſdem à ʒj. ad ij. ex vino vel jure aut decocto hyſſopi, origani, calaminthæ.

Placentæ abſinthij frixæ in oleo per deſtillationem facto ex bryoniæ germinibus idem præſtat.

Ejusdem radix ſiccata & decocta à ʒj. ad ʒiij. circiter, in ſubſtantia à ℈j. circiter ad ʒj. ex vino vel jure correcto abſynthio vel alio ſtomachico

Co-

Colocynthidis pulpa maceratur à gr. v. ad xx. Decoquitur à gr. x. circiter ad gr. xxiiij. corrigitur aliquo ſtomachico Emplaſtico, quodque ſua lubricitate citiorem faciat decoctionem, uti malva, fœnugræco & ſem. citri, coma: abſinth. vel cinam.

Huc pertinet etiam vinum generoſum (maxime Abſynthites) quod per noctem in excavata colocynthide intabuerit.

Colocynthis pyriformis eadem præſtat, ſed aliquanto inefficacius ac propterea in doſi fere dupla.

Chamelæa potiſſimum tamen ejus folia decoquuntur à ℥ß. ad ℥j. In ſubſtantia à gran. x. ad ℈j. corrigitur abſinthio & hordeo.

Thymelæa idẽ pręſtat eadẽ ratiõe.

Laureola mas, quæ Matthiolo Chamædaphne & fæmina quæ eidẽ Daphnoides appellatur idem faciunt, ſed inefficacius. Decoquitur à ℥j. ad iij. In ſubſtãtia à gr. xv. ad ℈j. & ℈ij. corrigitur eadẽ ratione. *Ti-*

Tithymalus quicunque, excepto latifolio, qui è prædominio ſeroſitates evocat; dantur multæ ejus partes; datur lac à gr. v. ad gr. xij. Ramuli & folia in ſubſtantia à ʒß. ad ℈iiij. Cortex radicis in ſubſtantia à ℈j. ad ʒj. Maceratus a. à ℈iiij. ad ʒiij. circiter.

Ex his varia componi poſſunt remedia, & vel extempore uſurpari vel in usũ reſervari. Exempli gratia;

Potus.

℞ *Agarici præpar.* ℈iiij.

F. infuſio decoctionis hyſſopi, ℥iij. per horas x. Facta colatura adde *oxymel.* ℥iß. Miſc. pro potu.

Vel, ℞ *Rad. Eſulæ præp.* ʒij.
Fol. Laureol. recent. ℥j.
Fol. Myrth.
Hyſſopi an. M. j.
Vini alb. odor. ℔. ij ß.
Mell. deſpum. ℔. j.

Coq. lento igne ad mediocrem conſiſtentiam. poſtea adde
Sem. Aniſ. ʒj.
Coriand. præparat ʒß.

Ci-

Cinamom. ℥j.

Bulliant iterum ad ſyrupi conſiſtentiam F. Colatura & ſervetur ad uſum. Cujus doſis erit ℥jß ad ℥iv.

PULVIS GRATISSIMUS.

℞ *Hermodactyl. à ſuperior. cort. mundat.* ℨj.
Tartar. crud. vel præparat ℈j.
Zingib. gr. vj.
Sacch. ff. ℨß.

Miſc. & F. pulvis exhibendus ex vino.

BOLUS.

℞ *Agar. præpar.* ℈ij.
Tartar. ℨß.
Cinam. gr. v.
Pulpæ caricor. vel paſſular. ab acin. purgat. ℨß.

Miſc. F. Bolus.

PILULÆ.

℞ *Hermodact.*
Agaric. præparat an. ℈iß.
Zingib. gr. vj.

F. pulv.

F. pulv. & cum oxymel. vel melle F. pilulæ.

Melancholia prædominante benigne vacuabunt, cuſcuta decocta à ℥vj. ad ℥iß. pro una vice, & corrigitur abſinthio in hunc modum.

℞ *Herb. Cuſcutæ* ℥j.
Com. Abſinth. vulg. p. ij. vel ℥ij.
Aq. Comm. ℥x.

Bulliant ad conſumption. mediet. addendo ſub finem

Sem. fœnic. aut Aniſ. ruditer contuſ. ℥ß.

F. Colatura pro uno potu; ſi infra ℥ß. decoquatur habet rationem medicamenti aperiẽtis non purgantis.

Epithymi uſus eſſe poteſt græciani, ubi oritur, incolentibus in ſubſtantia ad ℥ß. ex ſero depurato vel lacte aut ſimili refrigerãte in decoctione à ℥vj. ad ℥iß. ſed moderate coquendum eſt; tarda ejus vis dejiciendi corrigitur acribus uti pipere, zingibere. Ejus loco alibi uſurpetur thymus

mus, cui facultas eadem ineſt, idem præparationis modus, nigri tamē in Europa familiarior eſt uſus. Album alterum quod in Syria oritur, eſt efficacius, præſtat tamen ejus decoctū diluere alia melancholiam purgantia, cum tardè dejiciat, quàm eo ſolo uti.

Polipodij radix in ſubſtantia à ʒ ad iiij. ex jure galli aut cremore ptiſanæ. Decoquitur autem à ʒvj. ad ... Corrigitur diſcutientibus flatus ſeu baſtringentibus ventriculum, ut ſem. citri, arant. coriand. ſpica Italica.

Senæ folia & folliculi in ſubſtantia à ʒj. ad ʒij. macerantur vero à ʒij. ad ʒvj. non ferunt tamen decoctionem: corriguntur ſem. odoratiſſimis alijſque flatus diſcutientibus: fit hac maceratione Vinum Senatum, cujus datur ſemi cyathus vel ad juſtam purgationem ſervata prædicta doſi, vel ad ſimplicem alvi lenitionem, ſi ſingulæ doſes vini nō plus

con-

ontineant quam ℥j. ſenæ per noctem infuſæ.

Strenue purgant Conſiligo Matthiol. quam Tragus Elleborum nigrum eſſe cenſet, Dodonæus Buphalmum; eaſdem habet vires ſed paulo invalidiores ac elleborus niger officinarum eadem ratione præparatus.

Sanniculæ fœminæ Fuchſij radix eaſdem habet facultates eaſdemque præparationes.

Valenter purgant: Antimonium dejectorium, tale autem redditur terna calcinatione cum duplo ſalis nitri igne non admodum vehementi, materiamque bacillo ferreo continue agitando ne comburatur. Datur in ſubſtantia pro pueris à gr. iiij. ad viiij. pro adultis à gr. vj. uſque ad xij. & in ijs qui difficulter purgantur ad gr. xij. & xvj. Datur ex quocunque liquore item ex cochleari panatellæ aut ptiſanæ, facilius operatur additis aliquod granis cremonis Tartar. *Elle-*

Ellebori nigri radix præparata: ... riæ autem ſunt præparationes ... bus reddi poſſit hoc medicam... tum æque benignum ac Sena. V... go infunditur radicis cortex ac... generoſo, deinde in umbra ſicca... ad uſum. Datur in ſubſtantia à ℈j... ij. circiter. In decoctione à ʒj. ad ... circiter : In maceratione ʒß. ... ℈iiij. Corrigitur ſem. odoratis pr... cipue dauci & nymphææ tanqua... proprio alexipharmaco. Si pla... dum purgans reddere cupias, eoq... uti loco benignorum antequam e... iccetur ad uſum, bulliat aliqua... tum in aceto, ſic enim multum vi... um deperdet, vel cum decoquit... aut maceratur vulgariter præpar... tum, abjiciatur primum decoctu... aut infuſum & eidem radici nov... liquor addatur pro ſecunda infuſio... ne aut decoctione exhibenda.

Præterea *ex Elleboro* duplex præ... paratur extractum, alterum alter... efficacius.

Pri-

rimum ℞ *Rad. Elleb. nig. vino ablut. & à terra purgat.* ℔.j.

Conſcindantur & infundantur er diem naturalem

in Vini alb. opt. ℔.*iij*.addendo,
Fl. Nymph. M. j.
Sem. Dauc. ℥ij. *vel, rad. dauci.* ℥ß.

F. circa finem levis ebullitio, ut adices molleſcant atq; turgeſcant, um prælo exprimantur, ſuccus per oletur & depuretur ſenſimque inpiſſetur lento calore, cumque melis craſſitudinem acquiſierint adde Maſtichis 4. partem. Datur à ℈ dimid. ad ℈j. in forma pilulari aut boo.

Secundum, quod eſt vulgarius;
℞ *Rad. elleb. nig. ſiv. recent. ſive ſiccat. q. v.*

Coq. in Octuplo aquæ donec remaneat tertia pars, tum Radices fortiſſimè exprime, expreſſionem adde decoctioni & utrumque per duplicatum colum trajectum ſimul inſpiſſa

ſpiſſa ad conſiſtentiam mellis a-dendo maſtichis octavam parte[m] ſucco jam inſpiſſato. Datur à gr. x[ii] circiter ad ʒß. in pilulis aut bolo.

Fit etiam ex Elleboro pomum ſ[o]lutivum, ſi radiculæ exiccatæ & pr[æ]paratæ pomo infigantur, pomum[-]que ſub cineribus coctum exhibe[a]tur extractis radiculis; vel, ſi ſpati[o] diei naturalis ſinantur radices p[o]mo infixæ, tumque abjectis radici[-]bus pomum crudum edatur.

Denique fit ex Elleboro oxymel au[t] quicunq; ſyrupus ſolutivus, ſi radi[-]ces unà coquantur, maximam au[-]tem Decoctionẽ ſuſtinent; ineſt au-tem vis catarctica æqualiter fer[è] elleboro nigro officinarum quem Matthiolus ellebor. nigrum flore purpureo vocat & elleboro nigro herbaceum florem gerenti, qui Matthiolo eſt pſeudoelleb or. niger. Verum prior cum minori moleſtia purgat, quàm poſterior, qui proptereа meliori indiget præparatione & minori doſi.

Ex

Ex dictis componi poterit ſyru-
us utiliſſimus & gratiſſimus pro
auperculis aſſervandus ad expur-
andum melancholicum humorem
oc modo

℞ *Rad. elleb. nig. præpar.* ℥iij.
Herb. Borrag.
Lupulor.
Fumar.
Cuſcut. an. M. j.
Mal. Citrior. in fruſt: diſſect. ℔. ß.
Aq. fontan. ℔. v.

Bulliant lento igne ad conſumpt.
5. iij. deinde abjectis herbis adde

℞ *Suc. pomor. dul* ℔ ß.

Bulliant iterum ad conſumptio-
em medietatis, factâ omnium for-
i expreſſione, colatura & clarifica-
ione adde

℞ *Mellis deſpumat.* ℔. j.

Bulliant ad ſyrupi conſiſtentiam.
Cujus doſis erit ab ℥j. ad ℥ij.

Ex tempore verò talia compo-
nentur. E. G. Potus

℞ *Fol.*

℞ *Fol. ſenæ ℥iij.*
Sem. fœnic. vel aniſ. ℥j.

F. Infuſio per horas xij. in ℥iiij de coctionis Lupul. aut paſſular. ℥iii & facta unica ebullitione & colatu ne adde oxymelit. ſimpl. (nempe a viarum apertionem & craſſoru humor. deterſionem.) ℥j. Miſc. F. Potus.

Bolus poteſt præparari ex tempore talis,

℞ *Folior. ſen. pulveriſ. ℥j.*
Tartari
Sem. Aniſi vel Cinam. an. ℈j.
Pulpæ. paſſul. ab acin. purgat. ℥j
Miſc. F. Bolus.

Pilulæ formari poſſunt tales

℞ *Fol. ſenæ. ℈ij.*
Rad. Elleb. nig. ℈ß.
Sem. Dauci.
Cinamo. an. gr. vj.

Pulveriſata ſubigãtur cum oxymelite & F. Pilulæ.

Pulvis talis poteſt eſſe:

℞ *Cre-*

℞ *Antimon. dejectorij gr. vij.*
Cremor. tart. ℈j.
Cinam. el.
Sacch. an. ℈ß. *Miſc.* F. pulvis jure vel vino exhibendus.

Vel, ℞ *Fol. Senæ.* ʒj.
Tartar.
Sacch. ff.
Cinam. an. ℈j. *Miſc.* F. pulvis pro una vice.

Seroſitate prædominante benigne purgabunt

Carlinæ radix vel in pulverem trita ad ʒj. ex vino abſynthite aut oxymelite vel decocta à ʒij. ad ʒß. corrigitur ſem. odoratis & abſynthio.

Herbæ mirabilis Hiſpanorum variegatum florem gerentis radix ad ʒij. quomodolibet ſumpta.

Mercurialis ſylveſtris vel decocta ad M. jß. vel olerum more cocta & comeſta ac oleo & ſale condita.

Iridis domeſticæ purpureum florem gerentis radicis ſuccus recens extractus & depuratus ab ʒij. ad

ʒiij.condenſatus à ʒij. ad ʒß. potiſſimum ex vino abſinthite.

Strenue vacuant Anthoræ radix deraſa à ℈j. ad ℈ij. ex juſculo aut vino ſumpta non eget corrigente.

Cucumeris aſinini radix ſiccata in ſubſtantia à gr.xv. circiter ad ʒß. maceratur craſſo modo trita à ℈ij. circiter ad ℈v. Decoquitur à ʒij. ad ʒß. corrigitur ſtomachicis, ſed utiliſſimè omnium exhibetur infuſa p noctẽ in vino generoſo abſinthite.

Ebuli quatuor germina quatuor foliolis conſtantia, in vino aut jure cocta olerumque modo ſumpta.

Ejuſdem radix macerata in vino à ʒij. ad iij.

Ejuſdem ſuccus flor. & fructuum à ʒv. ad ℥j. ex vino potenti vel jure correcto abſynthio.

Ejuſdem ſeminis pulvis à ʒß. circiter ad ʒj. ex eodem liquore.

Succus ejuſdem cum melle inſpiſſatus ad conſiſtentiam ſapæ ab ℥ß. ad ℥j. per ſe vel ex vino aut jure.

Sam-

Sambucus idem præſtat, ijsdē modis pręparatus, niſi quod radicis cortici major ineſt vis purgandi quàm alijs partibus.

Lactuca ſylveſtris ſuccus à ℥iij. circiter ad vj. cū melle aut oxymelite aut vino dulci correcto Abſynthio.

Ricini vulgaris ſemen decorticatum: datur emulſio à ℥j. ad ℥iij. cum vino aut jure pingui correctoaliquo aromatico: maceratum vero vel leviter contuſum à ℥iij. ad vj.

Soldanella ſeu braſſica marina in decoctione ex jure pingui à M. j. ad ij. eduntur quoque cimæ, ut ait Plinius, vel teneriora germina olerum more cocta, corrigantur ſtomachicis.

Ex hac planta fieri poteſt rude extractum ad uſum aſſervandū & gratum, ſi foliorum ſuccus exprimatur, depuretur, cōdenſetur cum maceris & maſtichis quarta parte in pillularum maſſā formetur vel ſi inſpiſſetur

cum quarta parte mellis & octava parte ſucci abſinthij. Cujus doſis erit à ʒj. ad ʒij. circiter.

Vitis albæ (quæ Matthiolo eſt tertia clematidis ſpecies) radix decocta ad ℥ß. circiter in vino pari aqua diluto, corrigitur ſtomachicis temperatis ſcil. coriand. aut myrtho.

Valenter purgant Ricinus Americanus à gr. ß. ad gr. j. ſeu ſemen maceratur per noctem in vino, vel bibitur ſeminis emulſio ex jure.

Granum Dendæ Avicennæ, quod circumforanei paſſim vendunt pro Ricini Americani ſemine, eadem præſtat ac Ricinus Americanus.

Cataputiæ ſemina ſi majora ſint à gr. vij. ad x. Si minora, ab viij. ad xv. vel redacta in pil. aut bolos cum caricis vel emulſa ex hydromelite, ventriculo valde ſunt infeſta, ideoque ſuperbibendum jus alteratum abſynthio, & ſem. citri vel Arantiorum.

Tythimalus, Platyphyllus ſecũdum omnes

omnes ſui partes exhibitus modo & quantitate dicta de alijs Tythimalis valenter expurgantibus pituitam.

Ex dictis poteſt præparari jucundus ac vilis ſyrupus ad uſum reſervandus qualis

℞ *Rad. irid. domeſt. recent.* ℥iiij.
Cucum. aſin. in umbra ſiccat. ℥ij.
Herb. Abſinth. pontic.
Origan. an. *M.* j.
Vini alb. odorif. ℔ij. ß.

F. Maceratio per horas v. poſtea bulliant lentiſſimo igne ad conſumpt. tertiæ partis. F. Colatura; adde poſtea

Mellis deſpumati ℔ j.

Bulliat iterum ad conſiſtentiam dilutioris ſyrupi, addendo ſub finem

Cinamo. vel ſem. Aniſ. ℥ij.

Hujus ſyrupi doſis erit ab ℥j. ad ℥ij. ad ſummum.

Extemporaneæ Compoſitiones fieri poterant hac ratione:

Potus ſit

℞ *Rad. cucum. aſini. craſſo modo triti* ℥j.
Comar. Abſynth. pontic. Num. j.
Sem. fœnic. vel Aniſ. vel cinam. ℈j.
Vini generoſ. opt. ℥iij.

F. infuſio per noctem, mane F. colatura, Colaturæ adde *Oxymel. ſimpl.* ℥j. Miſc. pro potu (poteſt etiam omitti oxymel.)

Pro bolo:

℞ *Succi Irid. condenſ.* ℥iij.
Comar. abſynth. pulveriſ. ℨß.
Sem. Aniſ. ℈ß.
Caricar. ℨß. Miſc. F. boli.

Pilulæ:

℞ *Sem. Ebuli* ℈ij. *vel*
Rad. Cucum. Aſinin. ℈j.
Cinamo. ℈ß.

Trita formentur cum ſucc. Abſynth. q. ſ. F. pilulæ.

CLYSTERES PURGANTES.

QUæ injiciũtur per clyſteres purgantia duplici fine uſurpantur, nem-

nempe vel irritandi expultricem valde ſopitam, ut fit in affectibus ſoporoſis paralyſi & delirijs, unde clyſteres acres appellantur, vel trahendi excrementa à longinquioribus partibus vacuationi dicatis, aut etiam revulſionis gratia, ut irritent: parantur modo & quãtitate jam dictis in clyſteribus lenientibus addendo tantùm decoctioni pro clyſtere cõmuni herbas aliquas purgãtes, nempe centaurium minus, gratiolam in cauſa billioſa. Germina Carthami, geniſtæ folia, pulpam colocynthidis rariori linteolo illigatam, rad. Eſulæ aut cyclamin. in cauſa pituitoſa: Rad. elleb. nigr. in cauſa melancholica, Folia Ebuli & ſambuci in cauſa ſeroſa. Verum ut purgent & ſuppleant vicem medicamenti per os aſſumpti; non debent injici ultra Menſuram ℥viij. ea nimirum quantitate quæ etiam per os aſſumi poſſet, & præcedere debet clyſter inteſti-

teſtina expurgans, quia ſic retinetur pluribus horis clyſter purgans, commodeque actuatur à calore inteſtinor. quantitas tamen purgantium per os aſſumẽdorũ duplicari debet in parandis clyſteribus, quia non ita probè actuantur in inteſtinis ac in ventriculo v. g. ad purgandam & revellendam pituitam, fiet clyſter talis.

℞ *Fol. malv.*
Betæ.
Origan.
Chamomil. an. M. ß.
Pulp. Colocynth. in pet. ligat. ʒß.
Sem. Carthami ʒij.
Aq. fontan. ℔. j.

F. decoctio ad conſumpt. medietat. Colaturæ adde

℞ *Recrement. Sacchar.* vel
Mellis ʒij. *aut iij.* Miſc. pro clyſtere.

GLAN-

GLANDES ACRES.

PUrgantia ſuppoſita nullam videntur habere per ſe vim purgãdi, hoc eſt, facultate tractatoriâ humores è longinquis ad inteſtina ducendi; ſed tantum irritanti pigrã alvum ad excretioné, quo irritamento aliquando per accidens idem evenit quod in purgantibus, excrementa ſcilicet è venis & partibus diſtantibus per alvum exturbari, verùm non pharmaci trahentis, ſed irritatæ expultricis robore, quam ob cauſam glandes acriores interdum ſupplent vicem medicamenti purgantis, & debilibus quibuſcunque tutius adminiſtrantur, quàm clyſteres.

Fiunt autem glandes acriores ex melle aut recremento ſacchari ad duritiem cocto, addédo pro ſingulis uncijs à gr. j. ad x. vel colocyntid. ſcammon. vel ellebor. utriuſque vel lactis tithymal. aut Eſulæ & ſalis ali-

 cujus

cujus acrioris, puta ammoniaci vel ſalis nitri, ſuppoſitorijs.

VACUANTIA PER VOMITUM.

HOrum quoq; duplex eſt genus, alia ventriculum tantum purgant omnis trahendi virtutis expertia & ad lenitivum medicamentorum ordinem pertinent: alia ſuperfluitates aliunde ad ventriculum tractas evacuant, ſuntque catarctica; illa per ſe vomitum vix provocant, niſi ventriculum offendant valde nauſeabundum, ſed externo indigent irritamento, gutturis nimirum titillatione, immiſſo digito aut penna, hæc per ſe excitant vomitum abſque externo auxilio.

LENIENTIA PER VOMITUM.

IN *cauſa calida* aq. tepida, aq. hord. jus pingue hydroleum dantur omnia tepida à ℔.j. ad ij. adultis, pueris ab ℥viij. ad ℔.j.

In cauſa frigida tenui. decoctum

ſem.

ſem. citri vel Arantior. ex jure ad ℔. j. cum oxymel. ℥ij.

Lauri foliorum decoctum tepidum ad ℔. j.

Narciſſi radix cocta eſa vel ejus decoctum dictâ quantitate bibitum.

Pulvis rad. beton. à ʒj ad iij. cum jure & oxymel.

Pulvis rad. peponis à ℈j. ex eodem liquore.

Decoctum teſtudinum veprium ex aqua vel jure.

In cauſſa frigida craſſa. Raphani ſuccus ab ℥j. ad ij. cum jure & oxymelite.

Nitrum à ℈j. ad ʒj. cum mulſa aut jure pingui.

Jus cum oxymel. ſumpt. aut mel. cui admixtus ſit ℈j. Zingib. vel hyſſopi vel piperis

VOMITORIA PURGANTIA

QVæ per vomitum purgant, omnia quoque alvum movent, ideoque tunc eligenda in purgatio-

nibus moliendis, quando natura magis inclinat ad ſuperna. Triplex autem ſtatui poteſt illorum ordo, uti etiam per alvum purgantia. Alia ſunt benigna ut quæ à partibus ventriculo circumjacentibus trahunt minimâque moleſtiâ ventriculum ſubvertunt. Alia ſtrenua quæ à longinquioribus partibus efficacius trahunt, cum aliquo ventriculi labore. Alia valentia quæ fortiſſimè trahunt & materiam valde craſſam aut in remotiſſimis partibus contentam, magnoq; cum conatu ventriculi vomitum cient.

Bile prædominante benigna erunt Frangulæ cortex flavus recens, decoctus cum aqua vel jure à ʒij. ad iiij.

Naſturtij hortenſis ſemen in pulverem tritum à ʒiij. ad vj. bibitũ ex aqua.

Strenua erunt. Atriplicis ſemen in pulverem tritum à ʒj. ad ʒij. ex jure pingui alterato coma abſynthij.

Cha-

Chamæceraſus montana Geſneri, quam Tragus halimum facit à v. ad viij. circiter ceraſa devorata, præſertim ſuperbibita aqua aut jure tepido.

Aſari radix æqualiter fere trahit bilem & pituitam maceratur à ʒij. ad v. in ſubſtantia pulveriſata datur à ʒj. ad ʒij.

Valentia ſunt: mandragoræ radicis ſuccus à ℈ß. ad ℈j, ex vino mulſo, & cautè agendum, periculi enim non eſt expers.

Pituita prædominante benignè vacuant: Agaricus nō præparatus à ℈ij. ad ʒij. ex jure pingui cum oxymelite.

Coluteæ Veſicariæ ſemen datur in ſubſtantia à ʒj. ad ij. Maceratur à ʒij. ad ʒß. corrigitur vino aromatico.

Coluteæ ſcorpioidis ſemen idem præſtat.

Geniſtæ hortenſis flores & ramuli virentes macerati aut decocti à ʒij. ad ʒß. ex jure.

Spargulæ ſemen in pulverem tritum à ℥ij. ad iiij. ex mulſa aut jure cum oxymelite.

Strenue vacuant pituitam prædominantem, Staphidis agriæ ſemen ad ℥jß. circiter tritum ex copioſa mulſa, ſuperbibendum eſt jus pingue, donec vomitus ſequatur, ne ex nimia medicamenti mora ventriculus inflammetur.

Tithymali cujuſcunque recentia folia cocta cum mulſa à ℥jß. ad iiij.

Tabaci Folior. ſuccus à ℥j. ad ij. cum jure alterato ſem. citri vel Arantiorum.

Vitriolum album à ℥ß. ad ℥j. ex jure.

Valenter vacuant pituitam. Anagyris ſemen tritum à ℥ß. ad ℥j. ejuſdem cortex ſiccatus & in pulverem tritus idem præſtat ſed paulo inefficacius.

Quæ ex his componuntur ejuſdem ferè ſunt formulæ verbi gratia.

Pro Bile:

℞

℞ *Aq. hordei* ℔. j.
Ol. bene matur. ℥ij.
Rad. Aſari pulveriſ. ℥j. Miſc. pro potu:

Pro pituita.

℞ *Iuris alterati ſem.* citri vel Arant. ℔. j.
Oxymel. ℥ij.
Suc. Rhaphan. ℥j.
Agar. crud. ℈ij. Miſc. F. potus.

Si placet ſyrupum vomitivum pro uſu componere talis eſſe poteſt

℞ *Ramulor. viridium geniſt. hortenſ.* ℥iß.
Fol. Lauri.
Tabaci. an. M. j.
Sem. citri vel Arantior. craſſo mod. contuſ. ℥ij.
Aq. commun. ℔. ij.

Bulliant ad conſumptionem medietatis. F. Colatura.

Colaturæ infunde per horas xij.

℞ *Rad. Aſari.*
Agaric. crud. an. ℥iij.

F. rurſ. colatura & clarificat. adde

℞ *Mell. deſpum.* ℔. j. Coq.

Coq. lento igne ad conſiſtentiam ſyrupi, cujus doſis ſit ab ℥ß. ad ℥j. ce jure & aqua tepida.

Hujus generis erit hoc Electuarium admodum efficax.

℞ *Rad. Aſari.*
Agaric. crud. an. ℥ß.
Rad. betonic.
Pepon. an. ʒij.
Cinamo. ʒj.
Sem. Aniſ. ʒß.

Trita in ſubtiliſſimum pulverem excipiantur.

℞ *Mellis deſpumati.* ℥iiij. &
F. Electuar.

Cujus doſis erit à ʒix. ad xij. circiter ex quocunque liquore grato.

Melancholia & atra bile prædominante : Strenua tantum & valentia conveniunt, quia humor ſuapte natura graviſſimus paulò ægrius ad ſuperna trahitur quàm alij humores.

Strenue autem vacuant Antimonium præparatum. Facilime præparantur flores, calx & vitrum, paulo diffi-

ifficilius tinctura & oleum, quod in
rigidum præcipitatum abit in can-
lidum pulverem flori non abſimi-
em. Dātur hæc omnia in ſubſtantia
quidem à gr. iij. ad vj. ex panatella,
ptiſana, conſerva ſtomachica vel vi-
no aromatico correcto abſynthio,
roremarino, alijſque ſtomachicis
ſubaſtringentibus: Macerantur à gr.
iij. ad x. potiſſimum in vino gene-
roſo aut abſynthide, ex hoc fit præ-
ſtantiſſimus ſyrupus omnium anti-
moniatorum medicamentorū pla-
cidiſſime vacuans per ſuperna & in-
ferna ſic.

℞. *Flor. aut vitri Antimon.* ℨiß.
Vini albi generoſ. ℔.j.

F. infuſio per dies duos natura-
les, facta colatura adde

℞. *Mellis deſpumat.* ℥x.

Coquantur ad ſyrupi conſiſten-
tiam cujus doſis erit ℥ß. ad ℥jß. cir-
citer per ſe vel ex quocunque liquo-
re gratiori.

Valenter vacuant: Ellebori albi
radix

radix præparata vel emedullata an per diem in aceto roſaceo maceran rurſuſq; in umbra ſiccata ad usū, Ilo co aceti roſati ſubſtituatur acetū cy doniorum, quod melius eſt, vel aliu d alteratum aliquo ſtomachico fri gido & aſtringēte, datur à ℈ß. ad ℈j nō in ſubſtantia, ne os ventriculi co vellatur ſed in infuſione, quæ fit du pliciter: Prima eſt veterum qui radi culas ellebori raphano infixas p noctem ſervabant, poſtridie raphan exprimebant, ſucciq; ℥j. porrigebā cum priſana, cujus loco ſumi poteſ panatella liquidior ad humiditatem oris ventriculi ne convellatur.

Secunda priori melior & gratior eſt ut ℈ß. rad. infigatur fruſtulo mal cydonij & in eodem coquatur, poſt-modū extractis radicibus datur comedēdus ille bolus, vel expreſſus ex eo ſuccus diluatur vino aut jure pingui alterato ſem. citri, deturq; hauriendus: Redditur elleborus albus lōge mitior, ſi radix emedullata poſt de-

bitam infuſionem ſinatur aliquã-
u bullire in aceto, deinde v. ſicca-
ſervetur ad uſum.

Seroſitate prædominante benigna
nſebuntur: ſuccus rad. ebuli à ℥iß.
iij. cum jure pingui alterato co-
â abſynthij.

Succus rad. ſambuci idem præſtat
dem doſi.

Sambuci aquaticæ baccæ ad ℥ij. ſu-
erbibendũ jus pingue mododictũ.

Strenua cataputiæ folia ſurſum e-
ılſa dãtur à ℥j. ad ℥iß. ex eodẽ jure.

Valentia. Elaterium ob inſuavi-
tem in pilulis vel bolo ſumptum.
ulgò miſcetur pilulis aromaticis.
liſceri poteſt pulpæ caricæ cum
ortione abſynthij, quod fit per ex-
reſſionem.

Fructus cucum. Aſinini datur à
r. iij. ad x. quod extillat ex fructu
antummodo puncto à gr. ij ad vj.

Vacuantia per urinas, quibus non
olum viæ renum & veſicæ, ſed etiã
otum corpus venarum & arteria-
rum

rum beneficio expurgatur, fiunt
medicamentis diureticis, quorr
aliqua ſunt propriè talia calida &
ca, acriaque & tenuium partiũ, a
impropriè talia, remiſſum habem
calorem, aut etiam ad frigidam v
gentia, partium tamen tenuiu
quibus utendum magis eſt in feb
bus, renibus & jecore calidioribu
niſi fortaſſe præſentia corruptæ
venenatæ materiæ in venis citiſ
mã urgeat vacuationẽ, quæ meli
citiuſq; perficitur diureticis propr
& calidioribus: præcipua magiſ
obvia in utroque genere ſunt iſta:

Propria diuretica. Aſparagus, pr
cipue radix, Apij ſemen ſeu ſeſ
vulgaris, radix & ſemen cardui, c
cumerumque radix & ſem. cum
ni, ſem. eryngij cujuſcunque r
dix, fœniculi radix & ſemen: Irion
utriuſque ſem. Laurifolia, bacca
rad. cortex, mentha ſylveſtris, na
ſem. ononidis aculeatæ radix, pul
gium, petroſelini communis omne
par

tes, raphani utriuſque radix, ru-
æ radix, ruſci turiones, aſparagi &
dices, Satureja, ſerpillum. Semina
ntur in pulverem trita à ʒß. ad ʒj.
dem intelligitur de medicamen-
improprie diureticis.) alia v. de-
quuntur ex aqua, vino & omnium
mmodiſſimè ex jure cicerum; da-
r tamen etiam radicum pulvis
æcipue lignoſarum ut Ononidis
lauri. Ex his aliqua ex tempore
mponi poſſunt.

Efficaciſſimus eſt hic pulvis

℞ *Rad. Ononid.* ʒij.
Sem. Irion.
Bac. Laur. an. ʒj.
Cinamon. ʒß.

Miſc. F. pulvis: datur ad ʒj. ex vi-
no aut jure cicerum calido.

Iucundior fit ſi infundatur per
noctem, tum facta unica ebullitio-
ne & colatura ſumatur, abjectâ pul-
veris fæce; reddetur medicamen-
tum adhuc efficacius additis ali-
quot guttulis liquoris quem præbet

ſal

ſal in excavato Rhaphano detenti in loco humido donec ſolvatur.

Pro illitione pubis tale oleum præparatur extemporaneum, quo adjuvatur urinæ excretio.

℞ *Fol. Lauri.*
Mentaſtri.
Serpil.
Puleg. an. M. j.
Camomil. M. j. ß.
Cort. Rad. Rhaphan. ℥ß.
Sem. Cumini. ℥ij.
Ol. communis ℔. j. ß.
Vini alb. ℔. j.

Fiat infuſio per 4. horas, poſtea coquantur ad humiditatis conſumptionem & F. Expreſſio cum colatura.

Fit quoque Emplaſtrum ex diſſecto raphano decocto cum foliis petroſelini, apij, & pulegij dein ſimul contuſo & admoto pubi.

Improprie diuretica. Sem. cucurbit., cucum. citrul. melon. (inde fiunt emul-

ulſiones.) malvæ, mylij ſolis, fru-
us alkekengi, nuclei ceraſorum,
ſicula meſpilor. avellanar. longio-
m cortex, Limonum maturorum
iditas, folia & caulis fragariæ, ca-
l. ♀ parietar. tribuli utriuſque
dix gram, maximè arundinei, li-
uiritiæ, quinquefolij, & raphani
ecorticati, daturutiliter jus cicerũ
ubeor. cum $\frac{1}{4}$ ſucci limonis, habe-
ur pro ſecreto hic potus.

℞ *Succi parietar. depurat.* ℥iij.
Iuris cicer. ℥iiij. Miſc. pro
potu.

Ejuſdem generis cenſetur & iſte

℞ *Rad. liquirit.* ℥ß.
Aq. communis ℔.ß.

Bulliant lento igne ad conſum-
tionem medietatis. Colaturæ adde

℞ *Succi Limonum.* ℥j. Miſc.

Dantur quoque utiliter pro citiſ-
ſimo remedio, ſucci raphani ℥ij. ex
vino generoſo calido.

Ex-

Exterius admovetur vulgare: optimum Emplaſtrum ex fol. pa... tar. ſolis vel cum raphano trito, ... xis in ſartagine cum butyro aut ol... & calidum pubi admotum, ſi am... thinum ol. aut chamomeli præ... ſit præferendum communi.

VACUANTIA PER SVdorem.

ET hæc duplicis ſunt generis: a... proprie ſudorifica quæ mater... am fundunt inque halitum vertun... alia impropriè talia, quæ materia... facile convertibilem præbendo p... accidens provocant ſudorem, valc... conſentanea variolis incipientibu... calidioribusque affectionibus cut... neis & febribus putridis inclinant... naturæ motu ad cutem.

Propria, decoctum alij, ligni bux... (quo lues gallica æque curatur a... Guajac.) chamædrios, chelidoni... majoris, card. bened. lign. Iuniper... laurin. & Myrrhidis dantur ab ℥iiij

ac...

ad viij. circiter, fiuntque efficaciora decocta ex mulſa & vino albo.

Eadem decocta depurata & lento calore inſpiſſata præbent rudia extracta. danda a. ℨj. circiter vel diluta vino generoſo aut decocto impropriè ſudorificorum calidiorum vel formata in bolum aut pilulas, quibus ℥iij. circiter decocti ſuperbibant. E.G.

In affectibus articulor. & nervorum frigido catarrho tale fiat decoctum.

℞ *Ligni Laurin.*
Buxi. an. ℥iß.

Conſcindantur minutim & infundantur per diem in Aq. communis ℔. v. deinde adde

℞ *Fol. Betonic.*
Chamædr.
Ivæ an. M. j.

Bulliant lento igne ad conſumptio. tertiæ partis & F. colatura pro 5. vicibus.

Impropriè ſudorifica decoctum chamæmelinum, cerefol. fuman. hor. non decorticat. mylij, lentium leniter coctar. rad. lupulor. pentaphyl. tormentil. fol. pimpinell. vulgar. ſcabioſæ & violæ matronalis.

Ex his componitur vulgaris ſyrupus Sancti Ambroſij vocatus, ex una parte vini & duabus decocti Mylij.

Alia ex tempore componi poſſunt E.G. in affectu cutaneo tale fit decoctum.

℞ *Fol. Scabioſ.*
Fumar. ſiccæ. an. M.j.
Rad. Lupulor. ℥ß.
Aq. hordei ℔.j.ß.

Coq. lento igne ad conſumptionem fere dimidiam & F. Colatura pro potu uno.

Apparentibus variolis.

℞ *Fol. pimpinel.* M.j.
Scabioſ. M. ß.
Primæ decoct. lentium. ℔.j.

Coq.

Coq. ad conſumptionem 3. par-
tis & F. colatura pro uno hauſtu.

Dantur autem horum omnium decocta in majori quantitate, quam prope ſudorificorum nempe ab ℥ viij. circiter ad ℔. ij.

Sciendum vero eſt vix provocari ſudorem jam dictorum medicamẽtorum operam, niſi illorum vis ad cutim contrahatur remedijs trahentibus, quorum etiam beneficio laxantur pori cutis & ad ſudorem præparantur; itaque ſeſqui horæ ſpatio circiter à ſumpto ſudorifico vel collocandum eſt corpus in laconico, vel balneo calido naturali aut artificiali, vel ſtragulis bene tegendum, vel admovendæ tegulæ calentes aut vaſa aquâ calente plenâ vel fricanda etiam leniter cutis aut varijs partibus admovendæ cucurbitulæ non ſcarificatæ, pro ut neceſſitas magis poſtulare videbitur.

VACUANTIA PER SPUTVM.

QUæ viarum ſpiritalium infarctum expediunt ab officio expectorantia dicuntur, quæ omnia triplici differentia comprehendi poſſunt.

Alia enim conveniunt ſputo craſſo, incidentia nimirum & detergentia. Alia ſputo tenui ac inſipido ſiccantia nempe & quadantenus incraſſantia. Alia demum ſputum ſulſum ſcilicet contemperantia vel etiam eroſionem impedientia.

Conveniunt ergò pro Lambitivo in ſputo mediocriter craſſo aqua mulſa, oxymel, mel crudum, decoctio caricarum liquirit. Siliquar. paſſular. addita portione farfaræ palmonar. aut Scabioſ. Harum etiam herbarũ pulveres miſceri poſſunt oxymeliti ad conſiſtentiam eclegmatis. ſeu mollioris electuarij, qua forma etiam utiliter uſurpatur pulv. rad. ireos cum oxymelite mixtus.

Spu-

Sputo admodum craſſo conveniunt decocta botryos, enulæ, hedyſari, hyſſop. praſſij, ſaturej. thymi, Ariſtol. long. harum pulveres utiliter miſcentur oxymeliti pro lambitivo, vel excipiuntur melle in forma electuarij. vel

Componitur mulſa ex oxymelite dictarum herbarum in coctione, eaquemadmodum maceratione earundem præparari quoque ſolet vinum Hyſſopites & Enulatum veteribus familiare.

Vulgus utile Electuarium ex rad. Enulæ cocta in aqua (præſtaret accipere mulſam aut vinum dulce) & per ſetaceum tranſmiſſa deinde excepta duplo mellis deſpumati & cocta ad juſtam craſſitiem.

Præter hæc ſingulariter proſunt ſulphuris pulvis vel flos mixtus ex ovo ſorbili ſumptus. Urticæ ſem. mixtum lambitivis. Aqua vitæ cum tertia parte ſacchar. paſtata vel mixta oxymeliti. Pulvis pulmonis vul-

pis à ℨß. ad ℨj. ex vino vel mulſa potui vel eclegmati mixtus.

Crocus à ℈ß. ad j. cum vino bibitus.

Millepedes vino abluti & ad ℨj. infuſi per noctem in vino albo, deinde expreſſi & hauſti abjectâ fæce.

Reſina laricina & abietina devorata in bolo, vel delincta, pro delinctu ſolvenda eſt melle deſpumato, nam optime miſcetur melli.

Præſtantiſſimum parari poteſt balſamum in hunc finem.

℞ *Ol. bene matur*; pro divitibus ſumendum eſt

Ol. amygd. dulc. non rancid. ℔.ß.

Vini albi dulcis ℥iiij.

Bulliant ad conſumptionem humiditatis: deinde adde

℞ *Flor. Sulphur.* ℥iij.

Agitantur continue & leniter ad lentiſſimum ignem, floribuſque jam diſſolutis adde.

Re-

Reſin. Laricinæ vel abietin. aut
ſi haberi poteſt,
Lachrym. abietin: ℥ijß.

Miſc. uſque ad perfectam unionem. Poteſt miſceri lambitivis & internè ſumi cum dictis decoctionibus aut vino albo.

Cæterum ut facilius procedat ſputum, ne uſu dictorum medicamentorum exiccetur craſſus humor, conſultum eſt ſemper permiſcere aliqua emollientia & laxantia, qualia ſunt pro lambitivis & uſibus internis liquirit. rad. & ſuccus, paſſulæ, rad. malvæ & Altheæ.

Exterius juvat illitio pectoris butyro maxime rancido ſolo vel mixto mucilagini malvæ & althææ.

Deprædicatur fomentum ex folio braſſicæ butyro probe illito & pulvere cumini aſperſo calideque admoto pectori.

Sputo tenui & inſipido vero conveniunt dec. Ariſtoloch. rot. jujub. prunor. ſylveſt. virgæ aureæ nummular.

Veronicæ, ſuc. granat. ſubacidior per ſe vel modico mellis.

Eclegmata quæcunque ex amylo, gummi Arabico, Tragacantha: terra quacunq; medicata cum melle vel oxymelite admixta portione ſulphuris vel myrrhæ vel Ariſtol.rot: cremor. ptiſanæ cum portione amyli.

Sputo ſalſo conveniunt, Decoctio hordei, jujubar. liquirit. poſtulat. prunor. dulc. maxime ex jure pedum & capitum vituli hædi, agni, item cochlear. & teſtudinis nemoral.

Emulſio amygd. dulc. & ſem. 4. frigid. minor. præcipue addita farina amyli: ptiſanæ cremor vel panatellá cum ijſdem emulſionibus addita etiam emulſione ſeminis papaveris albi urgente ſalſedine; ſuccus prunor. dulcium delinctus.

Butyrum recens tum delinctum, tum ferculis additum, tum pectori illitum.

Si

Si placet Syrupum componere ad hunc uſum.

℞ *Succi prunor. dulc.*
Suc. vel decoct. portulac. an. ℔ß.

Depuratis adde

Mellis deſpumat. ℥x.

Bulliant ad ſyrupi conſiſtentiam. Cujus uſus erit pro Eclegmate & ſyrupis.

VACUANTIA PER PAlatum.

CApur triplici ratione vacuatur per os mediantibus palati ductibus nempe maſticatione, gargariſmo & palati illitione.

Pro maſticatione in cauſa calida conveniunt charta præſertim bibula, caricæ, amyd. amar. vel nucl. perſicor. uvæ paſſæ, mali citrij fruſtum integrum, Arantij cortex.

In cauſa frigida conducunt radices cyperi, acori Angelicæ utriuſque, valerian: ſativ. Imperator. Sem. fæ-

nic. aniſ. ſeſel. ſiler. mont. gran. Iunip. bac. lauri & folia teneriora.

His valentiora ſunt atque intenſæ frigiditati conveniunt folia Iberidis, hydropiper. Lepidij, naſturt. hortenſ. ſaturej. hyſſopi montan. puleg. ſylveſt. rutæ ſylveſt. rad. pyreth. ſem. thlaſpios, ſinapi ſtaphid. agriæ quæ ut facilius terantur, dentibus excipi debent momento ceræ flavæ & in orbiculos vel morſellos formari.

Pro gargariſmo cui eſt locus tamen in cauſa frigida conveniunt decoctiones calaminthæ, chamædrios, hyſſop. fol. lauri. lavendul. major. puleg. ſerpil. & ſpicæ Italicæ quæ partim gargarizantur partim calide ore detinentur.

Valentiſſimi gargariſmi fiunt ex decoctione herbar. pro valentioribus maſticatorijs propoſitar. maxime ſi addatur portio aquæ vitæ vel vulgaris diaſinapi quod Moſtardam Itali vocant.

Pro

Pro palati illitione quæ etiã locum tantum habent in cauſa frigida, conveniunt jam dictę decoctiones cum melle ad ſyrupi conſiſtentiam inſpiſſatæ.

Præterea Aq. vitæ, moſtarda vulgaris vel Electuarium aliquod molle ex dictis paratum. v.g.

℞ *Baccar. laur.*
Iunip. an. ℥ij.
Sem. Sinap.
Herb. ſaturej. an. M.j.
Sem. Aniſ.
Fœnicul. an. ℥j.
Rad. Acor.
Imperat. an. ℥ij.

Trita & cribrata excipiantur Mellis deſpum. ℔.ij. F. El.

VACUANTIA PER nares.

PUrgantia caput per nares; quædam ſua acrimonia ſternutamentum excitant convenientia humori valde craſſo & impacto nec non ſopitæ expultrici. Quædam

dam ſine ſternutamento humorem provocant: inter quæ alia tutò adhibentur etiam capiti ad calidum inclinanti, alia conveniunt tantum humori & capiti frigidiori.

Sternutamentum excitant inſufflati pulveres omnium propoſitorum pro valentiori maſticatorio ac præterea attractum naribus.

Decoctum nigellæ & ellebor. nigr. ſuccus item rad. ciclaminis, bryoniæ & elaterium alijs liquidis naſalijs diſſolutum: idem præſtat ſed paulo mitius radix cyclaminis, turundæ forma indita naribus & cortex Arantij inditus.

Sine ſternutamento caput etiam calidius vacuabitur decocto vel ſucco Malvar. bliti præcipue albi. fol. betonicę & braſſicæ, aq. hordei, rad. betæ, naribus indita, maxime verò ſi contabuerit in aq. tepida, item illitione narium butyro recenti.

In cauſa frigida conveniunt decoctiones vel ſucci anagallidis, beton.

ron. rad. betæ cand. chelidon. maj. hederæ mural. hyſſop. hortenſ. rad. iridis recent. major. ſalviæ, Tabaci.

Indiſolent quoq; naribus forma turundæ rad. cyclam. & Iridis oleo vel butyro perunctæ, vel in aqua præmaceratæ, quando ſternutamento non eſt opus.

Præterea convenit fumus herbarum dictarum exiccatarum præcipue majoranæ, hyſſopi, thymi è tubulo hauſtus, quo excipi ſolet fumus Tabaci Indici. Ex his componi poſſunt Errhina v. g.

In cauſa frigida;

℞. *Succ. Rad. ireos inſpiſſ.*
Succ. flor. hederæ inſpiſ. an. ℥ij.
Pulv. major. vel Thym. ʒj.
Butyr. recent. ʒß. Miſc. F. Linimentum.

Quo illinatur turanda ex goſſypio indenda naribus; vel,

℞. *Succ. bliti per filtrum depurati opt.* ℥iiij.
Agarici craſse triti ʒi.

 Fin-

F. Infuſio per noctem. Poſtridie F. colatura, quę tepidè naribus hauriatur, vacuat caput ad ſtuporem abſque inſigni agitatione.

VACUANTIA INSENſibiliter.

HOrum materia latiſſimè patet. Omne n. calidum rarefaciendo & in habitum vertendo inſenſibiliter vacuat, imò omnia ſicca humiditatem cohibendo, omniaque aſtringentia, eandem exprimendo hoc genere vacuantium cenſeri poſſunt. Propriè tamen hoc nomen merentur digerentia, quæ humorem in halitũ lentè vertant: Diſſipantia quæ cõfertim id agunt & flatus etiã craſſos diſſipãt. Rubilicantia quæ validiſſimè utrumq; pręſtant, validoque calore materiam intus latentem etiam non propè attenuatam dimovent & ad cutim trahunt.

DIGE-

DIGERENTIA.

INter quæ maxime obvia ſunt; Abſynthium, Anethum, apij omne genus, chamomel. cotula fæid. fænugræc. arundinis radix, lilium album, lini ſemen, mel, melilotus, roſmarin. verbaſcum, vinum potens maximè, quæ dari poſſunt forma decoctionis ſyrupi, Electuarij.

Ex ijſdem parari poſſunt per deſcenſum olea & fomenta prouſibus externis, quibus etiam addi poſſunt ſequentia internè non exhibenda, velut rad. cyclam. cucum. aniſ. aſphodeli, fol. ebuli, ſambuci, alumen, nitrum, vitriolum, ſal commune.

Per ſe quoque admoventur externè pro illitionibus butyrum rancidum maxime ſalitum, oleum vetus ſalitum.

Pro fomentis: aq. calcis vivæ, aq. thermalis calida, aq. dulcis bene calida;

da; Lixivium forte, vinacia calida, luta thermarum calidarum & earum foveæ, arena fervens, cinis calens cum vel ſine furfure & ſale ſacculis incluſus.

Pro Emplaſtris: cochleæ tritæ cum putamine.

Caſeus antiquus cum decoctione carnis ſalitæ præcipuè ſuillæ contuſus in formam Emplaſtri.

Farina fabarum vino excepta vel decoctione jam dictorum, addito ſi placet oleo & oxymelite vel melle.

Privatim ad abſumendum lac cito & abſque periculo ne grumeſcat in mammis habent iſta pro ſecretis mulieres, quæ lactare nolunt vel non poſſunt, folia viridia nucis juglandis in ſinu geſtata.

Linimentum ex æqua portione mellis & reſinæ linteolo continuè admotum.

Cataplaſma ex farino fabar. cum oxymelite vel decoctione petroſelini vel decoctione Malvarum ex Aceto.

Fo-

Fomentum ex æqua portione peroſelini & aceti fortiſſimi, addito croci momento.

DISCVTIENTIA

EX his faciliora paratu ſunt agni caſti ſemen & flores (quorum maceratione fit, oleum colico dolori appropriatiſſimum) allium, angelicæ utriuſq; radix & ſemen. ſem. Aniſ. ſem. Arantior. & citrij, eorundemque cortex, calamenthum quoque præcipue montanum, cumin. carui, dauci, fæniculū, hyſſopus, imperatoriæ radix, Iuniperi baccæ & lignum lavendulę, lauri folia & baccæ colicis & uterinis doloribus appropriatæ, Lupini, Major. mentha ſicca, ocymum, origanum, polium, pulegium, ruta, ſatureja, ſerpillum, ſpica Italica, thymum, quæ omnia dantur ſola mixta forma decoctionis, ſyrupi, Electuarij, vel eorum pulveres ad ℥j. bibantur ex vino aut cibis aſpergantur.

Huc

Hinc permittatur aq. vitæ & vinum [illegible] vetus, quod veteres dare ſolebant [illegible] cum pipere [illegible] modo into.

[illegible] poteſt [illegible] pleno [illegible] efficaciſſima, cujus una aut altera [illegible] guttula ex jure ſubvet vel vino [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] doloris [illegible] [illegible] doloris [illegible]

Eſt verò talis:

℞ *[illegible]*
[illegible]

Inde pilulæ [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] ſervanda in vitro [illegible] [illegible]

Si placet vinum Hippocraticum [illegible] conficere, tale parari poteſt

℞ *Sem. Aniſ.*
Fœniculi an. ʒj.
Rad. Angel.
Aſari.
Imperator. an. ʒß.

Sem-

Fol. Calament. mont.
Lavend.
Major.
Menthæ ſiccæ an. M. j.
Bacc. Lauri ℥j.

Omnia croſſo modo trita indantur colo, per quem tranſcoletur vinum album generoſum, toties iterata colatura donec materia odorata vires & acrimoniam perdidiſſe videatur. Hujus vini ſumatur ℥j. aut ij. per ſe vel cum alio quocunque liquore.

Exterius fieri poſſunt fomenta ex dictarum herbarum decoctionibus ſed efficaciſſima ſunt ſuffumigia procurata extincto lapide pyrite vel molari in ijſdem decoctionibus. Fiunt a. efficaciores decoctiones ex vino potenti, lixivio forti & aquis ſulphureis naturalibus.

Eſt etiam efficax ſacculus ex milio torrefacto, flor. camomil. & ſem. cumin. vel rutæ folijs, quo dolores à partu inſigniter demulcentur.

Sunt.

Sunt qui extollant colocynti[illegible] pulpam cum abſynthij tertia par[illegible] ſacculo incluſam.

Pro ſecreto habetur ad ſiccandum ventrem aqua turgidum, Emplaſtr[illegible] ex æqua portione fol. rutæ & abſy[illegible] thij contuſorum cum melle ad fo[illegible] mam cataplaſmatis.

Optimum eſt etiã fomentũ ex a[illegible] calcis vivæ extinctæ aq. ſulphure[illegible] Thermali.

Pro illitionibus extemporanea pa[illegible] rabuntur medicamenta qualia ole[illegible] ex dictis herbis parata per deſcen[illegible] ſum. E.g.

℞ *Baccar. laur.* ℥j.
Fol. rutæ. *M.* j.
Ol. commu. ℔.ß.
Vini generoſ. ℥iij.

Baccis craſsè tuſis, folijs vero conciſis, F. infuſio per hor. iij. deinde bulliant ad conſumptionẽ humiditatis & F. colatura.

His omnibus adde cucurbitulam magnam cum multa flamma, infla-

tæ

e parti admotam, cui in diſcutien-
o flatu vim incantamento ſimilem
ibuit Galenus.

Aliquando etiam abſque diſcuſ-
one extrahunt è corpore flatus
uibuſdam inſtrumentis chirurgi-
is, citiſſimè agentibus: ſic flatus
raſſa inteſtina diſtendentes extra-
unt immiſſo (poſt redditum cly-
terem fæces educentem) ſyphone
icco & extrorſum tracto.

Hippocrates follem fabrilem u-
ſurpavit.

Eadem ratione flatus uterum re-
plentes, beneficio ſyphonis, ſubtile
& oblongum collum habentis, faci-
le extrahi poſſunt.

RUBIFICANTIA

Rubificantia ſic dicta, quod in-
ſignem ruborem cuti afferant
digerentibus & diſcutientibus fru-
ſtrà tentatis, tandem uſurpantur, ut
in antiqua Iſchiade & dolore capitis
gravativo, contumaci ſæpe uſu ve-
nit:

nit: applicantur a. cuti forma cataplaſmatis trita, vel per ſe vel cum aceto calido, ſuntque ſequentia magis vulgaria. Allium. arum, dentilaria, hydropiper, iberis, lepidium, putegium ſylveſtre, ſinapi, ſtaphiſagria, ranunculus vulgaris, fit etiam cataplaſma per ſe ex fimo columbino vel anſerino, vel ex pice arida liquata in quarta parte olei alicuj⁹ calidi, puta laurini vel rutacei, parti ſæpius admota & viciſſim avulſa, donec pars primo rubeſcat, deinde leviter intumeſcat & rurſus ſubſidet: nam ſi ad ruborem uſq; partis tantũ ſinetur, habet potius rationem remedij calefacientis & renutritionẽ membri adjuvantis quam inſenſibiliter evacuantis. Ideo in ventriculo frigido & ſicco membriſque paralyticis & extenuatis habet ſingularem uſum poſt debitas corporis evacuationes.

Hæc de medicamentis materiam copia peccantem reſpicientibus.

AL-

IGENTIA MATERIAM NEceſſariam deficientem.

DEficiunt aliquãdo humores boni & quædam ex illis orta, quæ
nnia per ſe augentur opera natuprobum alimentum immutantis,
r accidens a. producuntur beneio alimentorum impedimenta
moventium. Itaque omnia calom roborantia & æquantia intem-
:ries humorum & viſcerum per
cenſionis augent ſanguinem, quom enumeratio petenda eſt inter
terantia, eadem ratione generana lac & ſemen quorum alterum ad
etus editi in lucem nutritionem,
terum ad generationem eſt neceſrium. Propriè ad alimentum per-
nent, cum utrumque ex ſanguine
rtum trahat: Improprtè tamen illa
uoque medicamenta dici poſſunt
ugere lac & ſemen, quorum beneicio ſanguis facilius copioſiuſque
n utramque naturam faceſſit.

LAC

LAC AUGENTIA

LAc augentia ergo dicentur e[a] ... am quæ impurum ſanguine[m] emendant, fluxilem reddunt, fun[-] dunt ad ubera, impellunt & attr[a-] hunt.

Emendant ergò purgantia hu[-] mores pravos, quibus contamin[a-] tur ſanguis, deinde excedentes ſan[-] guinis qualitates æquantia.

Qualia ſunt in habitu calido aq[ua] hordei ex jure, malva, polygono vi[-] rente & ſoncho.

Præfertur lacteus ſonchi & Tara[-] xaci ſuccus juri mixtus ad cochlear[ia] ij. vel iij.

Datur utiliter pro ſecreto ex ali[-] quo horum decoctorum pulvi[s] cryſtalli naturalis à ʒß. ad ʒi.

In habitu frigido decoctum va[-] let præſertim ex jure ſummitat. ane[-] thi ſiccati. ſem. aniſ. recentium, Erucæ domeſticæ, fœniculi polij re[-] centis, porri ex aqua decocti.

Fun-

Fundunt & proprietate quadam ad ubera impellunt jura alterata anetho, apio & petroſelino recente, cicere albo, cytiſo cujuſcunque generis, polygala vulgari & vinca per vinca.

Attrahitur ſanguis ad ubera ſuctione frequenti, frictione molli, & fomentis laxantibus, qualia optima ſunt ex vino albo calido, item decoctione camomæli & Anethi recentis, uti & malvar. ſem. lini, Rad. Alth. ſive decoquantur ex vino ſive ex aqua.

His non proficientibus, admovenda ſunt rubificantia uſque ad mammarum ruborem.

In hunc finem olim apud Cretenſes percuti contrectarique ſolebant ubera fol. urticæ recentib. cujus uſu frequenti fama eſt etiam maſculina ubera excreſcere conſueviſſe, ut lactationi idonea evaderent.

Inter alimenta viliora plurimum lactis generare creduntur, ova galli-

narum, vinum album, oryza cum la-
cte cocta, pulmentum ex polline fa-
rinæ & lacte aut jure: Item pulmen-
tum ex polline farinæ & vino albo
additis vitellis ovorum & butyro;
ſed gratius fit ferculum addito loco
farinæ ſaccharo.

SEMEN AUGENTIA.

SEmine augendo conveniunt in-
primis illa alimenta, quę vi medi-
camentoſa calidos tenueſque flatus
ad erectionem virgæ facientes mo-
vent.

Vilia ſunt Caro Anatis, anſeris
cum allio præcipue lixata, cerebra
bubula & ſuilla pipere & ſale con-
dita, jus bubulæ coctum cum men-
tha viridi aut eruca, ſuccus expreſ-
ſus ex pulmone arietis aſſati, ova cy-
gnorum ex butyro frixa, piſces o-
ſtracei cujuscunque generis pipere
cōditi, polypi ſepiæ & cancri eodem
modo conditi. Tubera quoque con-
dita pipere & ſale.

In-

Inter legumina habetur cicer album, fabæ & phaſeoli.

Inter fructus: Avellanæ, caſtaneæ, mala inſana oleo ſale & pipere condita, poma dulcia & uva penſilis.

Inter herbas allium virens adhuc tenellum, cinara, aſparagi.

Cæpa tenella præſertim Aſcalonia, Eruca, horminum, napi, rapæ, paſtinacæ & ſelini vulgaris radix cū pipere & ſale.

His efficaciora cenſentur radix craſſior ſatyrij cujuſque genitale tauri & cervi, teſtes apri, vulpis & verris venerem experti, vino albo loti & in furno ſiccati, horum pulvis vel mixtim vel ſigillatim bibitur ex vino albo ad ʒj.

Efficaciſſimus & paratu facillimus eſt hic pulvis.

℞ *Genitalis Tauri*
Borac. Officin. an. ʒiij.
Rad. craſſior. ſatyrion. ʒij.
Zingiber.

Cinnamo an. ℈j.
Croci ℈ß. Miſc. F. pulvis ſubtiliſſimus.

Cujus exhibeatur mane & poſt cænam ʒj. ex tantillo vini generoſi.

ALTERANTIA CAUSAM morbificam.

CAuſa morbifica multifariàm peccat qualitate manifeſtâ nimirum & occulta, hæc poſtulat alexipharmaca, illa vel eſt prima, quam corrigunt medicamenta calida, frigida, humida, ſicca, vel ex primis oritur craſſities nimirum, tenuitas, lentor, durities, ex ſiccitate & concretione, nec non acrimonia, quibus opponuntur attenuantia, incraſſantia, incidentia, detergentia, emollientia, grumos diſſolventia & demulcentia; quæ primas qualitates corrigunt, atque inde ortam craſſitiem, tenuitatem & lentorem concoquentia & præparantia dici conſueverunt, quia excedentium quali-

ſtatum ęquatione, humores à naturali calore facilius vincuntur & ſi qui ad concoctionem plane ſunt inepti ad expulſionem minimè laborioſam idonei redduntur. Abſtergentia quæ tollunt acrimoniam & duritiem non modo inſerviunt humorum præparationi, ſed etiam partibus ex aſperatis, & induratis, quemadmodum etiam lentorem detergentia conveniunt plurimis alijs uſibus, uti fœditatibus cutaneis ſordidiſque ulceribus, ideo ſejunctim enumeranda ſunt poſt præparantia humores.

BILEM PRÆPARANTIA.

SI bilis tenuis ſit ac fervida conveniunt, hordeum, lactuc. portul. nymph. viol. purp. Horum decoctiones ab ℥viij. ad ℔.j. circiter.

Efficaciora ſunt ſuccus fructuum berberis, granat. acidor. ribes vulgar. & omphacium bene depura-

tum, quæ addi poſſunt dictis decoctionibus ab ℥j. ad ij.

Extremum remedium eſt ſerum depuratum cum emulſionis ℥j. circiter ſem. papav. alb. vel ſolanum hortenſe & ſempervivum majus additum decoctionibus.

A dulcioribus ſyrupis in hoc caſu abſtinendum.

Si craſſior ſit bilis vel aduſtione vel craſſorum humorum permixtione conveniunt attenuantia frigida vel temperata, qualia aceroſa, ſuc. citri, limon. Arantior. maturer. chondrilla. cichoreum cap. ven. recent. Endiv. fragaria, Hepatica, Hieracium, Lappathum quodcunque ſcariol. ſonchus, Taraxac. Trifol. Acetoſ. ſem. mel. citrul. cucurbit. cucum. unde fiunt Emulſiones.

Ex herbis dictis fiunt decocta ex jure carnis vel aq. quibus addi poſſunt ℥ij. circiter emulſionis dictorum ſeminum vel ſuccorum citri, limonum vel Arantiorum.

Dan-

Dantur quoque herbarum ſucci depurati ab ℥j. ad iij. ex jure, præſertim hyberno tempore, quando deſunt herbæ recentes.

Ex his ſuccis depuratis ex tempore fieri poſſunt ſyrupi, ſi addatur æqualis qualitas mellis deſpumati & coquatur ad ſyrupi conſiſtentiam, Miſceatur decoctis ab ℥j. ad ij.

Horum vicem ſupplere poteſt oxymel. ſ. ab ℥j. circiter additū decoctionibus, ſuntque omnes ſyrupi valde utiles huic decoctioni, ſi abſit aduſtio, cui convenientiſſimum eſt ſerum depuratum ad ℔. ij. circiter cum emulſione dictorum ſeminum.

PITUITAM PRÆparantia.

HÆc omnia calefaciunt & attenuant & ſi pituita valde lenta ſit & craſſa, incidunt quoque & detergēt, eadem conveniunt pituitæ ſalſę, ſi

ſi tempernatur jam enarratis præparantibus bilem.

Ergò ſi pituita craſſitie & lentore non excedat convenient.

Pro capite. beton. chamæd. ruta caprar. major. roſmar. ſalvia, ſtæchas arab. Valerian. ſylv. rad.

Pro oculis. calend. Euphrag. fœnic. verben.

Pro nervis & articulis; chamæpyt. gran. Iunip. peucedan. primula veris.

Pro pectore: Caricæ liquirit. pulmon. farfar. ſcabioſ.

Pro corde: Rad. Angel. Card. Sanctus. Card. ſtellatus, caryophyllata, hæder. terreſt. Lavendul. pimpin. ſcord. vincetoxici radix.

Pro ventriculo. abſynthium quodcunque præſertim vulgare, cortex Arant. & citri & ſem. menthæ.

Pro jecore: Abſynthium, Agrimonia.

Pro liene: ceterach. Epythym. fumar. cortex & rad. capp. Tamariſci.

Pro

Pro utero: Arthemiſ. cap. ♀ calamenth. matricar. puleg. ſabina.

Pro Renibus & veſica: Apium, Aſparag. fœnic. petroſ. ruſcus.

Pro toto corpore. quinquefol. Tormentil. oxymel. mulſa plenior.

Ex dictis fiunt ſyrupi, decoctiones in jure pulli vel mulſa, quibus utiliter additur oxymel. ab ℥j. ad ij.

Ventriculo & inteſtinis inutiles ſunt decoctiones, quia minus cito præterlabuntur partem affectam.

Conveniunt ergo ſolum oxymel ad ℥ij. vel ſyrupus ex dictis herbis præparatus, cui addi poteſt ad flatuum diſcuſſionem emulſio ſem. citri vel Arantior. ex ℥ij. circiter juris carnis, vel veterum more datur oxymel in quo per noctem contabuerit coma abſynthij.

Si pituita ſit admodum craſſa & lenta, nunquam omittendum oxymel additum decoctionibus appropriatis, quibus incoquantur aliquæ ex his herbis magis incidenti-

 bus

bus & detergentibus nimirum hyſſopus praſſium, polium, ſaturej. ſerpil Thym. Tragoriganum.

Si placet extemporaneum aliquod oxymel componere, quod vi detergendi & incidendi oxymel ſcylliticum æmuletur, tale eſſe poterit ad viſcerum obſtructiones, quod

℞ *Fol. beton.*
Agrimon.
Abſynth.
Fumar.
Pentaphyl. an. M. j.
Hyſſop.
Praſſij.
Thymi an. M. j. ß.
Rad. aſparag.
Fœnicul.
Petroſel. an. ℥j.
Aq. font. ℔. vj.
Mellis ℔. ij.

Bulliant lentiſſimo igne ad perfectam deſpumationem mellis, factâ poſtea colaturâ, adde

℞ *Ace-*

℞ *Aceti opt.* ℔.j.
Sem. Aniſ. ʒij.
Cinam.
Zingib. an. ʒj.

Coq. lento igne ad conſiſtentiam ſyrupi, fiat denuò colatura per rarius pannum.

MELANCHOLIAM PRÆparantia.

SI melancholia non ſit aduſta: conveniant borrago, bugloſ. cuſcut. ceterach. capil. ♀. liquirit. lupul. meliſſ. fumar. lingv. cervin. pruna dulc. quorum decoctionibus utiliter etiam additur oxymel ratione aceti humoris craſſitiem incidentis.

Si humor ſit aduſtus conveniunt præparantia bilem craſſam & præterea ſuccus pomorum redolentium, quod peculiarem hîc habet prærogativam, admiſceri a. poteſt ab ℥j. ad ij. dictis decoctionibus herbarum.

Poteſt etiam inde fieri ſyrupus, ſumendo unam partem mellis deſpumati, & duplum ſucci pomorum depurati & coquendo ad liquidioris ſyrupi conſiſtentiam, tum ad conſumptionem tertiæ partis.

ACRIMONIAM DEmulcentia.

ACrimoniam demulcent quoque vel ſuavi humiditate temperant, abluuntque materiam, vel oleoſitate & lentore obliniunt, quorum inſignis eſt uſus in cardialgia & dyſenteria ſananda.

Abluunt temperantque *aq. fontis vel fluviatilis amygd. dulc. emulſio. ſem. 4. frig. maj: Emulſ. Aq. hord. decorticot. & ex eo* paratæ ptiſanæ cremor, jujubæ, lactuca, lac omne, præſertim bubulum vaccinum, lactis ſerum, liquir. pruna & poma dulcia. nymphæ, portul. ſonchy, ſolani halicacabi fructus, ſempervivum utrumque umbilicus veneris.

Ex:

Ex herbis fiunt decoctiones aut ſyrupi qui ſuaviores magis epiceratici redduntur, ſumptâ ſapa loco mellis & cum æquali portione ſucci herbar. ad debitam conſiſtentiam cocta.

Ex his quædam componuntur quibuſdam partibus ſingularia.

Ad dolorem Oculorum ex acri fluxione valent cataplaſmata ex pomo dulci cocto in lacte, tepidum oculo admotum.

Ad urinæ ardorem ſingulare eſt decoctum liquirit. vel ſolius vel cũ fructibus alkekengi quotidie ſumptum ad ℥vj. in prima menſa vacuo adhuc ſtomacho.

Ad Tormina decoctum ſempervivi major. ex aq. pluviali, vel ejus ſucci ℥ij. ex jure parvi pulli.

His adde plumbum externis tantum illitionibus uſurpandum, agitatis oleis in mortario plumbeo uſque ad craſſitiem.

Oblinunt albumen ovi & ejus a-

qua amylum ferculis additum bu-
tyrum recens, jus pingue inteſtino-
rum, capitis arietis, hædi, vituli, pe-
dum pariter porci ac vituli, oleum
benè maturum, præſertim cum aq.
fontana ad humiditatis conſump-
tionem coctum. Inter herbas alth.
malva rad. borrag. & conſol. maj.
harum enim herbar decocta muci-
laginea ſunt.

Pro ſecreto habeatur *ad urinæ ardorem* aq. albuminis ovium pari ſucco Limonis hauſta.

Ad dyſenterias decoctum totius Althææ.

Huc pertinent pedes perdicis aſſati, quorum pulvis ad ʒj. exhibitus ex aq. Coriand. præſente febre, ex vino nigro eadem abſente tridui ſpatio dyſenteriam etiam feram ſonat.

Ad ulcera dolentia & nubeculas, ophthalmiæ vel rubori oculorũ cõjunctas: Balſamum ſacchari ſoluti in albumine ovi ad duritiem cocti: fit
verò

rò optimum hac ratione indatur
charum pulveriſatum vitro opti-
è prius loto ex aceto forti, tum de-
quatur ſuper cineres uſque ad
rfectam rubedinem, poſtea ſolve
r deliquium in ovo ad duritiem
cto exempto vitello.

Externis remedijs utiliter addun-
r ſevum hircinum & cervinum a-
ngia recens, pinguedo capellæ
ex qua cum pomis fit pomata vul-
ris) medulla quadrupedum, cera
æſertim alba & mucilagines ſem.
ni, fœnugræci, pſyllij, cotoneo-
m nec non rad. althæ. & malvar.
uorum omnium peculiaris uſus in
nandis cutis fiſſuris, quamvis
ſyllij & cotoneor. mucilago addi
etiam ſoleat medicamentis in-
ternis ad cardialgiam.

* * *

DE-

DETERGENTIA.

DEtergentia contraria eſſe videntur epiceraſticis ſeu demulcentibus, quandoquidem lentorem auferunt & quod impactum eſt partibus, abſtergunt, cujus generis ſunt omnia ſalſa, nitroſa, acria & amara cutaneis fæditatibus, ſordidis ulceribus & obſtructionibus convenientia, ſed quia horum multiplex eſt materia, ut omnis confuſio vitetur in tanta varietate, proponentur hic detergentia potiſſimum conferentia cutaneis affectionibus, aliæ quæ obſtructiones tollunt & ulcera purgant petantur ſub titulo deobſtruentium & ſarcoticorum, de quibus infra in cenſu medicamentorum morbos reſpicientium.

Cutem ergò *detergunt* debilitet amygd. amar. nuclei perſici, acidita citri & limonum, butyrum maximè ſalitum, Entale, mater perlarum, fabarum flos, cortex & farina, fænu-

græcum

ræcum, furfur, hordeum non de-
orticat. lilij albi flos & radix, folia
auri & baccæ, lappatum ſylveſtre
& acutum, præſertim ejus radix, lac
& ejus ſerum, lythargyrium, malva,
poligonati radix, ſcabioſa, balnea
quæque naturalia moderatè calida.

Ex herbis fiunt decoctiones pro
lotionibus & balneis.

Ex alijs varia componuntur tum
ad faciei nitorem & delendas ma-
culas, tum ad ſcabiem & pruritum.

Pro facie abluenda & dealbandis manibus ſingulariter conferunt: a-
mygd. amar. vel nuclei perſicor.
contuſi & cum lacte ad pulmenti
formam redacti.

Item farina fabar. cum ſero lactis
ſubacta ad liquidi linamenti conſi-
ſtentiam.

Panis ex hordei farina cum lacte
pictus mediocriter coctus & calens
blande affrictus.

Celebratur quoque lac virginis
appellatum, quod fit ex una parte ly-
thargyrij

thargyrij & duplo aceti, Miſcentur agitantur ac per tres horas macerantur, poſtea filtrato aceto infunditur aq. pluvialis aut fontana in qua parum ſalis ſolutum ſit.

Omnium præſtantiſſimum coſmeticum hujus generis eſt quod

℞ *Entalium.*
Matris perlar. an. p. æ.

Terantur craſſo modo tum F. S. S. S. cum aciditate limonis & reponantur in loco humido donec liqueſcant & liquor per ſe uſurpetur vel deſtillatus per filtrum aut B. M.

Ad pruritum & ſcabiem autem optima ſunt hæc ungentia.

℞ *Lythargyr. aurei trit. & cribrat.* ℥iij.
Aq. Roſar.
Ol. Communis. (præſtat roſac.) *an.* ℥iiij.

Inſtilletur aqua prius ſenſim & ſenſim agitando continuo in mortario piſtillo ligneo, donec pulvis totam

am aquam abſorpſerit , eique
be commixtus fuerit, tum adde
um ſenſim & ſenſim ſemper agi-
do uſq; ad probam commixtio-
n, vel,

℞. *Butyri recent.* ℥ij.
Rad. Oxylapati coctæ & per ſetaceum tranſmiſſæ.
Ol. Communis
Suc. Limonum. an. ℥j.
Bacc. Lauri in tenuiſ. pulv. trit. & cribrat. ℥ij.

Miſc. F. Linimentum. S. A.

Poteſt omitti ſuccus limonum, nilo imminuta cōpoſiti facultate.

Mediocriter detergunt: pro lotionibus & balneis: Aqua marina, aq. thermalis, ſalſa, nitroſa, aluminoſa, urina pueri ſani, ros majalis, ſuccus agreſtæ, ſapo albus, decoctum atrici; radices Arundinis, hederæ muralis, lupinorum, vitis nigræ, rhododentri.

Pro illitionibus reſinæ omnes maxime Larycina & Therebinthina, lachryma

chryma abietina, myrrha, ſam[…]
cortex medianus, cornu capr[…]
ſtum, os ſæpiæ uſtum, Tabacum
cens, ſal communis, cinis.

Ex his aliqua parantur uſu c[…]
probata cùm ad ſcabiem tùm ad
ciei maculas.

Ad ſcabiem:

℞ *Fol. oleand. pulv. & crib[…]*
℥ij.
Sal commun. ℥j.
Butyr. ℥iß. *Miſc. F. Linim[…]*
tum.

Vel.

℞ *Fol. Tabac. M. j.*
Oleand.
Lauri an. M. ß.
Butyr. ℥iij.

Contundantur in mortario […]
nec omnia probe miſceantur t[…]
liqueſcant ſuper prunas, fiatque […]
preſſio fortis.

Vel. ℞ *Baccar. Laur.*
Ciner.
Salis an. ℥j.

Ol. communis ℥iij.
Ceræ ℥ij. Miſc. F. linimentum.

℞ *Reſin. Laricin. aut therebint.* ℥ij.
Butyr. recent. ℥j.
Ole. Laur.
Suc. Limon. an. ℥ß.
Sæpiæ uſt. vel.
Ceruſſ. aut Lytharg. ℥j.
Sal. comm. ℈ij. Miſc. F. Linimentum.

el. ℞ *Cortic. mediæ ſambuci.*
Fol. Tabac. an. M. ß.
Ol. comm. ℥iij.

Coquantur lento igne ad con-
mpt. humiditat (cujus ſignum eſt, oleum igni injectum flammam il-
co concipiat abſque crepitu.) fa-
ta expreſſione, & colaturæ adde
Myrrhæ ſubtiliſſ. pulv. ℥ij.
Ceræ flav. ℥jß. Miſc. F. Linimentum.

Hic quoque lapis ſequens ſi con-
eniente liquore diſſolvatur & inde lave-

lavetur locus affectus, ſcabiem impetiginem tollit, &

℞ *Alum.rup.* ℥jß.
Lytharg. aur. ℥iij.
Borac. Officin.
Sal. marin.
Ceruſ. an. ℥j.
Acet. opt. ℔.j.
Aq. pluvial. ℔. ß.

Ceruſſa & lythargyrium terant[ur] & cribrentur, tum Coq. in olla no[n] vitreata ad lapideam conſiſtent[i]am.

Ad faciei maculas.

℞ *Roris majal. per filtrum filtra[ti]* ℔.ij.
Suc. agreſtæ vel Limon.
vel Arantior. acid. ℔.j.
Rad. lilior. alb.
Polygonat. an. ℥ij.

F. infuſio per dies in fimo equino vaſe bene clauſo, tum ejuſdem fim[i] calore deſtillentur pro lotione faciei.

Vel

l. ℞ *Saponis albi rore majal. aut aceto in ſpumum ſoluti.* ℥ij.
Farin. Lupinor. ℥ß.

Miſc. agita diligenter coque lento ne, decoque ad mediocrem con-tentiam, poſtea adde

℞ *Ol. è nucleis perſicor.* ℥iij.

Miſc. & coq. ad lentum calorem unguenti conſiſtentiam, quo li-antur manus & facies ante decu-um, manè v. abluatur decoctione rfurum.

Valenter detergunt pro balneis lotionibus, thermæ ſulphureæ de-ct. rad. bryoniæ, ellebo: nigr. cen-ır. minor. ſaponariæ. rad. Enulæ, æſertim addito ſalis & aluminis omento.

Pro Epithemate aqua calcis vi-e.

Pro Illitionibus, borax officinar. trum, ſulphur, ſapo niger, cinis rmentitius, calx optime lota, pul-a rad. enulæ. ol. Tartari.

Ex

Ex his quædam componuntur u-
tiliſſima uſuque compertiſſima.

Ad ſcabiem cruſtoſam & leproſam incantamento ſimilem eſſe ait A-
matus Luſitanus hoc unguentum quod

℞ *Enulæ in acet. acerr. coct. &c per ſetac. tranſmiſ.* ℥ij.
Butyri ſaliti.
Reſin. Laricin. aut therebinth. an. ℥ß.
Salis comm. opt. triti ℈ij.
Sulphuris ℥j. Miſc. pro unguento.

Vel. ℞ *Sulphur. vivi.* ℥ij.
Ciner. ſarment.
Sal. comm. trit. an. ℥j.

Ligentur in ſyndone rara & bulliant in

℞ *Ol. comm.* ℥iiij.
Acet. vel ſucci limon. ℥j.

Coq. ad humid. conſumpt. & hoc globulo calido ungatur pars ſcabioſa.

Ve-

Vel, ℞ *Sulphur. Viui.* ℥ß.
Ol. Communis ℥iij. diſſoluatur, dein adde
Sal. triti
Ciner. opt. cribrat. an. ℥j.
Ceræ par. Miſc. F. Linimẽtum.

Pro Lotione
℞ *Alum. rupei*
Sal Communis
Sulphur. trit. an. ℥j.
Sapon. nigr. ℥jß.
Hord. M. j.
Acet alb. ℔. ß.
Aq. communis ℔. vj.
Bulliant ad conſumpt. medietat. & facta Colatura ſerua.

Ad maculas cutis.
℞ *Saponis nigri lixiuio forti ſolut.* ℥ij.
Borac. ℥ij.
Coq. ad ſpiſſitudinem, dein adde
℞ *Cortic. fabar. ſubtiliſ. pulueriſat.* ℥ß.
Ol. nucleor. perſicor. ℥iij.
Miſc. diligenter uſq; ad probam unionem & F. Saponea.

Loco dicti olei ſumi poteſt Ol. communis ℥j. Ol. Tartar. ℥j.

Miſce & vngatur locus mane & veſperi, abluatur cutis aliqua ex dictis decoctionibus.

Hujus generis eſt ſapo, quo mulieres utuntur Venetæ ad manuum, faciei & capillorum decorem. Compoſitio autem eſt quæ

℞ *Sapon. Damaſc.* ℥iiij.

F. Solutio in ſucco Limon. q. ſ. poſtea adde

℞ *Ol. amygd. dul.*
Tartari. an. ℥ij.

Stent ad ſolem & quotidie agitentur, donec materia inſpiſſetur ad unguenti conſiſtentiam: hoc inungitur locus & abluitur deinde decoctio hordei vel furfurum.

Antiquæ maculæ & Vitiligines tollũtur aq. calcis vivæ facta cum ſero lactis, quo locus defædatus ſæpe attingatur, tum ablata pellicula reſtituatur unguent de lythargirio inter debiliter detergentia deſcripto.

Hoc

Hoc remedio tanquam ſummo ſecreto uſus quidam magni nominis vir, maximam inter nobiles matrones pecuniæ vim corroſit.

DURITIEM EMOLlientia.

QUamuis induratus humor ſola emollitione emendari videatur, non tamen ejuſdē quævis remedia poſtulat; nam frigidi & ſicci humores concretione indurati, calefacientibus tantum ſine inſigni ſiccitate funduntur, quæ propriè emollientia dicuntur.

Lac verò & ſanguis quando in grumos vertuntur & concreſcunt, cùm id patiantur proprij caloris defectu, atque calefacientia inſigniter aut attenuantia & incidentia poſtulant.

Deniqúe lac caſeoſum effectum frigida & humida requirit cum aliqua partium tenuitate, quia validus

calor ſerum à craſſiori parte ſeparãs lac in caſeum vertit.

Emollientia proprieq́ue fundentia duplicis ſunt generis: alia conveniunt tumoribus ſcirrhoſis, quæ nonnihil validiora ſunt, fuſamq́ue materiam diſcutiunt: Alia mitiora ſunt, convenientia humoribus induratis abſq́ue inſigni infarctu & copiâ materiæ, quorũ uſus etiam in Scirrhoſis affectibus præcedere debet fortia emollientia, ut quod concretũ eſt facilius fundatur totiuſq́; diſcutiatur.

Mitia ſunt alth. borrag. bugloſſ. branc, urſ. fænugr. liquirit, ſem. lini, lili. alb, malva. melilot. paſſulæ.

Ex his fieri poſſunt decoctiones, ſyrupi & electuaria pro uſibus internis ingrediuntur quoque externa fomenta, unguenta & cataplaſmata quę potiſſimum parantur ex butyro, adipe quoq́ue recenti, ſed maximè humani & taxi, cera nova, medulla quadrupedũ, Oeſypo, Oleo cõmuni bene maturo, ſævo & mucilaginib. althæ. malvæ. fœnugræç, ac ſem, lini.

Fomentis peculiariter inſerviunt lana ſuccida, lanarum propriè latura & hydræleum tepidum.

Compoſita facile parabilia erunt hujuſmodi.

Pro Illitione.

℞ *Rad. lilior. alb.*
Malvæ.
Althæ. an. ℥j.
Camomel. vel
Aneth. M. j.
Vini albi, ℥iiij.
Ol. communis benè matur. ℥iiij
Coq. ad conſumpt. humidat. & F.
Expreſſio cum colatura.

Vel ℞ *Mucilag. ſem. lin.*
Rad. alth. an. ℥j.
Medul. bubul.
Butyr. recent. an. ℥j.
Ol. communis ℥iij.
Ceræ nouæ. ℥iij. Miſc. F.
Unguent.

Pro Cataplaſmate.

℞ *Rad. lilior. alb.* ℥j.
fol. Malvæ. M. j.

Coq leniter deinde cum Butyr. recent. ℥ij. fundantur & F. Cataplaſma.

Vel ℞ *Rad. alth. cocta & per ſetac. tranſmiſ.* ℥ij.
Far. melilot.
Sem. Lini an. ℥jß.
Rad. lilior. alb ℥ß.
Medull. bubul. ℥j.
Ol. communis ℥iij.
Decoct. Malvar. q.ſ. F. Cataplaſma.

Valentia ſunt ſequẽtia quæ omnia exterius uſurpãtur excepto croco & rad. ſmilac. aſperæ, quæ cum ſalſa parilla Indorum virtute fortè & ſpecie cõvenit. Alia vix adminiſtrãtur ſola: ſed permixta mitiorib. emollientib.

Fomentis ergo addantur rad. bryon. cyclam. cucumeris aſinini & iridis recentis, quorum decoctione paratur efficax ſuffumigium, extincto lapide pyrite aut molari: Aq. Thermalis bituminoſa per ſe inſervit fomentis & balneis.

Pro

Pro Illitionibus conferunt adeps anſerinus, ceruinus, oleum è nucibus expreſſum, amurca, petroleum.

Emplaſtris addunt ſæpe rad. hyacinthi, narciſſi, fol. Tabaci recentis & flores iridis.

Per ſe Emplaſtri vicem gerunt luta bituminoſa, ſtercus bubulum præcipue cum amurca ſubactum, caſeus antiquus cum jure carnis ſalitæ ſubactus.

Ceratis adduntur pix arida, reſina, colophonia, bitumen; lapis gagates & ammoniacum, quod per ſe ceratum exhibet aceto forti diſſolutum.

Ex his varia ex tempore componentur ad ſcirrhos efficacia medicamenta. E. G.

Pro Illitione.

℞ *Rad. cyclam.*
Cucum. agreſt. an. ℨß.
Lilior. alb. ℨj.
Herb. Camomill.
Tabaci recent an. M. j.

 Fol.

Fol. Laureolæ M. ß.
Ol. communis ℔. j.
Vini albi. ℥ iiij.
Aceti. ℥ ij.

Coq. lento igne ad conſumptio. medietat. & F. Expreſſio cum cola.

Cataplaſma,

℞ *Cepæ candidæ in aceto coctæ* ℥ j.
Flor. Irid. purpur. in vino alb. macecerat. P. j.
Adip. Anſerin. ℥ ß.

Ex omnibus ſimul contuſis F. Cataplaſma.

Sunt qui ceratum ex ſola pice alba, quam Burgundiacam vocant, pro ſecreto habent & ammoniaco præferunt.

Sanguinis grumũ diſſolvunt & impediũt, acetum, poſca, oxymel ſimplex, decoct. ariſtoloch. rot. calaminth. ſature, thymi, Cortic. nucum viridium.

Fiunt tamen validiores decoctiones ex poſca, ut coagulum leporis ad ʒj. ex poſca bibitum.

Ex-

Extemporaneum optimumque remedium fit ex lixivio, aceto, ſale & melle hac ratione, ut:

℞. *Lixivii* ℥iij.
Aceti ℥ij.
Mellis deſpumat. ℥ß.
Salis communis ℈j.

Miſce ad lentum calorem pro potu.

Itaque ſi Oxymel præparetur coquendo mel cum lixivio vſq; ad perfectam deſpumationem fiet gratum & efficax remedium.

Lacti grumoſo conferunt mitia emollientia mixta in fomentis quidem cum apio ſativo, apio montano, cumino, mentha recenti, & ruta addita aliqua portione aceti.

In Cataplaſmatibus verò cum farina fabarum, lentium, oxymelite aut mulſa pro tantillo aceti.

Expertum eſt hoc ſequens fomentum

℞. *Fol. Malv.*
Rad. alth.

Herb.apij ſativ.
Apij montan.
Rad.fœnic.an. M.j.
Fol.Lauri.
*Flor.Chamomill.an.*P.j.
Aq.communis ℔.vj.

Bulliant ad conſumpt. tertiæ partis pro fotu & ablutione mammarum, ex reſiduo fit optimum Emplaſtrum.

ProbataRemedia ſunt iſta ſequẽtia,ut

℞ *Therebinth.ſæpius lotæ ex vin.alb.* ℥iij.
*Ova integra.*N.iij.
Croci.℈j.
Ceræ flav.℥ij.

Miſce F. Ceratum ſuper lineum pannum extendendum relicto foramine ut pupillæ promineant, ſugiq́; poſſint,

Vel ℞ *Farin.Fabar.*℥iij.
Ol.communis ℥ij.
Therebinthi ℥j.
*Vitel.ovor.*N.ii
Croci.℈j.

Cum

Cum decoctione Malvar. & petroſel, facta ex aceto q.ſ. M.F. Cataplaſma.

Butyrum quoq; recens optime lotum in decoctione Malvarum & mixtum pulvere rad. Malvar. vel Althæ. ad unguenti conſiſtentiam & ſuper folia braſſicæ admotum eſt præſtantiſſimum remedium ad dolentes & induratas mammas ex cohibito lacte.

Eſt & hoc ſingulare

℞ *Ol. communis bene maturi.*

Ceræ novæ. an. p.æ.

Miſce, tum ter ablute diligenter Aq. roſ. & extende ſuper folia braſſicæ.

Lacti caſeoſo eadem conveniunt frigidis & humidis temperata & majori portione aceti.

Habet tamen aliquam prærogativam Emplaſtrum ex furfuribus aut hordei cum aceto coctis addito tantillo croci.

Item Cataplaſma ex farina faba-

rum cum decoctione ſolani veſicarij ex aceto facta, quod efficaciſſimum redditur addito coagulo leporino & butyro recenti.

Hactenus de corrigentibus qualitatem manifeſtam cauſſæ morbificæ, qualitas occulta cùm ſit venenata, & illis inſit, quæ ſubſtãtia peccant, poſtulat alexipharmaca, infra recenſenda inter remedia oppoſita cauſæ toto genere præter naturam.

MATERIAM PRÆTER naturam quieſcentem moventia.

DEficiens motus eorum, quæ definito tempore moventur, à natura contingit potiſſimum remorantibus menſtruis, partui difficili, retentis ſecundinis & fœtui mortuo necnon occæcatis hæmorrhoidibus innatis, quibus auxiliantur menſes provocantia, partim adjuvantia, ſecundinas pellentia, fœtum mortuũ educentia & provocantia hæmorrhoides occæcatas.

MEN-

MENSES MOVENTIA.

QVæ propriè menſes movent, ſanguinem fundunt, venarũq; xant orificia, quorum materia cũ tè pateat, diſtinguitur à Galeno in es claſſes. *Mitium*, nimirũ quorũ uſ eſt maxime in imminutis menſius: *Mediocrium*, quæ magis conveiunt ſuppreſſis: & *Valentium*, quæ tremis caſibus & reliquis nihil percientibus; non quidem aſſumpta er os ſed addita peſſarijs aut infuonibus.

*Præcipua & magis obvia ſunt inter mi*e. Capil. Ven. Cicer. rubr. primum s, juli juglandium, flos Keiri in mbra ſiccatus, lilia. alb. flos, Meliſ. olytrich. quinquefol. Ex his fiunt coctiones & ſyrupi potiſſimum ex no albo aromatico.

Efficaciſſima autem talia remea cenſentur ſequentia.

℞. *Capil.* ♀ *vel polytrich.* P. ß.
Flor. Keiri ſiccat. ℥j.
Vini alb. odor. ℥vj.

F. Infuſio per horas XII. dein leviter bulliant ad conſumption. partis. Colaturæ adde *Croci gr.iij.* Miſce pro potu calido.

Vel ℞ *Nucum jugland. ſiccar. non rancidar.* ℥ß.
Iur. Cicer. rubeor. ℥iiij.
Vini albi odorif. ℥ij.

Coq. ad tertiam partem. Colaturæ adde
Croci gr.iij. vel
Cinamom. gr.vj. Miſc. pro potu.

Uſus quoq; frequens juglandium creditur à proprietate ciere menſes unde mulieres faciunt utiles placentas & farcturas ex nucibus, fol. petroſel. virentib. & croco.

Exterius pro inunctione hypogaſtrii fiet per inſolationem Oleum Keirinum vel liliaceum ex tempore fit Oleum per deſcenſum, rad. lil. alb. & ſummitat. aneth. vel cammill.

Mediocria ſunt ariſtol. rot. Artem.

,aromata omnia inter quę præfer-
r Cinamom. & crocus, bellis hor-
nſis Bilinguis, Calamenthum præ-
pue montanum, dictamnus uter-
ue gladioli radix, matricana, majo-
na, mercurialis, mentaſtrũ, nigella,
zymum, pulegium, Sabina.

Ex quibus fiunt decoctiones Sy-
api & Electuaria, vel ʒj. pulverum
atur ex vino albo odorato.

Aridis uti pulveribus bolis & pilu-
s adduntur utiliter borax officinar.
ıyrrha, fl. ſulphur. & ſem. urticæ.

Pro ſecretis habentur bellis hor-
enſis aridæ decoctum ex vino albo
dorifero.

Item Sem. Urticæ ℥j. decocto ex
ino albo.

Item decoctũ fol. ſenecionis hor-
enſis deorſum auulſorum ex vino
lbo vel jure Cicer. rubr.

Item pſeudodictamnus Matthio-
i vel decoctus vel in pulverem tritus
& ex vino albo bibitus.

Item fermenti acerrimi ʒj. circi-

ter

citer diſſoluta ex vino albo cum ſine tantillo croci bibita.

Item ſem. nigellæ ℥j. cum Cin mom. ℈j. ex vino albo.

Efficaciſſimus eſt hic quoq; pu vis:

℞ *Boracis officinar.* ℈j.
Cinam:
Rad. Ariſtol. rot.
Fol. Sabinæ.
Dictamni Cretic. vel
Sem. Nigel. an. ℈ß.
Sacchar. fin. ℈ij.

Miſc. F. pulvis ſubtiliſſimus u vice ſumendus ex jure Cicerum r bror. vel vino albo optimo.

Parari etiam poteſt Vinum M dicatum cujus ℥iiij. calidè manè b bitũ aliquot diebus ante conſuetu menſium circuitum illos potent provocat. quale eſt quod tali mod paratur

℞ *Herb. Arthemiſ.*
Calaminth. mont.
Puleg.

Sa

Sabin.an.P.j.
Cinamo.
Sem.aniſ.ʒj.
Croci ℈j.

Herbæ incidantur, ſem. confun-
ntur & per 24. horas macerentur
vini albi generoſi ℔ ij. deinde pa-
m bulliant & colentur.

Externè conveniunt inſeßiones ther-
arum ſulphuratar, item decoctum
rbarum dictar. ex quibus fiunt
oque fomenta & infuſiones ute-
æ, fiunt quoq; ſuffitus, qui in ob-
xijs hyſtericæ paſſioni excitari de-
nt, ſuccenſis materijs odoratis; in
js indifferenter excitari poſſunt &
tidis & odoratis ſimul mixtis: nam
orata magis laxant uteri vices, fæ-
la autem expultricem & vacuatio-
m ſtimulant.

Pro odorato ſuffitu conveniunt aro-
ata, baccæ lauri, grana juniperi.
ajorana, myrrha, peucedami Ra-
t, Satureia, Thymij.

Fætidiorem fumum præbent bi-
tumen,

tumen, lapis gagates, ruta, ſulphur obvia quædam gummata, maxim autem aſa fætida & ſagapenum.

Denique ſingulariter commendant peſſi ex alio trito cum oleo ſpicato, tem ex ſucco mercurialis, vel ſucc rad. Ebuli lana excepto.

Pro ſecreto habentur plantæ m ximè folia nudis pedum plantis ſu poſita geſtata.

Valentia quæ alijs ſeu peſſis ſeu i fuſionib. internis admiſcentur ſ Ari & Serpentariæ radix, bryon Colocynthis, Cyclamē Elleb. utr que, fel maximè bubulum, hydrop per & ſtaphidis agria.

PARTUM ADJUVANTI

PArtum facilitant etiam men moventia, ſed præter illa ſingu riter juvant ſtercus accipitris ad ex vino potum.

Stercus falconis eadem doſi ex no albo pariter potum.

Teſticulorum equi caſtrati in

tc

colas ſectorum cũ vino albo ablut. a fumo exiccator. pulvis ad ℥j. ex vino aromatico ſumptus.

Rad. bilinguis, cardiaca herba, x vino albo datur eorum pulvis ochlearis menſura, vel ſuccus ex vino albo calido.

Secreti magni loco habetur à allopio: boracis officinarũm ℈j. ex ecoctione matricariæ aut Sabinæ.

Redditur & partus facilior coch- eis in cibo ſumptis aliquot diebus nte partum.

Item turtura aſſata, cujus venter arctus ſit baccis lauri, juniperi & inamomo, comeſta, alternis diebus liquot ante partum.

Exterius autem inſtante partu juvant lapis Ætites fæmori alligatus, Iaſpis item & Corallum ibidem allegatum & magnes læva manu geſtatus.

SECUN-

SECUNDINAS PELlentia.

SEcundinas pellunt jam propoſiti adjuvantia partum, quæ interni ſumuntur.

Peculiariter autem conferunt ſal viæ decoctum ex vino albo, Lau Alexandrinæ radix, Sem. Matr. ſyl ſeſeleos Maſſilienſis Semen aut ra dix, Datur eorum pulvis ad ℥j. ex vi no calido vel ſalviæ decocto. Vale quoque pulvis baccar. lauri ad ℥j. e vino vel aq. aut decoctione lilio alb.

Commendatur & hic pulvis:

℞ *Rad. Ariſtot. rot.*
Myrrhæ an. ℥ß.
Piperis ℈j.

F. Pulvis ſumendus ex æqua de coctione capil. ♀ polytrychi.

Efficacius redditur medicamen tum addito tantillo croci.

Habentur quoque pro experti Dictamni pulvis bibitus ex conven

en

i liquore & pulvis prædictus te-
ulorum equi caſtrati.

HÆMORRHOIDES aperientia.

I occæcatæ hæmorrhoides tume-
ant reſerātur affrictu fol. borrag.
alneo, cucum, aſin. & bryon, juvat
oque internus uſus aloës, his non
ſficientibus applicanda ſunt hiru-
ies.

OETUM MORTUUM educentia.

Xpellentia ſecundinas, fœtum
mortuum quoque educunt.
Dictamno pręcipua vis tribuitur,
n in potu, tùm in ſuffitu.
Peculiariter etiam juvant canicu-
primæ fæturę lac potum.
Sium pro olere in cibo ſumptum.
Scordij ſuccus ad ʒß. cum croco
pitus.
Suffitus ſtercoris columbini, ſul-
uris, ſpolij ſerpentis.
Non negligenda ſunt etiā ad hoc
opus

opus quæ fæmori alligata partum fa-
cilitant.

Inter experta celebrantur hæc duo

℞ *Chryſocollæ mineralis* ℈ij, vel
Boracis ʒj.
Cinamom.
Croci an. ℈j. Miſc. F. pulvis.

Exhibendus ex vino albo vel decocto Arthemiſiæ.

Item ℞ *Chryſocoll. mineral. vel boracis* ʒß.
Dictamni. ℈j.
Succi Sabin. ʒß.
Vini albi q. ſ. vel præſente febre decoctionis *Polytrici* aut *Capil.* ♀. ʒiij. Miſc.

MATERIAM PRAVO MO-
tu agitatam ſedantia.

Quæ præter naturam moventur ſiſtuntur revellentibus ad partem oppoſitam: repellentibus à parte ſuſcipiente, & intercipientibus inter partem mandantem & recipientem

em incraſſantibus materiam flu-
em & aſtringentibus vias, per
as fit fluxio.

Intercipiunt quæ propoſita ſunt
bilis tenuis præparationem, &
e oblinẽdo acrimoniam demul-
t.

Repellunt omnia quæ vias etiam a-
ngunt, de quibus paulo infra &
terea omnia frigida & humida,
e incraſſando intercipiunt jam
poſita.

Revellunt tum rubificãtia inter in-
ſibiliter evacuantia enumerata,
a veſicantia quę parantur ex Can-
ridibus ad Cerati vel Emplaſtri
nam redactis, aut ex flammula
is vel rad. Ranunculi minor, per
itis & Cataplaſmatis forma ad-
tis.

Exemplum Cerati ſit, quod
℞ *Captharid. integr.* ℥ß.
Sem. ammeos ℈iij.ß.
Reſinæ ℥v.
Ceræ ℥ij.

Miſc.

Miſce F. Ceratum pro 4. veſicatorijs corpori adulto, conuenientibus pueris & mollioribus ſufficit pars dimidia.

Pro Emplaſtro ad 4. veſicantia

℞ *Cantharid.* ℥iij. *vel* iiij. (pro dé-ſiori aut molliori habitu corporis.).

Sinapi ℈iiij.

Sem. Ammeos ℥j.

Fermenti acerrimi. ℥jß.

Acet. acer. q. ſ. F. Emplaſtrum.

Acerrimum acetum eſt ſcyllinum & quod ex tempore parari poteſt ex allij, Ari vel Cæpæ rubræ decoctione, vel dictæ cantharides fundunt & ſubiguntur cum mica panis recentis aut cum caricis ſubinde irrigando materiam aceto acerrimo & F. Emplaſtrum.

Poteſt quoque veſica celerrime excitari affuſo oleo vel aqua feruente, ſed ea ratione, ut per cannulam latam materia aſpergatur, ne latius diffundatur, quam expediat, vel C leu

eum immittatur parti munitæ Circulo cereo, aut ſimili tam amplo, quam magnam cupias excitari veſicam.

CAUSAM SUBSTANTIA peccantem eradicantia.

PEccant ſubſtantia ſuntq; toto genere præter naturã corpora vulneribus infixa, vermes, calculi, venena, pus, quibus conveniunt extrahentia, vermes necantia, calculum frangentia alexipharmaca & pus moventia.

Extrahentia. Hæc quamvis proportionem habere debeant cum infixis corporibus ob quam alia alias materias trahunt, ut magnes ferrum, & ſuccinum paleam: quædam indeterminato cuicunq; corpori extrahendo è vulneribus conferunt, nimirum anagallis, arundinis radix, ariſtol. rot. rad. dictamnus, gladioli ſuperior radix, lacertæ caput, propolis, ſpatulæ fætidæ radix, tiliæ cortex

medianus, viſcus, quæ omnia addũtur Emplaſtris vel per ſe trita ex vino vulneri admoventur.

Admiranda vis attribuitur ad extrahenda omnia infixa etiam è profundis partibus corporis, linguæ vulpis evulſæ menſe Martio & exiccatæ atque uſus tempore maceratæ vino, donec molleſcat & calidè vulneri admotæ.

* Sunt qui eandem vim tribuant adipi & pelli leporinæ, eodem modo conquiſitæ, ſed operandi modo extrahẽtibus quodammodo adverſatur, nam infixa non trahit verſus ſe, ſed propellit à ſe, unde nõ ad vulneris oras admovetur, ſed ad partem averſam ejusdem mẽbri, ut ſi vulneri ſyncipiti inflicto aliquid inhæreat, propelli ajunt foras dictis materiis occipiti applicatis.

VERMIUM REMEDIA.

EX his quædam necant tantum, quædam necant & ejiciunt: necan-

antia alia magis conveniunt lumricis latis, alia teretibus & aſcaridi-us: alia omni vermiū generi aduer-ntur & ob eximiam vim quâ ver-es interimunt, veluti vermium ve-ena ſtatui poſſunt.

Necant lumbricum latum : Allium, accæ lauri, filicis fœminæ radix, eliotropium majus, mali punici ra-ix, mori radicis cortex, ſem. nigell. ux juglans, Tabacum, Vitriolum, antur in ſubſtantia ad ʒj vel deco-tione præſertim ex aceto vel lixivio ulci.

Necant teretes & aſcarides Acetum, rantij ſuccus, aciditas citri & limo-um, ſem. braſſicę rad. biſtortę. card. enedi. rad. gramin. bolus armena, rdiaca herba, cruciatæ radix, om-hacium, portulacæ ſuccus & ſem. erſonatæ radix ſuccifæ rad. terræ uoq; ſigil. Torment. vincetoxi. rad.

Necant & expellunt abſynthium uodque, abrotanum amygd. amar. quæ Thermales ſalſæ, Citri &

arantij ſem, chamæd. dictamnus al[illegible] bus, Gentianæ cujuscunque radix lixiviũ, lupini, myrrha, marrubium perſicorum nuclei, flores & folia ruta, ſcordium, ſulphur, urtic[illegible] ſem.

Ex his aliqua extemperanea com[illegible] ponuntur uſu comprobata.

Exempli gratia in potu, qui talis:

℞ *Emulſ.ex* ℥j.*ſem. Citri vel Aran[illegible] tior parat.*℥iiij.

Lixivii dulcis addendo vini dulc[illegible] ℥ij.Miſc.

Vel. ℞ *Abſynthii pulveriſat.*℈j.in[illegible] datur malo arantio mediocrit[illegible] exiccato cum tantillo *ſacchari* & *ac[illegible] ti*, coque ſuper cineres calentes tu[illegible] F. expreſſio pro potu.

Pro ſecretis habentur vel ſumm[illegible] tates Eupatorij Avicennæ, vel Ab[illegible] ſynthij marini gerentium ſemen la[illegible] à ℈j.ad ℥j. circiter ex vino, lacte au[illegible] ſimili liquore.

Exterius parantur ex tempore tum [illegible] pithemata ex aloë myrrha tritis [illegible]

acc[illegible]

ceto aut exceptis felle bubulo, tùm
omenta ex abſynthio ſuper calen-
em tegulam excalefacto & aceto
onſperſo, vel ex foliis perſici cum a-
eto calenti tritis.

Pro Illitione parabitur Oleum effi-
ax tale:

℞ *Herb. Abſynth. communis*
Card. bened.
Scord.
Tabaci an. M. j.
Rad. cyclam. ℥ß.
Colocynt. ʒij.
Ol. commun. ℔. ij.
Acet. Acerr. ℔. ſ.

Coq. lento igne ad conſumptio-
nem humiditatis. F. Expreſſio. Cola-
turæ adde Myrrhæ pulver. ℥j. ite-
rum bulliant lento igne vſque ad
diſſolutionem myrrhæ F. denuo co-
latura.

At veluti venena vermium ſunt cor-
nu cervi, cannabis ſem. aut fol. ſuc-
cus, Corallina ſeu muſcus marinus.
Enulæ recentis ſuccus, hypericum,

 lum-

lumbricorum terreſtrium pulvis, pe‑taſititis radix, ruta capraria & argen‑tum vivum probe expurgatum.

Dari etiam poteſt vulgaris Mer‑curius bene pręparatus, purgatus in‑quam ad ℈j. circiter cum auro folia‑to in pilulam redactus.

Efficax eſt etiam vinum in quo vel maceratus ſit per noctem dictus Mercurius vel probe agitatus: opti‑mè purgatur ad hunc finem & innoxius redditur, ſi cum ſucco rutaceo agitetur in phiala vitrea ad perfectam albedinem.

Gratum & efficax paratur acetum ſi in ℔. j. aceti maceretur per bidu‑um ſummitatum hyperici P. j. corni cerui raſi ℥ß. cinnamomi fracti ʒj. & coletur ad uſum, ſumitur in aceta‑rijs vel ex cochleari addito ſacchari momento.

CALCULUM FRANGEN‑tia.

LOnge plura proponuntur à ſcri‑ptoribus quam comprobant ex‑peri‑

perientia, niſi id accidere putemus ob lapidum varietatem, nã medicamenta renales lapides comminuũt, à quibus veſicæ calculus vix aliquid patitur, neq; omnia, quæ lapides adhuc molles, friabiles, & ex arena nõdũ probe compacta cohærentes diſſoluunt, eadem atterere poſſunt calculos duriſſimos ex lento exiccato-to muco conglutinatos. Præterea quædam minutiores renum lapillos & arenulis affines aſperitate ſua cõterunt & expurgant, quæ grandioribus calculis etiam renalibus nihil conferunt, operæ pretium eſt primo diſtinguere huius generis medicamenta in triplices claſſes: in ea, quæ induratum lapidem diſſolvunt, in ea quæ conveniunt lapidi adhuc molli, & ex arenulis non bene compacto, & in ea, quæ minutiores calculos & arenulas pellunt: Omnium ordinum magis obvia præcipuè ſunt iſta.

Ad calculum minutiorem & are-

nulas. Avellan. Sylveſt. cortex. altheæ flavæ ſeu abutyli ſem. calx cort. ovorum lapis ſpongiæ, cochlearum hyemalium operculum , lucij piſcis oſſa capitis pulveriſata, Lapis ex capite limacis, lapis aſtacorum, meſpilorum oſſicu- cula, malvæ ſem. mylium ſolis, virgæ aureæ. Dantur in pulverem trita ad ʒj. ex jure cicer. rubior.

Ad calculum adhuc mollem & arenoſum, Ammi , cardui fullonum radi. cortex lauri. rad. Eryngij. rad. fraxini ſem. Geniſtæ, radic. cortex. Irionis utriuſque Matthioli ſemen, Lappæ minoris ſem. mentaſtrum, nigellæ & nigellaſtri ſemen, Raphani cortex in decoctione.

Alia dantur in pulverem trita ad ʒj. ex jure cicer. rub. vel alia decoctione diuretica.

Ad calculum induratum vel grandiorem Apri dentis pulvis, cicadæ uſtæ cinis, ceraſor. nuclei, borax officin. capil. ♀. caudæ tremulæ , cinis & caro. Galli decrepiti ſanguis exic-

ca-

catus,gummi ceraſi , hirundinum pullorum cinis,limonum ſuccus,leporis integri cōbuſti cinis, lumbricor. terreſtrium cinis,millepedes vino abluti & exiccati, pimpinel,ſaxifrag. ſolani veſicarij ſeu Alkakengi fructus,ſaxifragiæ radix , ſanguis hircinus,vulpinus & leporinus exccatus,ſcorpionum cinis , tribulus terreſtris, urticæ rad. violæ purpur. ſem. hæc eadem potentius pellunt arenulas & calculo molli conveniunt.

Ex compoſitis facile parabilibus celebriora & arcanorum loco habentur iſta

℞ *Sanguin. hirci* in hortis ſaxifragijs per menſem nutriti.
Myrrhæ el. an. ʒß.
Iuris Cicer. rubr. ℥iij.
Suc. Limon. ℥. j. Miſce pro potu.

Vel. ℞ *Sanguinis è viva vulpe.*
Vini albi an. p. æ.

Coq. lento igne in olla vitreata

ad formam pultis, cujus exhibeantur ℥v. per 8. dies contrarios.

Vel. ℞ *Millepedum præpar.* ʒj.
Aq. vitæ. ℥ß.
Decoct. Cicer. rub. ℥ix.

affundatur juri calefacto aq. vitæ & ſumatur tepidum horis 6. ante cibum per 9. dies.

Vel. ℞ *Boracis offic.* ʒj.
Iur. Cicer. rub. ℥iiij.
Aq. ardentis ʒij. Miſc. pro potu.

Vel. ℞ *Sem. violar. purpur.* ʒß.
Decoct. vel aq. veronicæ vel Virgæ aureæ. ℥vj.

F. Evulſio danda per 7. dies.

Item, ℞ Succi tribuli maximè terreſtris ℥iiij. bibatur calidus per ſe vel cum ſucco limonũ, eodem modo hauſtus ſuccus virgæ aureæ per aliquot dies efficaciſſimus cenſetur.

PUS MOVENTIA.

QUamvis immediatè materiam toto genere p.n. non extirpent, ſed naturæ potius coquenti opem ferent, quando tamen pus confectū, citius tutiuſque evacuatur, mediatè ad hoc quoque opus concurrunt.

Per ſe autē pus movent, quæ partis calorem fovent, ſeu ob temperamenti humilitudinem, ſeu caloris influentis affluxum prohibendo poroſitatum infarctum.

Per accidens pus movent, quæ materiæ exceſſus refundunt atque adeo commixtum ſanguinem aptum reddunt, ut à calore nativo patiatur.

Partibus & habitibus calidioribus conveniunt cæpæ coctæ, caricæ pingues, crocus, fœnugræcum, lini ſemen, lilior. alborum radix, thus, & exterius adeps anſerinus, caprinus, fermentū, reſina quæque.

Extemperanea Emplaſtra poterunt eſſe huiuſmodi.

℞ *Picis aridæ ol. liquatæ* q. ſ. F Empl.

Vel. ℞ *Reſinæ cuiuſcunque, ceræ flavæ* an.p.æ. Miſce pro cerato, cui addi poteſt 4.pars adipis anſerini &c. formari unguentum.

Vel. ℞ *Rad.lilior.alb.coct.& contuſ.* ℥ij.
Farin.ſem.lini.
Fænugr.an. ℥j.
Croci. ℈j.
Ol.commun. ℥jß.
Decoct.rad.lilior.alb.q.ſ.

Miſce F.Cataplaſma.

Fermentum per ſe cum adipe anſerino ſubactum eſt efficaciſſimum.

Partibus & habitibus temperatioribus conveniunt althæ. malva. amygd. dulc. butyr. vitellus ovi, quibus in externis adduntur adeps humanus, gallinaceus, ſuillus, œſypum, ſerum, cera flava, propolis, ſapa, tritici farina à furfurib. purgata, oleum commune maturum non admodum vetus.

Per

Per ſe Emplaſtri vicem geruntvia animalia admota, maxime catelli.

Ex alijs extemporanea Emplaſtra parabuntur:

℞ *Farin. tritic. vel micæ pan. modicè ferment.* ℥ij.
Ol. communis ℥j.
Aq. calid. q. ſ. F. Cataplaſma.

Vel.

℞ *Fol. Malvæ.* M. j.
Butyr. ℥j.

Frigantur ſimul in ſartagine, tum confundantur pro cataplaſmate.

Vel.

℞ *Rad. althæ. coctæ, & per ſetac. tranſmiſſ.* ℥ij.
Farin. fœnugr. vel tritic. ℥j.
Vitell. ovor. N. ij.
Ol. communis ℥jß. Miſce F. Cataplaſmæ.

Optimum eſt hoc unguentum ad puris maturationem & rumpendum abſceſſum.

℞ *Fermenti acerrimi.*
Vitel. ovor. an. p. æ.

Ol. communis.

Croci an. parum. F. unguem & extendatur ſuper fœ[tum] braſſicæ.

Partibus & habitibus frigidioribus conveniunt Aq. calida perfuſa, hydræleum, lac, farina hordei, mali Cydonici cum lacte cocta, folii violæ purpur. & viſcus pomorum.

Vulgare Emplaſtrum paratur ex mica panis cum lacte & oleo communi vel roſaceo.

Vel. ℞ *Fol. malvæ,*

Violariæ an. M. j.

Coq. & contund. addendo

Farin. hord.

Ol. communis vel roſ. an. ℥j.

Miſc. F. Cataplaſma.

Quòd ſi accidat ratione pravæ materiæ tumorem facientis opus eſſe pus moventibus per accidens, hoc eſt, æquantibus exceſſum materiæ peccantibus, quæ aliàs convenirent habitibus calidioribus, conveni-

venient tumoribus frigidiorib. quia materiam frigidam & craſſam calefaciunt & attenuant, quæ convenirent habitibus frigidioribus, convenient calidioribus, quia materiæ fervorem compeſcunt.

Unde conſtat temperantiora propoſita ad omnem occaſionem eſſe aptiſſima, modo calidis, modo frigidis mixta, prout affectus ſuppuratione indigens ad frigidum magis aut ad calidum vergere videbitur.

VENENIS ADVERſantia.

ALexipharmaca propriè talia ſunt, quæ proprietate ſubſtantiæ ſeu toto temperamento vim verè veneficam oppugnant.

Impropriè hoc nomen merentur, quæq; venena ob evidentis qualitatis exceſſum reijciunt, qualia ſunt Epiceraſtica venenis exedentibus oppoſita.

Refri-

Refrigerantia oppoſita venenis inflammatorijs & calefacientia cardiaca contraria venenis calorem extinguentibus narcoticis.

Licet vero ſingulis venenis propria conveniunt alexipharmaca, quę ſunt verę ſpecies veneni, nullis proprijs certiſq; ſignis deprehendi poteſt, fit ut ad omnia alexipharmaca, quæ venenis omnibus reſiſtunt, & nativi caloris robur tuentur, ſemper fugiamus, quorum notitia ideo ſatis eſſe videtur ad venenorum tum præcautionem tum curationem.

Claritatis autem gratia tres ſtatui poſſunt communiter alexipharmacorum ordines: alia enim adverſantur præcipue venenis in nobis natis vel ab excellenti putredine vel indicibili alia corruptione, & hæc peculiarem habent uſum in febribus malignis & peſte. Alia opem ferunt venenis aſſumptis: Alia meden-

entur venenis morſu, ictu aut viſu
ſtillatis.

Febrium malignarum & peſtis Ale-
pharmaca calida quidem conve-
ient tempore & habitui frigidiori,
rigida verò & temperata habitui ac
empori calidiori.

Calidiora ſunt: Carduus Sanctus,
Carduus Stellatus, citri cortex,
eſem. dictamni albi radix, myrrhis,
nyrrha, ſcordium, morſus diaboli,
uta caprar. Scorzonera, Valerian.
najor, vincetoxici radix.

Temperantiora ſunt totum citrum,
accus ejuſdem, præterea Arantio-
um & limonum, borrago, bugloſ-
um, biſtorta, bolus armena, cya-
us uterque, cornu cerui, pimpinella
ulgaris, pentaphyl. ſcabioſ. tormē-
il. terra ſigil.

Ex his aliqua ſatis vilia parari poſ-
unt, bezoarticis pretioſis & exoti-
tis non inferiora.

Inprimis utiliſſimus eſt hic ſyru-
us ex toto citro, ♀ ſatis tempera-
tus

tus & omni naturæ conveniens eſt.

℞ *Malum citr. bene matur. & ſucc*
cul. radula contritum pon
derans ℥j.
Rad. Scorzoner. ℥j.
Herb. Scordij. P. j.
Sem. Cardui Sanct. ʒij.
Aq. deſtill. ex ſucc. pomor. redo
lent.
ex ſuc. Acetoſæ. an. ℔.ij.
Spir. Vitrioli ℈iiij. *vel eius loco.*
Succi Limonum. ʒij.

Tritis terendis F. infuſio per hor. xxx. vaſe optimè clauſo, tum leniter ebulliant ad conſumptionem tertiæ partis.

F. Poſtea fortis Expreſſio, Colatura ſenſim depuretur per digeſtionem calore leni, infundendo quotidie aliquot flores Arantior vel citri uſque ad perfectam depurationem, tum adde

℞ *Sacchari fini* ℔.jß.

Coquatur lentiſſimo igne ad liqui-

uidioris ſyrupi conſiſtentiam, cujus
doſis eſt ab ℥ß. ad ℥ij.

Optimum eſt quoq; oxymel pau-
lo calidius.

℞ *Cardui Sanct.*
Rutæ Caprar.
Scabioſ.
Buglоſſ.
Aceto. an. M.j.
Rad. Scorzoner.
Tormentill.
Vincetoxic. an. ℥j.
Aq. Fontan. ℔. iiij.

F. Infuſio per diem tum adde
℞ *Mellis optimi* ℔. jß.

Coquantur lento igne ad perfe-
ctam deſpumationem mellis, fa-
cta expreſſione & diligenti colatura,
adde

Aceti optimi in quo tuſum ci-
trum radula tritum conta-
buerit ac bullierit ℥x.

Coq. lento igne ad oxymelitis
conſiſtentiam.

Poteſt quoque acetum parari effi-
cax

cax, cujus cochlear j. aut alterum immiti poterit juſculis alteratis aut cibis.

℞ *Citrum* integrum radula tritum N. j.
Cor. Cervi. præparat.
Boli Armeni lutei an. ℥ij.
Rad. biſtort.
Tormentil an. ℥j.
Sem. Card. Sancti ℥j.
Fol. Scordij P. j.
Acet. opt. per filtrum colati ad eminentiam 4. digitor.

Omnia craſsè trita infundantur aceto in phiala optima clauſa & ſtent ad ſolem vel in hypocauſto per aliquot dies agitando materiam quotidie, donec aceti color amplius mutari non videatur, tum F. colatura, & ſervetur uſui in vaſe vitreo clauſo.

Eſt hic pulvis febribus malignis utilis

℞ *Bol. Armen. luteæ.*
C. C. præparat.

Rad.

Rad.biſtor.
Rad.Tormentil.
Sem.Card.Sancti.
Acetoſ.
*Cortic.Citri.an.*ʒj.
Camphor.
*Croci g.v.*Miſce.F.Pulvis.

Dantur à ℥ß. ad ℥j. in jure aut bolo formato cum ſucco Citri aut Limonum: immitti quoque poteſt panatellæ aut ptiſanæ: poteſt etiam cum portiuncula Tragacanthæ ſolutæ in aq. roſ. aut ſuc. citri probe ſubigi pulvis reformatus in piam compreſſam; lapidi bezoartico ſimilem, quæ demum exiccata diutius integris viribus durabit.

Exterius utile erit dictum acetum alteratum toto citro pro odoramẽtis & Epithematibus cordis additum proportionatis aquis vel decoctionibus.

Ajunt ſulphur continue in ore geſtatum præſeruare à peſte.

Venenis aſſumptis conferunt præter jam

jam dicta inter calida quidem: Ammi, angelici utriuſque radix, anthoræ radix, aniſum, ariſtoloch. rotund. aromata omnia, braſſicæ ſem. carlinæ radix, caryophylleus flos, cruciatæ radix.

Ericæ flos & coma, enulæ rad. juniperi baccæ, liguſtici rad. & ſem. napi ſem. nux juglans, polemoniæ rad. ruta hortenſis, unifol. rad.

Temperantiora ſunt aq. in ophite vaſe aſſervata, ebur foſſile, fungus cervinus, glandium quernarium decoctum, hyperici ſemen, terra melitenſis.

Dantur dictorum pulvis ad ℥j. ex vino generoſo vel ex aceto tepido aut utroque mixto.

Compoſita variè fingi poſſunt pro cuiuſcunque arbitrio.

Celebre eſt & antiquum antidotum ex nuce juglande cum tribus rutæ folijs & carica quotidie mane ſumptum.

Huc

Huc etiam facit Theriaca Diateſ-
ron dicta, paratu facillima.

℞ *Rad. Gentian.*
Bac. Iuniper. (ad venena præ-
ferrem baccas lauri.)
Myrrhæ.
Rad. Ariſtol. rot. an. ℥ij.
Mellis deſpumat. ℔. ij. F. Ele-
ctuarium.

Sunt quoque ad venenorum &
ſtis præſeruationem celebres &
ratu facillimi pulveres: Gryſeus
æſaris & Saxonicus, quorum de-
iptio extat apud Weckerum lib.
antidot. Spec. ſect. 20.

Hoc acetum valet quoque ad ve-
na & ad peſtem.

℞ *Rad. Angelicæ ſylv. in umbra ſic-
cat.*
Gran. Iunip. an ℥j.
Myrrhæ ℥ß.
Fol. Rutæ. P. j.
Cinamom. ℨj.

Omnia craſſo modo tuſa infun-
ntur & digerantur per octiduum
in

in aceti optimi(roſar.eſt melius) ℔ jß.tum coletur & ejus ſumatur quotidie mane cochlear unum jejuno ventre.

Exterius commendatur raphanus in taleolas diſſectus, & ſub alis geſtatus, procurato interea ſudore.

Celebria ſunt olea magni Ducis & de Scorpionibus Matthioli, quorum loco alia minus laborioſa & æquè valida componi poterunt.

Ut ℞ *Ol. bene maturi* (quò antiquius eò erit melius) ℔. iij.
Vini albi aromatici. ℔, jß.
Rad. gentiar.
Torment.
Imperator.
Vincetox.
Angel. vulg. an. ℥j.
Summit. Hyperici.
Fol. Tabac.
Rutæ, an. M. j.
Gran. Iuniperi.
Bac. Lauri an. ℥ß.

F. I.

F. infuſio S. A. in vaſe optime clauſo per 4. dies, deinde bulliant ferè ad conſumptionem humiditatis, F. expreſſio, adde poſtea

Herb. ſcordi. M. j.
Myrrhæ
Aloes
Croci an. ℥iij.

Iterum bulliant per 6. horas & F. Expreſſio & Colatura.

Morſibus ictibusque venenatis interna quidem conveniunt alexipharmaca cardiacis mixta.

Externè v. eadem conveniunt mixta attrahentibus venenum ad partem læſam, vulnuſque tenentia apertum, qua virus expurgatum ſit, qualia ſunt omnia agentia calidiora & rubificantia, de quibus alibi dictum eſt.

At propriè alexipharmaca ſunt: Ammi. ſem. ariſtol. long. bdellium, Dictamnus uterque, gladioli radix, gallorum gallinaceorum cerebrum, origanum, pimpinella, Saxifrag. ra-

dix, ſem. perſonatæ, ruta capraria, Tragopogi & cujuſcunque Scorzoneræ fol. & radicum ſuccus: ſumuntur hæc omnia cum vino albo calido.

Idem ferè præſtant alexipharmaca pro aſſumptis venenis propoſita, illud autem uniuerſaliter eſt ſciendum, cujuscunque Animalis venenati carnem ſuo morſui vel ictui admotam venenum extrahere: inde celebris è ſerpentum aquaticor. ſed maximè viperarum pulvis ad venena quorumvis ſerpentum, imò ſi famæ credendum eſt, ad omnia tum curanda, tum præſervanda, adeo ut pulvere ſemel ſumpto ad ʒß. ex vino aromatico quidam affirment corpus à venenis immunia per multos dies reddi.

Paratur autem hic pulvis tripliciter & primò quidem;

℞ *Cor, hepar & tres priores vertebras viperæ vel colubri*, exicca in furno,

furno, tere in pulverem, adde *rad. imperatoriæ partẽ æqualem*. Miſc.

Secundò caro viperina exemptis interaneis excepto corde & jecore, incidatur & per octiduum ſale condiatur, tum includatur cribro undique bene munito & ſubtus excitetur quotidie ſuffumigium odoratum quater aut quinquies, injecto ignitis carbonibus, pulvere ex myrrha, baccis lauri, juniper. & caryophyl. cumque caro optimè redolere ſentietur, includatur ollæ vitreatę operculo lutoſo probe munitæ & indatur furno panario, ibique ſtare ſinatur; donec tota carnium ſubſtantia cum oſſiculis ſuis redigi poſſit in ſubtiliſſimum pulverem, huic pulveri plus tribuunt recentiones quam antiquæ Theriacæ & Mithridaticæ confectioni.

Tertiò caro viperina optimè lota ex vino albo relicto corde & jecore lentè exiccetur ut in pulverem teri poſſit & per ſe uſurpetur.

Præter iſta habet rabidorum animalium virus, certa quædam antidota, quibus per 40. dies ſumptis, vulnere interim detento aperto arcetur rabies & aquæ timor. Sunt autem alyſſum, cancrorum fluviatilium cinis, roſæ ſylv. radix & pimpinella communis. Dantur ſeorſim vel mixtim à ℥j. ad ij. ex vino albo, utiliter miſcentur rad. gentian.

Galenus ſuum antidotum parat ex j. parte thuris, partibus 5. gentianæ & 10. cancrorum fluviatilium crematorum.

Experientia quoque probatum eſſe ajunt hunc pulverem etiam, ad ſanandum aquæ timorem exhibitum in vino à ʒß. ad ʒij. quotidie tribus horis ante cibum.

℞ *Fol. polypod.*
Rutæ
Verben.
Salviæ
Plantag. anguſtifol.

Ab-

Abſynth. comm.
Menthæ
Arthemiſ.
Meliſſ.
Beton.
Hyperic.
Centaur. min. an. p. æ.

Siccentur in charta & terantur in pulverem.

Hactenus de medicamentis oppugnantibus cauſam morbi principalem, à cujus ablatione morborum naturalium curatio inchoanda eſt, niſi adſit aliquod aliud urgens, quod trahat ad ſe curationem: illi etenim ſtatim proſpiciendum eſt, etiam ad tempus neglecta cauſæ & morbi providentia ſi urgens nullas det inducias & cito mortis periculum inferat.

Urgere autem intelliguntur immediatè quidem & per ſe primariò imbecillitas Spirituum Vitalium in omni deliquio & ſyncope mediate verò & ſecundariò vehementiſſimus

 dolor,

dolor, continuæ vigiliæ, immoderatæ quęque evacuationes unde imminet ſpirituum diſſolutio.

Iſtis urgentibus opponuntur roborantia ſpiritus, dolorem ſedantia, ſomnum conciliantia, fluxus ſiſtentia. Si morbus aut cauſa principalis ob ſui vehementiam & ægri imbecillitatem induant aliquando cauſam urgentis, ut calor febris ardentis in ſene & pituitæ craſſities ac lentor in febre exquiſitè quotidiana, nō alia poſtulāt remedia, quā per ſe contraria, de quibus partim dictum, partim dicetur infra in cenſu remediorum morbos tollentium.

SYMPTOMATVM URGENtium remedia.

SPiritus *itaque roborantia*, eoſdem præficiunt vel per accidens tollendo cauſas ob quas diſſipantur, de quibus non eſt hic ſermo, vel

per

per ſe tribuendo materiam, ex qua celeriter generari poſſint ſpiritus & innatum cordis calorem roborando.

Roboratur cor cardiacis de quibus inter medicamenta oppoſita morbo in intemperie.

Tribuunt materiam aptam ut convertatur in ſpiritus tum alimenta boni ſucci & tenuis ſubſtantiæ, inter quæ præcellit vinum odoratum, tum oderamenta, quippe quæ tenues halitus ſpiritui affines cordi ſuppeditant.

In cauſa calida: fiant oderamenta frigida aut temperata, qualia probent acetum, camphora, roſæ, violæ, myrthus cortex pomorum redolentium & cydoniorum flaveſcentium.

Optimum eſt acetum his materijs alteratum, factâ per aliquot horas maceratione vel leviſſima ebullitione, tum ad aëris alterationem mixtum aquæ cubilibus inſpergēdę,

tum

tum ad oderamenta naribus admovenda.

In cauſa frigida: fient odoramenta ex flor. citri, Arant. Limon. vetonic coronar. Iaſmin. lil. cõval. rad. angel. cyper. valerian. hortenſ. fol. calamenth. montan. major. melliſ. menth. roſmarin. ſpicæ, lavend. Thym. cortic. citri. bacc. lauri & juniper. & quibuscunque aromatibus.

Præſtantiſſimum eſt acetum generoſum vel vinum jam dictis alteratum.

Excellit quoque odor carnis aſſæ caryophyllis & cinamomo perpunctæ, quemadmodum & panis adhuc calentis, malvatico vino vel ſimili generoſo inſperſi.

In eundem finem parari poterunt olea ex aromantibus minime laborioſa & ſatis vilia pro narium & cordis inunctione, ſi cum oleo communi claro & minimè fecoſo

atque

atque pulvere cinamomi vel caryophyllor. fiat veluti pix liquida quæ in vaſe clauſo ſinatur per aliquot dies in loco calido, deinde torculari exprimatur.

Dolorem ſedantia ſunt triplicia. Sanantia nimirum quæ cauſam doloris tollunt; propria anodyna, quæ relicta cauſa ſenſum partis demulcent, & narcotica quæ ſenſum omnino auferunt vel ſtupefacta parte, vel inducto ſomno.

Sanantia huc non pertinent, tam latè enim patent quam morbi & eorum cauſæ à quibus ſolvi poteſt continuitas partis.

Propriè anodyna ſunt althæ. amygd. dulc. aq. tepida, anethum, chamomilla recens, fænumgræcum, lini ſemen, malva, melilotus, ovi vitellus, jus pingue.

Præter quæ in externis conveniunt pro fomentis, animalia exenterata adhuc calentia, pulmones & omenta animalium hydræleum,

lana ſuccida, lac ovillum & vaccinum calens, panis triticeus mediocriter coctus adhuc calens.

Pro inunctionibus adeps ſuillus, gallinaceus, vitulinus, humanus, butyrum, ſevum, mucilago, ſem. lini, malvar. althæ. fænugræc. & olea ex dictis herbis & ſeminibus per decoctionem parata.

Sed præter anodyna communia ſunt quædam, alia determinatis partibus dolentibus ſingulariter conferentia, quæ ideò ſpecifica anodyna dici poſſunt.

Ad dolorem capitis ex quacunque cauſa efficaciſſimum eſt hoc oleum.

℞ *Succi verben. optime depurati* ℔.ij.

Ol. Roſar. ſimpl. ℔.j.

Deſtilletur lento igne cinerum, liquor abſtractus denuo affundatur, iterumque deſtilletur, idque tertiò repetatur. Miſcetur enim ſuccus oleo inſeparabiliter, eoq; tepido imbuatur linteolum pro frontali & illinantur ſuturæ.

Ad dolorem dentium extollitur oleum deſtillatum per deſcenſum è ligno buxi.

Dolori colico certam opem affert cranium humanum præparatum ℥j. pondere exhibitum cũ ℈j. ſem. aniſ. in cauſa frigida, cum coriandris verò in cauſa calida.

Item pulvis teſticulorum equi caſtrati ad ℥j. eâdem ratione exhibitus prodeſt.

Ad dolorem hæmorrhoidum excellit hoc oleum:

℞ *Rad. ſcrophular.* ℥iiij.
Chelidon. Major. ℥ij.
Spongiar. cynorrhod. innaſcent. num. iiij.
Sem. Agni caſti ℥ij.
Ol. commun. ℔. ij.

Radices incidãtur, reliqua ruditer contundantur & inſolentur per mẽſem & ſervetur ad uſũ, vel macerẽtur per octiduũ in loco calido, deinde coquãtur ad cõſumptionẽ humi-

ditatis & fiat expreſſio cum colatura.

Ad dolorem pectoris ſingulariter valet oleum è ſem. lini ab ℥ij. ad iij. bibitum.

Ad dolores articulorum expertum eſt hoc fomentum.

℞ *Fol. malvæ.*
Ebuli
Plantag. an. M.j.
Aq. fabrorum. ℔.ij.

Bulliant ad conſumptionem tertiæ partis, facta expreſſione & colatura diſſolvatur in ea ſalis nitri per ſulphur purgati (quem appellent ſalem prunellæ) ℥ß. & linteum imbutum calide applicetur parti.

Narcotica, eadem parti admota ſtupefaciunt aſſumpta vero vel odorata, aut capiti adminiſtrata ſomnum conciliant: Differunt qualitatis intenſione à propriè ſomniferis, quia hæc mediocri frigiditate & humiditate ſomnum conciliant. Illa utriuſque qualitatis exceſſu ſoporem in-

ferunt & ſi largius uſurpentur &
ſum & Apoplexiam.
Eſt tamen quidam narcoticorum
dus; alia ſunt mitiora, quorum u-
non tam eſt periculoſus; alia va-
tiora, quibus non eſt utendum
i dolore aut vigilijs valde urgen-
us.
Mitiora ſunt intrinſecus quidem
n. papav. alb. ad ℥j. circiter, exte-
s v. in lotionibus fol. ſolani hor-
ſis & papaveris ſativi.
Valentiora ſunt cicuta hyoſcya-
s albus, mandragora, opium, ſtra-
nium rotundum, hyoſcyamo ni-
& ſtramonio longo ſatius eſt ab-
ere ob inſignem noxam quam
ceribus afferunt.
Ex alijs fiunt odoramenta & lo-
nes pedum & capitis, ſoli opio &
monio rotundo internus uſus
cedatur.
Datur ſtramonij ſemen in ſubſtã-
à ℈ß. ad ℈j. circiter, infuſum à ℈j.
℈ij. corrigitur vino generoſo.

Opium datur à gr. ij. ad v. corre
ctum croco aut pipere , & vel i
pillulam redactum, vel infuſum vi
no generoſo; orientale opium no
ſtrate paulo validius eſt, ſed quia ex
oticum opium ſæpe adulteratum
ad nos convehitur , & aliquando
magno pretio venditur; ſatius eſt p
rũ ex noſtrate papavere, hac Querce
cetani ratione: Sume quamlib
quãtitatem capitum papaveris ho
tenſis rubeum florem gerentis, qu
do jam primi flores explicati app
rent, tunde in mortario lapideo cu
piſtillo ligneo , materiam pone
vitro capaci & tantum aceti albi g
neroſi affunde, donec materia o
timè irrigata ſit, & acetum duob
tranſverſis digitis ſupereminear, d
gerantur per quindecim dies circ
ter, cumque acetum rubeſcere i
cipiet intenſe , includatur mate
lineo ſacculo & fortiter exprim
tur, quod expreſſum eſt, lento ig
devaporet ad melleam conſiſten
tiam

am, quam adhuc calentem conji-
in aquam frigidam, ut materia
aguletur, tunc exime & humidi-
tem abſterge.

Cæterum ex compoſitis duo ſunt
æſtantiſſima & præ alijs officinali-
bs paratu facillima.

Primum eſt Guainerij pro uſu ex-
rno.

℞. *Opij,*
Succ. Hyoſciami
Succ. Mandragor.
Merorum immaturor.
Lactucæ
Hederæ arboreæ an. ℥j.

Diſſolve opium ſuccis, eo diſſo-
to imbue ſpongiam & ad ſolem
r xv. dies exicca, cum uti voles,
erge ſpongiam in aqua tepida
naribus admove, retinet hæc
ongia vim ſuam per aliquot an-
os.

Alterum inſerviet uſibus internis,
lau-

laudanum nimirum quod biduu
ſpacio parari poteſt hac ratione.

℞ *Extract. croci* ℈j.
Extr. ſpec. diamoſelij. ℈ij.
Extr. opij præparat. ℈iiij.

Miſc. & cum *guttis iij. ol. caryophill.*
deſtillat. malaxa.

Crocus & ſpecies extrahuntur a
qua vitæ, opium v. aceto deſtillato.

Præparatur autem opium, ſi ſub-
tiliter cõciſum lento calore exicce-
tur, donec fumum amplius non e-
mittat, & digitis tritum in pulverem
redigatur. Hujus doſis eſt gr. j. ſ.
circiter ad gr. v. dolores ſolvit, vi-
gilias pertinaces ſiſtit & immodera-
tos acresque fluxus compeſcit.

Somnum conciliant etiam Narco-
tica, & quidem tantò potentius
quam verè ſomnifera, quanto
validiores cauſas requirit ſopor
quam ſomnus, quo fit ut ferè ſomni-
feris non conferentibus tandem ve-
niendum ſit ad narcotica ſeu ſopo-
rifera jam dicta.

Ve

Vere autem ſomnifera ſunt Amygd. dulc. & earum emulſio, lac quodque lactuca ſativa, muſcus arboreus . . . cens, nymphæa ſempervivum majus, viola purpurea, umbilicus veneris. & vinum oligophorum bene lymphatum, horum adminiſtratio . . . aria.

Iura carnium alterantur lactuca . . . violis.

Datur emulſio amygd. dulc. ex decoctione lactucæ, editur lactuca cocta condita aciditate arantij citri . . . t limonum.

Ex herbis fiunt decoctiones pro capitis & pedum lotione.

Parari poteſt pro illitione narium & temporum, extemporaneum oleum hac ratione.

℞ *Herb. Lactuc.*
Nymphæ.
Sempervivi. maj.
Solani hortenſ. an. M. j.
Ol. Commun. ℥ viij.

Coq.

Coq. lento igne ad humiditatis
conſumptionem, exprime & cola.
Eundem habet uſum oleum vio-
latum & nenupharin. officinar.

Fluxum ſiſtentia illa omnia
ſunt, quæ materiam pravo motu
agitatam ſedant repellendo, revel-
lendo, intercipiendo, viaſque ab-
ſtringendo, ideo non ſunt hoc in lo-
co recenſenda.

Quæ nonnullis fluxibus magis
appropriata eſſe videntur, peculiari-
ter annotabuntur in uſu aſtringen-
tium.

Reſtat ergò enumeratio medi-
camentorum pellentium morbo-
quorum uſus eſt maxime poſt cau-
ſæ & urgentis oblationem: morbo-
rum autem tria ſumma genera ſta-
tuuntur, intemperies mala,
conformatio & ſoluta
unitas.

AL

LTERANTIA MORBOSAM intemperiem totius & partium.

QUamvis morboſæ intemperies ſint octo, quatuor ſimplices, idem compoſitæ, nõ eſt neceſſa- m octo alterantium ordines con- uere. Primo quia intemperies npoſitæ curantur ſimplicibus al- antibus mixtis, atque compoſi- n qualitatem prout exigit neceſ- as, producentibus; deinde, quia er qualitates ſimplices humidi- & ſiccitas tolluntur, fere medi- nẽtis calidis aut frigidis: humidi- enim excrementitia curatur tum idis rarefacientibus & abſumen- us, tum frigidis exprimentibus, n aridis utriuſque generis cohi- ntibus humiditatem.

At morboſa ſiccitas cũ ſupponat fectum nativæ humiditatis, quæ n reſtituitur medicamento ſed a-

limen-

limento, tollitur potius congruo m[illegible]
ctu & aliquo calore in exiccata pa[illegible]
te excitato, cujus beneficio ſangu[illegible]
eò attrahatur & facilius concoqu[illegible]
tur, itaque ſatis erit proponere m[illegible]
dicamenta calefacientia partes reff[illegible]
geratas, & refrigerantia calefacta[illegible]
Siquidem utriſque ſimul mixtis f[illegible]
cile erit medicamentum in acti[illegible]
temperatum conficere, in paſſi[illegible]
autem humidum & ſiccum, pro[illegible]
neceſſitas & tollenda intemperi[illegible]
poſtulare videbitur.

Alterantium porrò medic[illegible]
mentorum cum duplex ſit gen[illegible]
alia ſint determinata, à quibus cer[illegible]
partes magis affici videntur: alia ſi[illegible]
indeterminata, qua in totum c[illegible]
pus indifferenter agunt, ſuffic[illegible]
proponere tantum alterantia dete[illegible]
minata, quoniam totius corpo[illegible]
intemperies alicujus præcipue p[illegible]
tis noxam ſequitur, cujus reme[illegible]
& toti corpori opem ferunt.

Alt[illegible]

Alterantia determinata ſumunt
men à parte quã juvant, undeſce-
alica à capite, ab oculis ophthal-
ica, ab articulis Arthritica, à nervis
urotica, à partibus ſpiritalibus
eumonica, à corde cardiaca, à
ntriculo ſtomachica, à Iecore he-
tica, à ſplene ſplenetica, à Renibus
ephritica, ab utero hyſterica de-
minantur.

ALTERANTIA CAPVT.

Ephalica calida quęque refrige-
rato capiti conveniunt, præci-
a & magis obvia ſunt; Abrota-
m, betonica, buxi lignum, cala-
enth. chamædrys, hyſſopus, lauri-
lia & baccæ, lavendula, majorana,
eonia, roſmarinus, ruta hortenſ. &
uatica, ſalvia, ſatureja, ſerpillum,
echat hymus, viſcus qvernus, va-
rianæ ſylveſtris radix, aquæ ther-
ales ſulphuratę debito modo hau-
e.

Ex

Ex alijs parentur decocta, ele-
ctuaria & vina medicata loco con-
fectionum & conſervarum officina-
lium.

Exemplum decocti

℞ *Limatur. ligni buxi* ℥ij.
Viſci quercini ſubtiliter inc-
℥j.
Aq. communis ℔. vj.

F. Infuſio per horas xv. poſte-
adde

℞ *Fol. Betonic.*
Calamentæ
Majoran.
Salviæ, an. M. j.
Rad. pæoniæ. ℥ß.
Bac. Lauri ℥ij.

F. decoctio lento igne ad con-
ſumptionem tertiæ partis & F. Co-
latura, cujus exhibeatur ℔. ß. pr-
una vice per aliquot dies.

Antiqui in curanda intemper-
non admodum recenti, quatuor ci-
citer dierum ſpatio ſua medimen-

adminiſtrabant, quorum exem-
o nunc ut plurimum inſiſtimus.
Exemplum Electuarij;
℞ *Beton.*
Calamenth.
Chamædry.
Majoran.
Roſmarin.
Salviæ an. M.j.
Saturej.
Hyſſop.an.p.j.
Bac.Lauri.
Thuris an.ʒij.
Mellis deſpumat. quadruplum.
Miſc. F.Electuarium.
Cujus exhibeantur ʒij. circiter
r multos dies vel ante decocti
mptionem vel veſperi in ingreſſu
cti.
Vina medicata magis commen-
ntur ex infuſione roriſmarin. &
viæ.
Exterius probantur lotiones &
llicidia, vel aquar. thermali-
n ſulphuratarum vel decoctiones
dicta-

dictarum herbarum, præſertim pa-
ratæ ex lixivio cui addi poteſt rad
arundinis, folia aſari & hederæ mu-
ralis.

Ex ijſdem herbis addita portione
Thuris fiant pulveres inſpergend
ſuturis.

Utile eſt quoque ſuffumigium
Thymi & major. tribulo exceptum
eo modo quo tabaci fumus excipi-
tur.

Denique fiunt olea per decoctio-
nem dictarum herbarum pro tem-
porum, narium & ſuturarum il-
tione.

Refrigerant calefactum ceraſa n-
gra, cranium humanum uſtum, ho-
deum, liguſtri flos, portulaca, roſ
ſalicis flores, vitis capreoli & omn
ſomnum conciliantia, ex quibus p-
rabuntur decoctiones.

Excellit potus recte inſtitutus
quæ Thermalis ferratæ.

Externe fiunt frōtalia ex poſca m-
xir

ime alterata fol. ſalicis, myrthi, la-
ſtucæ, violar. & ſolani.

Fiunt capitis irrigationes ex eo-
dem decocto vel lacte tepido.

Fiunt oxyrrhodina ex ol. roſaceo
& violato cum quarta parte aceti.

Fiunt odoramenta ex roſis & Vio-
lis.

Utiliſſimum eſt acetum his flori-
bus alteratum, addito tantillo cam-
phoræ.

Laudatur quoque oleum per in-
ſolationem factum ex floribus ſali-
cis pro narium & temporum illi-
tione.

OCULOS ALTERAN-TIA.

Oculis refrigeratis cum vel ſine materiæ craſſæ affluxu, conveni-ent chelidonium majus, Euphraſia, fœniculum, ruta hortenſis, Verbena-ca. Ex quibus fiant decoctiones & e-lectuaria pro uſibus neceſſarijs in-ternis.

Commendatur uſus Vini Euphra-
ſiati,

Exterius fiant fomenta ex dictis decoctionibus quibus utiliter miſcebuntur anagallis & fœnumgræcum probe lotum, nec non momentum Croci aut aquæ Vitæ.

Confert fotus aquæ marinæ cum tantillo croci.

Præſtantiſſimum eſt ſequens Collyrium ad oculos corroborandos, omnemq; nubeculam & ſuffuſionem confirmatam diſcutiendam, præterea ad omnem fluxionem frigidam quodcunq; vitium oculis inferentē.

℞ *Vini Malvat.* ℔ iij.
gran. Tritici.
ſem. fœnicul. an. M. ß.
Cinam. elect. confracti. ℥ ij.
Caryophyl. contuſ. ℈ iiij.
fol. Rutæ
Cimar. Lauri. p. ß.

F. infuſio per diem naturalem, deinde coquantur lentiſſimo igne ad conſumptionem quintæ partis F. Colatnra adde

℞ *Tu-*

℞ *Tutiæ præparatæ.* ℨij.

Miſce & cum uti voles decoctum agita & turba: Si ad nubeculam & ſuffuſionem paretur, ſervetur in æneo vaſe ad uſum, aliâs reponatur in Vitro.

Calefactis conveniunt Cephalica pro uſibus internis.

Externis confert fomentum & frequens inſtillatio lactis tepidi, quo thus ignitum reſtinctum ſit.

Si fluxio ſit valde acris addatur quarta pars albuminis ovi.

Urgente dolore & acerrima fluxione inſtilletur tantillum emulſio ſem. papav. albi. ex eodem lacte facta.

Fiat quoque cataplaſma ex pomo dulci in lacte cocto & contuſo quod certò juvabit.

Valet quoq; fomenta aquæ fluvialis tepide, in qua thus aliquoties extinctum ſit.

ARTHRITICA.

ARticulis refrigeratis conveniunt chamæpytis ſeu arthritica, helichryſon, juniperi lignum & baccæ, lignum lentiſcinum, reſinæ quęcunque maximè Therebinthinæ, ſalviæ & ſmilacis aſperæ radix.

Inter compoſita duo excellunt. *Primum* eſt uſus Therebinthi. per xv. dies circiter mixtæ cum iva Arthetica & in bolos reformatę hâc ratione.

℞ *Therebint.* ℥ij.
pulv. ivæ arthetic. ℥ij. Miſc. F. bolus.

Pro una vice. Si corpus ſit humidius utiliter miſcetur ℈ß. trochiſc. de Vipera vel alicujus pulveris Viperini deſcripti:

Dantur hi boli ſoli vel media hora circiter, ante conveniens decoctum.

Alterum decoctum eſt ligni lentiſcini ſumendum per plures dies cū

tenui

tenui victu prout neceſſitas poſtulare videbitur. Exempli gratia.

℞ *Ligni lentiſcin.* ℥ij.
Iuniperi. vel *viſci quercini* ℥j.
Aq. fontan. ℔ vj.

Materia inciſa infundatur per diē naturalem, deinde addantur

℞ *fol. Betonic.*
Ivæ,
Roriſmarin. an. M. j.

Bulliant lento igne ad conſumptionem tert. partis f. Colatura. Doſis ℥vij. pro una vice.

Exterius conveniunt balnea & luta thermalia, ſulphurata & aluminoſa.

Præterea fomenta ex Vino rubro generoſo alterata Iva, ebulo, roremarino, tabaco & myrthi folijs addito pauxillo ſalis & aluminis.

Item Illitiones ex adipe vulpino.

Tandem ad articulorum corroborationem conferunt Vinacea calida & frictio cum oleo antiquo & quarta parte ſális. I 3 Tur-

Turcę magna cum utilitate urunt articulos, ſed igne ſuavi neque admodum moleſto, imbuant enim linteolum lineum aqua ardēte, cum accenſum impingunt in articulum ſicq; reſtinguunt.

Compertum eſt dolores articulorum uſu ſequentis aquæ per integrum annum etiam antiquos vel omnino ſanari, vel longe mitiores & infrequentiores reddi.

℞ *Summitat. & flor. Roſmarin. partes ij.*
Aq. vitæ rectificat. part. iij.

F. infuſio in Vaſe optimè clauſo per horas quinquaginta tùm deſtilletur per B. M. vaſibus ex omni parte bene munitis, hujus aquæ ℥j. ſumatur vel cochlear j. ſingulis ſeptimanis ſemel & quotidie mane lavetur cum ea facies & articulus læſus.

Calefactis articulis conferunt interne quidem oſſa humana cremata

ad ℥j.

ad ℥j. circiter, alijs refrigerantibus mixta.

Item decoctio ligni lentiſcini additis roſis & myrthifolijs.

Externè convenit poſca, maximè cum aceto roſaceo, aqua pluviali chalybeata vel aqua fabrorum, alteratâ roſis pampinis & mirtho, cui utiliter additur ad humoris diſcuſſionem portiuncula lapidis prunellæ.

Pro illitione valet ol. roſ. myrthin. & ranarum.

Parantur etiam ex tempore remedia per decoctionem facta dictarum materiarum.

Tale linimentum erit utiliſſimum ad leniendum dolorem ex calida & acri fluxione.

℞ *Ol. Roſac.*
Myrthin. an. ℥j.
Mucilag. ſem. Cydonior.
pſillij.
Malvar. an. ℥ij
Ceræ aq. fontan. ſæpius lotæ ℥ß.
Miſc. F. Linimentum.

NEU-

NEUROTICA.

N*Ervis refrigeratis præcipuè conveniunt* chamędrijs, caſtoreum, cerebrum leporis aſſum, centaur. minor, rad. hyperic. Lavendul. myrrha, nuclei pini, peucedanum, primula veris, Spica Italica, ſalvia & trifolium bituminoſum.

Ex his componuntur aliqua efficacia, maximè vero decoctum, quale eſt arthriticum deſcriptum, addita chamœdrij & primula veris.

Item bolus ex therebinthina cum ℥j. circiter, Cerebri leporis aſſi & ℈j. circiter caſtorei.

Exterius ſingularem uſum habent balnea & luta thermalia, ſulphurea & bituminoſa.

Item fomenta ex vino generoſo dictis herbis alterato, addita portione aquæ ardentis.

Pro inunctione fiunt olea per decoctionem dictarum herbarum, cũ quibus aliqua lumbricorum terreſtrium Vino ablutorum quantitas bullierit.

Duo

Duo præſtantia parantur linimenta *pro nervorum frigidis affectibus*, quorum alterum Spaſmo ex repletione, alterum paralyſi, ſtupori, ac tremori utiliſſimum eſt.

Primum paratur ex ſtellionibus hoc modo:

℞ *Stelliones. Num. V.* vel eorum loco *lacertas virides.*

Infunde vivos *in Oleo Chamomel.* ℥viij. cumq; interierint, bulliant in eodem usq; ad colliquationem carnis, mox fiat excretio, cui adde tertiam partem liquaminis, anſeris aſſati, repleti thure, lardo, myrrha & portione croci.

Alterum paratur ex anſeris pinguedine hâc ratione:

℞ *fol. chamœdryos.*
Ivæ.
Salviæ.
Primul. veris.
Lavend.
Hypericon. an. M. j.
Gr. Iuniper. ℥ß.

Myrrhæ.
Thuris an. ℨiij.
Caſtorei. ℨjß.
Croci ℨß.

Herbæ irrigentur aqua Vitæ, deinde tundantur & cum reliquis fiat farctura, qua impleatur anſer Cinamomi fruſtulis perpungendus, deinde in feru aſſandus, collige colliquamen, cumque nihil amplius diffluet, diſſecetur anſer & bulliat in Vino albo per horam, ſupernatantem pinguedinem collige & miſce priori liquamini.

Sunt qui oleo per arenam ex lumbricis terreſtribus Vino generoſo ablutis, deſtillato tantum tribuunt, ut eo ſolo paralyſin, curari poſſe affirment.

Calefactis nervis eadem conferent quæ pro articulis deſcripta ſunt, exceptis crematis oſſibus.

PNEUMONICA.

HÆc cum calida, tum frigida, quę materiam vijs ſpiritalibus inhæren-

hærentē educũt, jam propoſita ſunt in cenſu vacuantium pectus per ſpatum: eadem quoque corrigendi pulmonum intemperantijs aptari poſſunt, ſed præter illa peculiariter valent ad calefaciendum & ſiccandum pectus:

Aqua Thermalis ſulphurea pota.

Caricæ aliquot aq. vitæ maceratæ donec turgeant, ſumptę jejuno ventre & ingreſſu lecti.

Decoctum Enulæ farfaræ, hyſſopi, praſſij, pulmonarię, ſatureię, Thymi, evadet decoctum præſtantius, ſi fiat cum gallo veteri dictis herbis infarcto, ijſdem opportune alterabitur mulſa plenior pro ordinario potu aut Oxymel inde componetur quotidie manè ad ℥ij. exhibendum.

Eſt quoque præſtãtiſſimum mulſum, præſertim ſi hyſſopo aut thymo alteratur.

Omnibus præcellit ſulphuris uſus & therebinthinæ vel alicujus reſinæ maximè Laricinæ & Abietinæ.

Da-

Dabitur quotidie ʒj. ſulphuris maximè præparati & in pollinem redacti cum ovo ſorbili.

Reſina datur ad ʒij. quæ præſtans erit ſi calida bibatur diſſoluta ℥ij. Oxymelitis.

Externe conferunt balnea ſulphurea, mora prope ſulphureas thermas in aëre vaporibus calidis & poteſtate ſiccantibus pleno.

Vel fiant cataplaſmata pectori ex farina meliloti, fænugræci, pulveris hyſſopi, calamenthi & portione ſulphuris cum melle, Vino albo & oleo de ſeminibus lini in debita quantitate.

Calefacto pectori convenient præter propoſita, cùm expectorandum ſputum ſalſum, potus aq. thermal. acidularum, tùm ferrearum & chalybeatarum.

Uſus Lactis, niſi obſtet deſtillatio, & decoctio vel ligni ſantalor. rubror. vel ligni Rhodij maximè radicis ſumenda per plures dies cum victu

tenui

[q]ui ad frigidum vergente, præci-
[pu]è ex hordeo & ſeminibus frigidis
[ma]joribus.
Decoctio talis eſſe poterit.
℞ *Santal. rubr. vel ligni Rhodij minutim inciſi* ℥ v.
Rad. Cichorei.
hordei. an. ℥ß.
Aq. fontan. Chalybeat. ℔ ij.
F. infuſio per horas xv. tum bul[lia]nt ad conſumptionem medietatis.
F. Colatura pro duabus vicibus.
Hujus decocti uſu corpora calida [si]bi obnoxia ab hoc malo præſerva[ri] poſſunt, quemadmodum etiam [s]puto ſanguinis imminente.
Celebratur etiam frequens uſus [co]nſervæ roſar. tùm in ingreſſu lecti, [tu]m manè jejuno ventre, præſertim [si] immittantur aliquot guttulæ Spi[ri]tus acidi ſulphuris.
Pro Externa refrigeratione ſufficient illitiones ex oleo vel unguento violaceo paratæ.

CAR-

CARDIACA.

CArdiaca ſunt quidem multa ec
alexipharmacis venenorum a
ſumptorum, omnia v. propoſita pr
alexipharmacis febrium malignar
& peſtis, ſed præter illa convenien
quoq; cordi refrigerato aromatic
cujuſcunq; generis, aurãtior. corte
angelica odorata calendula, cala
menth. mõtana, caryophylleus flo
cardiaca herba, caryophyllata, liliu
convallium, hedera terreſtris, Lavẽ
dula, meliſſa, mẽtha, ocymum quod
cunq;, petaſitis radix, roſmarin. ſpic
Celtica & Italica, Ulmaria.

Ex his confici poterunt ſyrupi, De
cocta, Electuaria, item pulveres a
ſpecies inſpergendæ cibis.

Optima erunt ad hoc opus com
poſita jam deſcripta pro venenis a
ſumptis & in corpore natis febrem
que malignam inferentibus.

Item calida reficientia ſpiritus et
iam propoſita.

Pote-

Poterit quoq; parari vinum medicatum, quod per ſe cordi eſt amicum. Exempli gratia.

℞ *Herb. Calamenth. montan.*
Card. Sancti.
Scordij
Rutæ capprariæ
Lavendul.
Meliſſ.
Roſmar. an. M. j.
Rad. Caryophyllata,
Dictamin. alb.
Imperator.
Cortic. Arantior. an. ℥j.
Myrrhæ.
Cinamom.
Caryophillor. an. ℥ß.
Croci ℥j.

Terantur ſeorſim in pulverem tùm indantur manicæ Hippocratis & per pulverem trajiciunt vini albi aromatici ℔. vj. quater aut quinquies, cujus Vini dari poterunt ℥ij. circiter pro una vice, ſi trajiciatur eo modo aqua Vitæ erit me-

medicamentum efficacius & dari poterit ad cochlear.

Pro externis remediis parentur ſacculi ex dictis herbis & aromatibus ad regionem cordis geſtandi.

Item fomenta ex Vino aromatico ijſdem rebus alterato, addita ſemper portione croci ad majorem penetrationem.

Denique illitiones fiant oleis eorundem ſimplicium decoctione paratis, aut oleis aromaticis eâ ratione paratis, quæ expoſita eſt titulo reficientium Spiritus.

Cordi calefacto conveniunt temperatiora pro venenatis febribus ꝓpoſita & præterea ebur, flos ſalicis, mater perlarum preparata, myrthus, nymphæa, os de corde cervi, poma redolentia, roſæ, ſantala, Violæ.

Ex his habes aliqua compoſita inter alexipharmaca febrium peſtilentium.

Utiliſſimus erit quoq; uſus Conſervæ Violar. aut roſar. cum ℈j. ſalis ex ma-

ex matre perlarum pro una vice.

Fiet autem Sal, ſi matrem perlarũ uſtam diſſolvas aqua borrag. calida addita portione aceti roſac. tùm deſtilles per filtrum ac tandem coagules, facta totius humiditatis evaporatione.

Externè fiunt Epithemata ex aq. flor. ſalicis, roſar. Viol. nymph. addito ſucco citri aut limonum aut aceti roſ. ad penetrationem, ac ſi præſto ſit camphora, imponantur quoq; v. aut vj. grana: loco aquarum ſumi poſſunt decoctiones borrag. biſtort. Cyani nymph. & Viol. cum ijſdem ſuccis ex aceto roſac.

STOMACHICA.

Stomachica calida præcipua & magis obvia ſunt abſynth. cujuſcunq́ue generis, ſed prçcipuè commune & ponticum Arantior & Citri Cortex ac ſem. amygd. amar. gentiana major. mentha, Origanum, roſmarin. & aromatica omnia, inter quæ

præ-

præſtant Zedoaria, zinziber, galanga & piper.

Ex compoſitis paratu facilibus commendatur vinum abſinthide, Oxymel abſynthite.

Aqua vitæ alterata maceratione abſinthij in umbra ſiccati additis, ſi lubet, aromatibus.

Vinum generoſum (quale fiet trajectū per aromata, ſem. odorata, aut dicta ſimplicia trita) ad ℥ij. per multos dies jejuno ventre ſumptum cum gr. j. aut ij. piperis craſſe triti.

Confert etiam potus aquar. thermar. ſulphurat. & ſalitarum utiliſſimum erit tale oxymel ſi eius quotidie accipiat cochlear. aut alterum

℞ *Herb. Abſinth.*
Calament.
Roſmar.
Menth. an. M. j.
Cortic. arantior. aut Citri. ℥j.
ſem. Aniſi.
Cinamom. an. ℥j.
Mellis. ℔. j.

Vini

Vini albi generoſ. ℔.ß.

Coquantur lento igne ad mellis deſpumationem, Colaturæ adde

Aceti optimi ℔. ß.

Coq. ad ſyrupi conſiſtentiam cum refrixerit, injice zinziberis ſubtiliter pulveriſati ʒij.

Prodeſt quoq; mirum in modum quotidie ſumere ex ovo ſorbili ʒj. circiter, maſtichis pulveriſ. cum momento zinziberis aut zedoariæ.

Exterius conferent thermarum ſulphureæ. ſtillicidia quę deficientibus aquis parari poterunt ex vino præſertim rubro generoſo, alterato prędictis herbis, unde etiam fient fomenta.

Vulgus parare ſolet optima fomenta ex abſynthio ſuper tegulam calefacto & conſperſo vino malvatico.

Item ex pane toſto tùm conſperſo vino malvatico & pulveribus aromaticis præcipue Caryophyllis, galanga & maſtiche.

Pa-

Parentur olea pro illitione ex unius aut plurium ſimplicium decoctione.v.gr.

℞. *Herb.Abſinth.commun.*
Mentha.
Origan.
Calamenth.
Lavendul.an.M.j.
Summitat.roſmar.M.ß.
Ol.Commun.
Vini Aromati.an.℔.j.

Coquantur lento igne ad conſumptioně humiditatis & F. expreſſio cum colatura & ſervetur ad usū.

Calefacto Ventriculo conferunt; aciditas arantior.agreſtæ, berberis, Ceraſa acida, Corni fructus, Citonea mala, granator. acidor. ſuccus, Hypociſtis, labruſcæ flos, mala auſtera, morus immatura, pyra auſtera, pruna ſylveſtria & eorum ſuccus, ribes vulgaris, roſæ, ſorbæ, ſuccus Rhois ſeu ſumach, trifolium acetoſum, uva criſpa, Vinum auſterum bene lymphatum.

Dari

Dari poterunt dictorum fructuum & herbarum ſucci vel decoctiones cum emulſione 4. ſem. frigid. major.

Lactis quoq; aſinini aut caprilli tẽperati ſexta parte circiter alicujus ex dictis ſuccis ne in nidorem vertatur, uſus eſt opportunus.

Convenit tandem etiam potus thermarum, acidularum aut ferrearum, quales ſunt in Italia Chalderianæ, Lucenſes, Niceranę & B.V. montis Orthonis.

Exterius fiant fomenta & epithemata ex decoctione roſar. myrthi, balauſtior, cydonior. malicor. hypocyſtid. labruſcæ, addita portione aceti roſacei.

Utiliſſimum Emplaſtrum ex pulpa Cydonij cocta in aqua pluviali vel chalybeata reſperſũ momẽto pulveris maſtichis & roſ. rubr. loco cydoniorũ ſumi poterunt mala auſtera.

Illitiones fient ex oleo cum dictis herbis decocto ad humiditatis conſum-

ſumptionem addita ſemper portiuncula ceræ aliquoties poſca ablutæ vt diutius hæreat vis Medicamenti loco affecto.

Exiccato ventriculo cum defectu nativæ caliditatis nihil præſtantius lacte per multos dies uſurpato 5. aut 6. horis circiter ante cibum ſumendum ſenſim ab ℥iiij. incipiendo usq; ad ℥vj. circiter recens mulctum & cum quarta parte mellis circiter ne aceſcat.

Exterius juvabunt fomenta ex oleis præcipuè aut non valde calefacientibus aut exceptis lana humida.

Conferent etiam picationes factę cum pice liquata, momento olei abſinthij & ad partem relicta usque ad modicum illius ruborem, interim noctu fovendus eſt ventriculus vel admoto catello aut manu propria vel puello impubere.

INTESTINA ALTERANTIA.

INteſtinis eadem ferè conveniunt quæ vẽtriculo ob partium connexum

xum & ejuſdem ſubſtantiæ proprietatem.

Refrigeratis tamen ut in colico affectu, ſæpe contingit, peculiariter conveniunt cuminum, baccæ lauri, ruta & arantior. cortex. Dari poterit eorũ pulvis ad ʒj. ex vino aromatico vel emulſione ſem. citri aut arant.

Commendatiſſimum eſt vinum medicatum diuturna maceratione Cortic. Arantior. ad doloris colici curationem & præſervationẽ ſi quotidie uſurpetur.

Ad idem efficaciſſima eſt theriaca diateſſaron deſcripta inter alexipharmaca exhibita ad ʒj. per ſe vel cum vino aromatico.

Hæc eadem Clyſteribus infundi poſſunt quaq; forma, quibus utiliſſimè adduntur ol. nucum, Colocynthidis decoctum & therebinthina vel reſina abietina aut lancina diſſoluta cum oleo.

Exempli gratia.

℞ *De-*

℞. *Decoct. chamomeli.*
fol. lauri.
Colocynth. in petia ligati.
℔.j.
Ol. Laurin. vel ol. nucum ℥iij.
Mellis crudi.
Therebint. an. ℥ij.
Salis Commun. ℥ij. *Miſc.* pro clyſtere.

Exterius apprimè conveniunt illitiones ex oleo laurino & rutaceo nec non luta thermarum ſulphurearum.

Calefactis inteſtinis utilia ſunt omnia refrigerantia Stomachum & epar, ſed primas tenent aq. acidulæ & ferratæ thermales potæ jejuno ventre.

Lac clyſteribus additum & medij abdominis irrigatio frequens, poſca ſubfrigida, quo remedio dolores inteſtinorum à tenui & mordaciſſima bile facile & citò mitigantur.

Iecori refrigerato conveniunt abſinthium, agrimon. chamædrijs, gentiana

tiana quæque, lavendula, Iuniperi baccæ & lignum polium, ſpica Celtica & Italica, quibus adde aromata omnia & diuretica calidiora.

Inter compoſita maximè probantur vina generoſa medicata abſinthio & aromatibus qualia propoſita ſunt pro ventriculo.

Optimum eſt quoq; ligni juniperi decoctum, addita coma abſinthij, quod gratius evadet addita portione mellis optimi deſpumati, præſertim ſi coquatur cum vino albo generoſo in julepi conſiſtentiam, qua ratione fieri poterũt ex aromatibus & diureticis calidis, varia decocta, addito ſemper abſinthio.

Externa convenient fomenta ex Vino aromatico dictis materiis alterato.

Item luta thermarum ſulphuratarum.

Illitiones oleo ex dictis ſimplicibus p decoctionem cõpoſitæ, quale deſcriptum eſt pro ventriculo.

K De-

Denique ſacculi ex ijſdem materiis rariori linteo incluſis, ſuper jecoris regionem geſtati.

Calefacto verò jecori maximè conferunt inter ſimplicia. Acetoſ. cichor. cucurbitæ, pulpa & ſem. citrulli, pulpa & ſemen, Endivia, Epatica, hieraciũ, hordeum, lapathum quodq; lactuca, lac (ſi abſint obſtructiones & febris) maximè acetoſum, malorum pulpa & ſem. portulaca, ſcariola, ſonchus, Taraxacon, trifolium acetoſum, ſerũ lactis ſolum vel cum emulſione 4. ſem. frigidor. major.

Ex herbis fiũt decoctiones in aqua aut jure, vel exprimuntur ſucci, q reſervant ad hyemẽ tù ndepurati, tùm condenſati, illi ab ℥j. ad ij. miſc. juri carnis hyberno tẽpore, hi v. à ℥j ad ℥ij. miſceantur juri carnis hyberno tempore, hi verò à ℥j. ad ℥ij. miſceantur & formantur in bolos vel diſſolvuntur in aliquo liquore.

Comeduntur herbæ quoq; olerũ more elixæ in aqua aut jure carnis.

Ex hordeo fit ptiſana, quæ gratior

redditur dealbata emulſione ſem. melonũ aut cucurbitæ, cujus uſus utilis eſt quoq; in panatallis.

His omnibus addãtur aquę naturales vel acidulæ vel feriatę recenſitę ꝓ temperando ardore ventriculi, illarum enim cõgruo potu nihil eſt p̃ſtantius ad jecoris refrigerationem.

Exterius conveniunt Epithemata ex ſuccis & decoctione potiſſimum cichorei & ſonchi cùm octava parte aceti roſacei vel aceti vulgaris, inquo tãtillum abſinthij cũ roſis bullierit.

Ex Violis quoq; & roſis parabitur oleum pro illitione, quod etiam efficacius fuerit factum ꝑ decoctioné herbar. propoſitarum cum oleo cõmuni ad conſumptionéhumiditatis.

Sed omnibus remediis præſtat balneum aquæ dulcis toti corpori adminiſtratum poſt debitas evacuationes niſi febris obſtet.

Lieni refrigerato peculiariter accõmodãtur agni caſti ſemé, borrago, bugloſ. cappar. radicũ cortex, ceterach,

cuſcuta, filicis radix, fraxini cortex & ſem. fumaria, hederæ muralis baccæ bene maturæ, lingua cervina, lupuli flos & radix, oſmundæ radix, tamariſcus, Teucrium, Thymus, horum pulveres bibantur à ʒj. per 40. dies ex vino abſinthide chalybeato aut aq. fabrorum.

Ex his componi poſſunt extẽporanea decocta, vina medicata & Electuaria.

Excellũt decocta ligni fraxini, Tamariſci, Teucrij montani, & chamædryos p̃ſertim reſtincta chalybe novo vel parata ex aqua fabrorum clarificata.

Sunt qui ex aceto maxime paſſulato hęc decocta parant ad minuendos extuberãtes lienes, ſi acetũ ſcylliticum ſit præ manibus, utiliter miſcebitur decoctis ad ſemicochleare.

Vina parãtur maceratione dictarum materiarum, fiuntq; pręſtantiora addito chalybe p̃parato cũ cono ſulphuris, quæ præſumptio fieri poteſt ex tempore. Exempli gratia:

℞ *fol. Chamædrij.*
Cuſcut.
Ceterach.
fumar.
bugloſ. an. M.
Sem. fraxini
Bac: hederæ mural. an. ℥ ij.
Thymi.
Abſinthij. an. p. j.
Chalybis præparati ℥ j.
Vini albi generoſi. ℔. iij.

F. Infuſio ad ſolē, vel in loco calido p octiduum, agitādo ſemper materiā ſemel atq; iterum. Deniq; vinū percolatum ſumat quotidiē ad ℥ iiij. per multos dies, quatuor horis ante cibū, & ante opportunū exercitium.

Electuaria fient ex ijſdem herbis addito chalybe p̄parato, vel Ammoniac. & quadruplo mellis deſpumati.

Sunt qui baccis hederę in pulverē redactis & vel cōmixtis melli ad cōſiſtentiā electuarij vel bibitis ex vino aut jure Cicerū ad ℨ j. p quadraginta dies miram tribuunt efficaciam.

Exterius conveniunt ſomenta ex decoctione herbar. emollientiũ, addita radice bryoniæ & cyclaminis, foliis hederæ, tabaci, ebuli & abſinthi. ad part. corroboratione͂, nec nõ portione vini albi & aceti ſub finem decoctionis ad majore͂ penetratione͂.

Vtilis eſt huj⁹ decoctionis extinctæ molari aut pyrite lapide fumus exceptus.

Præſtantiſſima quoq́; ſunt fométa ex filo cañabino cocto in lixivio forti & calido madidoq́; admoto parti.

Inſup ex lutis thermalib. bituminoſis xv. aut xx. dierũ ſpatio uſurpatis.

A fomentis ungatur pars oleis ex te͂pore factis, coque͂do ſimul vel ſeorſim, cyclamen, bryonium, cappares, flores geniſtæ, tabacum, fol. hederæ, colocynt. ex oleo co͂muni cum vino albo & aceto ad humiditatis cõſumptione͂ addendo abſinthij vel amygd. amar. ad tuendũ robur partis.

Poſt conveniente͂ uſum fotuũ & illitionum applicetur parti ceratum

ut eſt

ut eſt vulgare ex Ammoniaco diſſoluto ex aceto ſcyllitico, vel paretur ſimilis facultatis aliquod ex dictis ſimplicium pulveribus, addito momento olei commemorati ad ſufficientem quantitatem reſinę, pini vel picis albæ & ceræ novæ.

Laudatur quoq; propolis melle adhuc turgida per ſe contuſa ad Emplaſtri formam, addito tantillo maſtichis ad partis robur.

Hoc loco cōferet ſacculus ex ęquis portionibus radic. cucumer. ſylveſt. pulpæ Colocynth. & abſinth. j. ſuper lienem geſtatus.

Calefactum lienē refrigerant eadē quæ ꝓ hepate ſunt propoſita, ſed addenda ſunt quædā attenuantia tēperata, ob ſucci, quo nutritur, craſſitiē.

Hujuſmodi ſunt fragaria, capil. ♀ lupuli, aſparagi, trichomanes, acetū, aqua fabrorū clarificata, qbus alterētur decocta, fomēta, epithemata non negligēdo externis remediis aliqd abſint. ad part. robur cōſervandū.

Renibus & veſicæ eadem con-

veniunt propter operis communionem partiumq; connexum.

Refrigeratis ergo proſunt omnia diuretica calida ſuo loco propoſita.

Item betonica, chamomelum, cyperi longi radix addita decoctionibus & electuarijs.

Sed præſtantiora cẽſentur ad calefaciẽdas vias urinarias, tùm aq. ſulphureæ pluribus dieb. hauſtæ jejuno vẽtre ad aliquot libras impoſito pulviſculo aniſor. vel fęniculi aut ſimilis diuretici ꝓ primo cyatho, tùm reſina laricina aut abietina ſępiꝰ ſũpta in bolo ad ℥ij. circiter vel ꝑ ſe vel cum pulviſculo alicujꝰ diuretici calidioris.

Vinum quoq; generoſum ꝓ̃ſertim album, diureticis calidis alteratum eſt huic operi accommodatiſſimũ.

Externè probantur inſeſſiones in aquis thermalibus ſulphuratis.

Fomenta ex decoctione calidorũ diureticorũ cũ vino albo calefacto.

Illitiones ex oleo laurino vel ſimili ex tempore parato, cujus Exemplum habes inter diuretica. Lau-

Laudantur cataplaſmata ex cæpis & alliis in vino albo coctis & contuſis & admotis per ſe vel conſperſis pulvere Cymini aut ſimili.

Infundendi crebro clyſteres calefacientes ex oleo prædicto & vino, alterato Chamomelo, foliis lauri, pulegij ſerpilli & ſimilibus calefaciẽtibus quæ urinam movent.

Adde his omnibus validum motum equitationis, curſitationis, ambulationis, quibus lumborum regio incaleſcit.

Calidis vero renibus proſunt interi⁹ decoctiones fructuum alkekengi, altheæ, acetoſ. hordei, lactuc. malv. nymph. portulac. graminis rad. Sonchi, cum emulſion. 4. ſem. frigid. maj. aut cum ſucco limonum.

Præterea ſerum depuratum addita emulſione ſem. frigid.

Item lac ipſum chalybeatum niſi rerum obſtructio impediat.

Potus thermarum acidularum aut ferrearum quales ſunt Lucẽſes, No-

ceranæ, Chalderianæ, Patavinæ Divæ Virginis.

Eſus deniq; fragorum, limonum, melonum, citruli, cucurbitæ, hordei, lactucæ.

Exterius juvat balneum & inſeſſio aquæ dulcis, præſertim alterata violaria, parietaria, lactuca, malva, quarum etiam decoctiones utiliter infunduntur clyſteribus.

Loco balnei fiant Epithemata ex lacte tepido per ſe vel cum decoctione malv. vel ex decoctionib. dictarum herbarum addito ſucco limonum ad penetrationem.

Urgente calore addãtur decoctioni fol. ſempervivi, ſolani hortenſis & veſicarij & tandem hyoſcyami albi.

Efficaciſſimus cenſetur ſuccus expreſſus ex raſura interni corticis cucurbitę per ſe vel cum alijs admotus.

Extemporaneę quoq; illitiones parabuntur ex oleo decoctionis florũ vel fol. nymph. violar. purpur. roſar. pallid. ranarum viridium.

Urgente neceſſitate (quod evenit

in exquiſita diabete) ſem. papaver. albi & hyoſcyami albi, ex quibus eliciuntur quoque olea per expreſſionem ad id efficaciſſima.

Superponantur lumborũ rerumq; regioni recentia folia nymph. tẽpore decubitus, geſtẽtur vero interdiù aut eorum loco tenuis lamina plũbea, vel ceratum ſimpliciſſimũ ex cera flava ſæpiùs lota & ſubacta cũ aq. roſ. aut dictis decoctionibus oleisq; quod ſæpius eſt removendum, ne veſtrum tritum incaleſcens lumborum calorem foveat.

UTERINA.

UTero (cum ſit locus generationis, qui calore indiget) *nulla frigida per ſe amica* ſunt, ſi tamẽ ob impenſum calorẽ indigeat ijſdem juvabitur, quę ꝑ jecore renibusq; ſunt ꝓpoſita; Hoc ſolùm animadverſo ꝙ externis remedijs ſemper addendũ ſit aliqd eorũ, quæ calorẽ eius innatũ corroborant & peculiarem proprietatem fovent.

Refrigerato autem præcipue conferunt inter vulgaria, arthemiſia, angelica, calamenth. cyperi longi radix, daucus, dictamnus albus, gatturia, Lauri folia & baccæ, lavendula, matricaria, majorana meliſſa, mẽthæ ſativa & ſylveſtris & græca, origanum, polium, pulegiũ, roſmar. ruta ſaliva, ſaturei. ſerpil. ſpic. Celt. ſpica Italica, tanacet. odoratum, thymus & aromatica omnia, inter quę præſtant Cinamomum, Crocus, galãga, myrrha, macis & nux moſchata.

Horum pulveres dari poſſunt ad ℨj. ex vino aromatico vel jure vel fingi poſſunt electuaria, addita triplo mellis deſpumati.

Huic uſui inſerviunt omnes ſpecies aromaticę ſatis viles quarum ℨj. exhibere poterit cum Vino.

Verum decoctiones & vina medicata, cęteris præferuntur, quod ob liquiditatem facilius perferri poſſint aduterum.

Optima decocta parantur ex jure columbi cuius venter farctus ſit di-

ctis simplicibus. Exempli gratia:

℞ *Herb. Calamenth.*
puleg.
Meliſ.
Menth. an. M. j.
ſummit. Roriſmarin.
Lavendul. an. p. j.
Bacc. Lauri.
nucis Moſchat.
Galang. an. ℥j.

Herbæ incidantur, reliqua craſſo modo terantur & ſimul indantur ventri columbi, tum coquantur in ſ. q. aquę lētiſſimo igne ad perfectam carnis coctionē, fiatq; fortis expreſſio, & colatura, cujus ſumantur quotidie ℥ij. circiter per multos dies.

Vina medicata fient infuſione jā dictarum materiarum vel terna trajectione vini per pulveres earundem oblongo ſacculo impoſitos.

Parant mulierculæ vina per decoctionem extemporanea quidē, ſed minus efficacia, ob tenuiorum partium evaporationem.

Potus

Potus quoq; thermarũ ſulphuratarũ opportune hauſtus vteri caloré mirum in modũ corrigit atq́; fovet.

Exterius proſunt inſeſſiones aquar. thermar. ſulphuratar. aut balnea dictis herbis alterata, immiſſo in vulvã perforato tubulo ut vis medicaméti penetrare valeat ad uterum.

Iiſdem liquores uti etiam vina medicata utiliter infunduntur metrenchytis.

Fiunt ſuffitus aromatum & herbarum odoratarum.

Indantur peſſi quales ex tempore parabuntur ſic:

℞. *Pulv. baccar. lauri*
Rutæ. an. ℥j.
Myrrhæ ʒß.
Succi matricariæ vel puleg. vel vini aromatici ℥j.

Miſc. & excipiãtur lana pexa vel goſſypio in formam peſſi.

Vel. ℞. *Mellis optimi.* ℥j.
Succi. Artemiſ. ℥ß.

Coquantur ad debitam conſiſtentiam tum adde ℞. *Pulv.*

℞. *Pulv. galangæ* vel.
Spec. Aromaticor. vulgar. ℥j.
Miſce. in peſſi formam.

Hypogaſtrio quoq; applicanda ſunt fomenta cum ſpongijs expreſſis aqua thermali aut decoctione dictorum ſimplicium potiſſimum ex vino generoſo.

At lutis thermarum calidarum illi parti admotis per aliquot dies nullum fomentum præſtantius.

Illinatur idem locus oleo ſpicato, laurino, rutaceo, aliiſque per decoctionem dictarum ſimplicium paratis verbi gratia.

℞. *Herb. Calamenth.*
Major.
Matricar.
Menthæ.
Lavendul. an. M. ʃ.
Bac. Lauri
Galangæ. an. ℥ij.

Tritis terẽdis infunde p horas 6. in ol. communis ℔ jß. vini aromat. ℔ß. deinde

deinde bulliant lento igne ad conſumptionem humiditatis.

Sunt qui oleo parato ꝑ decoctionem Santolinæ (quã Matthiolus abrotanũ fœminã facit) peculiarẽ tribuũt vim ad uteri corroborationẽ.

Atq; hæc ſunt magis vulgaria & extemporanea alterantia, quibus totiꝰ corporis & ſingularum partium intemperies corrigi poſſunt.

REMEDIA MORBORUM in mala conformatione.

ORgani conſtitutionem conſtituunt debita cõformatio, conveniens magnitudo partium ſimilarium, quibus organum conſtat, decens numerus & appoſitus, ad quem congrua coñexio refertur, ideo quatuor recenſentur ſumma genera vitiatę compoſitionis; nempe morbus in conformatione, in magnitudine, in numero, in ſitu.

Conformationi quadruplex accidit vitium in figura, meatu, inſenſibili aperto vel aſtricto, cavitate ſeu

meatu ſeſibili ampliato vel coarctato, & ſupficie lęvigata vel exaſperata.

Morbus in figura non habet medicaméta ſibi ꝓpria ſed vel curatur ſola chirurgia vel medicamẽtis reſpicientibus alios morbos à quibus pédet, qui fit ob vitiatam cõformationẽ in utero, motus violentos in partu, imperitam deligationẽ obſtetricum, ambulationem pedibus nondum firmis, dearticulationes, Chirurgi errores in curandis fracturis & luxationibus, indiget chirurgicis pſidiis quibus hic non eſt ſermo.

Pars verò denuò conformata corroboratur exterius fomentis & ceratis, quæ ex aſtringentibus maximè verò calidis paulo poſt deſcribendis parantur.

Quòd ſi vitietur figura ob nimias repletiones, extremas inanitiones, vel ob unius partis in aliam inclinationes ex paralyſi aut cõvulſione, uti accidit nervis aut tendinibus ſectis, dura cicatrice, tumore ingenti: curatur

tur evacuantibus, nervos roborantibus, duritiem emollientibus de quibus jam dictum, adhæc reficientibus partẽ inanitam & glutinantibus ſolutã unitatẽ de quib. dicetur poſtea.

Raritas ſeu apertio meatuũ inſenſibilium quos appellant poroſitates, quæ in effuſo gaudio & ſudore diaphoretico ſæpe eſt mortis cauſa, curatur refrigerãtibus, aſtringentibus & emplaſticis ſeu infarciẽtib. poros.

Quę exterius adminiſtrantur maximè obvia ſunt aſperſio aquæ frigidæ eoq; magis ſi perfrigerata ſit nive aut glacie aut prius alterata frigidis aſtringentibus de quibus infra.

Item illitiones corporis ex oleo actu frigido & maxime omphacino ſeu immaturo aut frigidis aſtringẽtibus alterato uti roſis cydoniis & aliis.

Aer quoq; frigidiſſimus exoptatur ut ſuo contactu poros contrahat.

Si hæc non ſufficiant incruſtetur corpus gypſo uſto excepto & diluto aqua frigida.

Si ra-

Si raritas occupat partem deter-
minatam ut cum ob raritatem penis
cōtineri nequeant ſpiritus in nervo
ſtuloſo ad ſtabilem mēbri erectio-
ē, convenient aſtringentia mox ꝓ-
onenda, applicata loco affecto, ma-
imè vero calida, quippe quæ magis
orroborant.

*Denſitati ſeu aſtrictioni eorum mea-
uum*, ſi fiat ab aliqua materia impa-
ta convenient calida detergentia &
ttenuantia, quæ proponentur ad
ollendas obſtructiones ab infarctu
raſſæ materiæ.

Si fiat refrigeratione & ſiccatione
ōvenient moderatè calida & absq;
ccitate attenuantia, quorū inſignis
ſt uſus ad diſponendū corpus ad ſu-
ores neceſſarios & ad corporis per-
pirationem, q̄ ad internas febrium
utredines arcendas & cutaneas fœ-
dates tollendas procuratur.

Hujuſmodi ſunt balneū aq. tepidę,
omentū ex hydræleo vel aqua tepi-
a pſertim alterata anetho, chamom.
thę. malv. rad. lilior. albor. ſem. lini.

floriб.jaſmini vulgaris & violę luteę ad conſumptionem humiditatis.

Fiat autẽ inunctio oleo calidiuſculo & ꝑmiſſa frictione molli aut frici cetur mediocriter corpus vola manus imbuta dicto oleo vel vino albo aromatico addita medietate decoctionis violar. & malvar. ex aqua cõmuni, ſi febris adſit inſignis.

Sed & frictio ipſa per ſe mollibus linteis tepidis facta tollit cutis denſitatem & multo efficacius cucurbitulæ cum vel ſive ſcarificatione.

Ampliationi ſeu mavis Laxitati &c. dilatationi cavitatum ſeu meatuum ſenſibilium conveniunt aſtringentia quæ cutis etiã meatus tanto validius denſant, quantò ſunt minores cavitatibus.

Aſtringentium v. materia latiſſime patet, poteſt triplex eorum conſtitui ordo ut ſingulorum delectus ad uſum ſit facilis.

Quædam ſubaſtringunt tantùm quorũ p̃cipuus eſt uſus ad corrobo-

rantes

ādas partes, ad fręnandas excretio-
ıes, quæ non omnino ſunt inutiles,
ed ęqualitate aut diuturnitate ener-
are poſſunt vires.

Alia mediocriter aſtringunt, q̄bus
d repellendas fluxiones à partibus
ıſcipientibus, fluxusq́; omnes no-
ios ſiſtendos præcipua eſt vis.

Alia deniq́; laxatas partes in ꝓfun-
um cogunt, uſurpanda cum ex flu-
ionis impetu vel evacuationis ve-
ementia imminet periculum præ-
eps, uti ferè accidit fluente materia
alde tenui, & per vias diuturna flu-
ione valde laxatas.

Eligantur v. in cauſa frigida quæ
ſtringūt cum caliditate vel ſine ma-
ifeſta frigiditate.

In cauſa vero calida juvabunt, quę
gunt refrigerando.

Ex univerſo autē aſtringentiū ge-
ere hæc ad extemporaneam medi-
ationē paratu erunt faciliora.

Pro cauſa frigida ſubaſtringunt, ab-
nthium quodq́; ſed maxime pon-
cū, agrimonia, betonica, braſſica

bene cocta, coriādri ſemen, cuminū torrefactum, cyperi lōgi radix, fabarum cortex, lentiſci lignum, & folia, mentha ſativa ſicca, maſtix, oryza toſta, roſmarinus, ſalvia, ſcabioſa vulgaris, thus, reſina laricina vel abietina ad duritiem cocta, vinum auſterū, aut quodq; aliud chalybeatum.

Dantur interius aridorum pulveres per ſe ex vino auſtero ad ʒj. circiter & plus.

Fiunt etiam decocta aut vina medicata, inter quæ excellunt vinum abſinthide, lentiſcinum, maſtichinū, roſmarinum & ſalviatum.

Potus quoq; ordinarius utiliter alteratur ſem. coriandri & maſtich. & dictorū pulveres inſpergūtur cibis.

Ad Gonorrhæam inveteratā ſine ardore urinæ, valent dictæ reſinæ coctæ in aqua pluviali vel chalybeata per multos dies ſumptę jejuno ventre & in pilulas redactę ad ʒj. cum ℈j. menthę ſiccæ vel agni caſti ſemine.

Eandem ſiſtit pulveris maſtichis ℈j.

ex ovo

ex ovo ſorbili ſumpta per aliquot dies horis quatuor ante prandium.

Idem pulvis ea ratione ſumptus ſi ſupbibatur modicũ vini abſinthites ſiſtit fluxũ epaticum ꝓpriè dictum & fluxus cæliacos antiquos nec nõ vomitum ex imbecillitate ventriculi.

Exterius fieri poſſunt illitiones ex oleo cõmuni immaturo (omphacinum vocant) vel ex maturo alterato abſynthio, mentha ſicca, roſmarino, lentiſcino, maſtichæ.

Vel linimenta extemporanea quale eſt ſequens.

℞. *Pulv. Maſtich.* ʒj.
1. *Ol. Communis* ℥j. M.F. lini-
2. *Ceræ flavæ. q.ſ.*
mentum.

Fiant ſacculi ex cumino torrefacto & oryza toſta.

Vel fomenta humida ex vino rubro auſtero dictis herbis alterato.

Aut Cataplaſmata ex corticib. fabar. oryza toſta, pulvere abſinth. oleo & vino auſtero.

Ex

Ex maſtiche & thure fiunt Cerata addito oleo abſinthij, reſinæ pini & ceræ flavæ ſufficienti quantitate.

Ad diuturnas oculi lachrymationes valet frequens ablutio oculi vino albo maximè generoſo, quod accenſo thure ter reſtinctum ſit, addẽdo tertiam partẽ aquæ fluviatilis ſi lachryma ſit mordax.

Mediocriter aſtringunt: Avenæ farina toſta pro ferculis, caſtanea, Caryophyllata, iacea nigra, iuglandium cortex viridis, lens bene cocta & eius ſuccus, oſmundæ radix.

Excellit etiam uvę nigræ ſemimaturę in furno ſiccatę pulvis, cuius ℥j. multis diebus bibita ex vino ſubauſtero tanquã ſummum ſecretum ꝓponit à Septalio ad curandum fluxũ hepaticã. Curat quoq; ꝓfluviũ muliebre ſumptũ ex vino arom. medicato cum roſmarino, ſalvia aut mẽtha.

Ad faucium affectus calidos ſingulariter prodeſt decoctio aut ſuccus cortic. viridis iuglandium pro gargariſ-

gariſmis in quem uſum ſit ſyrupus ex melle & ſucco depurato.

Lentis bene coctæ ſuccus cum momento pulveris galangæ vel nucis moſcatæ ſumptus mane 4. horis ante cibum curat vomitum & diarrhæam ex ventriculi imbecillitate.

Caryophyllata & oſmundæ, radix decocta ex vino rubro aut in pulverem trita peculiariter valet ad inteſtinorum & uteri prolapſum.

Exterius convenit farina volatilis addita Emplaſtris ad mictiones cruentas.

Lumbrici terreſtres in Emplaſtris ad vulneratos nervos.

Sal & Alumen rupeum addita decoctionibus ex vino rubro factis ad partium corroborationem.

Balnea thermarum aluminoſarum & gypſearum (quales ſunt in monte Gratti agri Patavini) ad corroborandos artus antiquâ fluxione tentatos.

Vinacia calentia ad firmandos ar-ticulos celebrantur.

Mica panis toſti aſperſi vino ge-neroſo & pulvere abſynthij vel mi-thæ pro fomento ſtomachi langui-dioris.

Valenter aſtringunt Alchimilla, fi-lipendula hortenſis præcipue radi-Geranium omne maxime pes co-lumbinus, herba Roberti piloſella.

Datur eorum decoctio vel pulv-ad ℥j.

Eſt quoque efficaciſſimus pulv-ſpongiæ uſtæ & interioris pellicat-caſtaneæ.

Ex herbarum ſuccis & radicum pulveribus farniæ mixtis pinſitu-panis ad biſcocti duritiem, qui i-pulverem tritus utiliter miſcetur c-barijs abſque nauſea.

Exterius parantur fomenta e-herbarum decoctionibus cum vi-no auſtero addito alumine.

Succus ex ſemimaturo fructu Gu-

ja-

jaci Batavini expreſſus linteo vel ſpongia exceptus, deſperatas hæmorrhoidum fluxiones ſiſtit, ideò cum alumine inſpiſſari poteſt & ad uſum reſervari.

Stercus etiam caprillum cum aceto tritum & admotum ſiſtit omnem fluorem ſanguinis.

Urticæ vulgaris folia trita ut ſuccum emittant & turundæ inſtar naribus indita, hæmorrhagiam, quantumvis ferocem, illico ſiſtunt.

In cauſa verò calida ſubaſtringunt aq. pluvialis, aq. chalybeata aqua thermalis ferrata, qualis eſt Patavina montis Orthonij, acetum, poſca, cichorei radix, cupreſſi folia, fragaria ſicca, hordeum torrefactum, unde fit ptiſana cum aqua chalybeata, lac chalybeatum, muſcus arboreus, myrthus, portulaca, perſonata, perſicaria maculoſa, pyrus domeſtica, pruna acida, prunifolia, potamogetum, roſæ maximè rubræ flos, ſemen, lanugo, calix & radix,

ſalicis flos & folia, ſempervivum, verbaſcum, vitis folia & capreoli, umbilici veneris.

Ex his parabuntur potiſſimum decoctiones, inter quas excellit ad diuturnas fluxiones decoctio radicum roſar. ex aliqua dictarum aquarum.

Siſtit quoque certa experientia unius aut alterius diei ſpatio omnem fluxũ ventris calidum excrementoſum & ſanguineum hic potus.

℞ *Succi ſempervivi major.*

Perſicariæ maculatæ an. ℥iiij.

Coquantur ad conſumptionem 3. partis & detur in potu.

Exterius parabuntur fomenta, balnea, Emplaſtra, Epithemata aliæve medicamentorum formæ pro uſus exigentia.

Mediocriter aſtringent acetoſitas mali arantij, citri & Limonis immaturi, arbuti fol. balauſtium, berberis, burſa paſtoris, caſtaneæ medius cortex, cyſtus, cornus ejuſque fru-

fructus, cupreſſi, coni immaturi ſeu virides, flos ſolis, glandes & earum caliculi, herba trinitatis, hypociſtis, labruſcæ flos, lyſimachiæ purpureæ flos, Limonium quodque, lapis hæmatites vulgaris, malum punicum acidum, malum cydonium, malicorium, millefolium, morus immatura, oleæ folia, ophiogloſſum, plantago, pyrus ſylveſtris, fructus ribes, rubi fol. & morus immatura, ſerratula, ſideritis, Achyllæa, terra quæque medicata, ulmus, virga aurea, atque hæc omnia ferè ubivis locorum ſunt obvia.

Dantur aridorum pulveres ad ʒj. in bolo vel potu vel liquore convenienti.

Ex herbis fiunt decoctiones ſed efficaciores ſunt ſucci, quorum doſis eſt ab ʒj. ad ij.

Habentur pro ſecretis ad cohibendum omnem fluxum ſanguinis flos Lyſimachiæ purpureæ ad ʒj. aliquot vicibus datus cum vino rubro auſtero.

Item hic ſyrupus ℞. Aq. polygoni vel millefolij ℥v. ducatur in hoc liquore lapis Hæmatites, donec cruentum colorem contrahat, deinde adde ſyrupi cydoniorum vel granatorum acidorum ℥j. Miſc. pro potu loco ſyrupi addatur tantillum ſacchari ad penetrationem & ſucci limonum vel pyri auſteri aut alterius qui guſtu ſit ſuavis.

Ad cohibendos ventris fluxus & vomitus, excavetur malũ cotoneũ, aut ſativum quodq; acidum (præſtant autem poma ferruginei coloris.) repletum cera alba, coquatur ſub cineribus charta involutũ, deturque unum aut alterum illius fruſtulum conſperſum pulveribus mororum immaturorum paulo ante cibi ſumptionem.

Ad mictionem cruentam.

℞ *Decocti virgæ aureæ ex aq. fluviat. vel chalyb.* ℥iiij.

Aq. album. ovor. ℥ij.

Succi

Succi limon. ℥ij. Miſc. pro potu.

Pro externis fiant olea extemporanea per decoctionem cytoniorum, conorum cupreſſi, pini, aliarumque herbarum addita poſca, coquatur uſque ad humiditatis conſumptionem, quorum uſus erit in illitionibus vel in unguentis ad quæ utiliter recipiantur Lythargyrium in aceto coctum.

Epithemata fient ex poſca cum albumine ovorum.

Fomenta & infeſſiones ex herbarum decoctionibus.

Defenſiva vulnerum fiunt ex bolo armeno vel quacunque terra medicata & lapide Hæmatitite vulgari, exceptis & agitatis cum albumine ovorum & linimenti conſiſtentiam.

Cotis ſedimentum per ſe præbet Emplaſtri materiam ad reprimendum quemcunque fluxum.

A Rulando paſſim extollitur ad cohibendum ſanguinem, cum impetu

petu ex quocunque loco erumpentem emplaſtrum ex argilla uſta & cum aceto cocta, calide admotum parti.

Ventriculo utile eſt emplaſtrum ex cotoneo cocto in vino ſubauſtero rubro ſolo, vel addita panis mica emollita aceto.

Valenter aſtringunt inter vulgariſſima acini uvarum, acini mali punici exiccati, amaranthi purpurei flos, avellanar. ſylveſtrium interior pellicula, cerefolia & radix, conſolida major, conſolida media ſeu regalis, equiſetum, galla præſertim immatura, herniaria, iridis luteæ ſylveſtris radix, lapis hæmatites verus, lagopus vulgaris, mala ſylveſtria, meſpila immatura, mori radicis cortex, nummularia, omphacium, prunorum ſylveſtrium ſuccus, polygonum, quercus folia & radix, liber qui eſt inter lignum & corticem, ſorbus immatura, ſumach, ſanicula mas, urtica mortua, virga ſan-

gui-

guinea Matthioli ſeu cornus fœmina.

Ex his aliqua peculiariter commendantur ad quoſdam fluxus, licet omnia quibuſcunque uſibus aptari poſſint, ubi calida opus eſt aſtrictione.

Ad profluvium menſium pro expertis habentur mori radicis cortex, urticæ mortuæ radix & acini uvarum nec non granatorum quorum pulveres ſigillatim exhibentur ad ʒj. cum vino rubro aut liquore analogo.

Ad ſputum cruentum; lapis hæmatites ſumptus cum ſaccharo roſar. ad ʒj. vel ductus in potionibus aſtringentibus donec cruentum colorem contrahat, vel ſacculo inditus & in pulverem ſubtiliſſimum tritus, per quem vinum aut quodcunque aliud pro ordinario potu paratur, ſæpius percoletur.

Ad vomitus & quoſcunque alvi fluxus immoderatos & inveteratos

potiſſima ſunt hæc duo electuaria. Primum

℞ *Rad. Irid. luteæ ſylveſt. coctæ in aq. pluvial. & per ſetac. tranſmiſ. part. ij.*
Sacchar. Roſ. Antiq. p. j.

F. Electuarium S. A. Cujus doſis eſt ab ℥ß. ad ℥j. loco ſacchari roſ. ſumatur pro pauperculis dimidium mellis prius deſpumati & cocti in aq. pluviali aut chalybeata, in qua folia tenerrima quercus aliquamdiu bullierint.

Alterum.

℞ *Rad. conſol. maj. coctæ in decoct. radic. filipendul. hortenſ. & per ſetac. tranſmiſ. p. ij.*
Sacchar. roſ. ant. p. j. vel p. æ.

Miſc. F. electuarium, cujus eadem eſt doſis ac prioris electuarij.

Si paretur ad hepaticos fluxus, (ſiſtunt autem illos feliciter) addenda eſt quarta pars conſolidæ, abſynthij aut duodecima pars abſynthij maſtichis.

Ad

Ad eoſdem affectus præſtantiſſimum eſt decoctum rad.& folior.tenerrimorũ quercus paratum ex vino rubro addito tantillo abſynthij ſi quotidie bibatur ad ℥ij.circiter quinque horis ante cibum.

Alia ad alios uſus componi poſſunt pro cujuſcunq; arbitrio.

Exterius conveniunt gypſum crudum ceratis & emplaſtris additum.

Item ſtercus ſuillum & aſininum vel recens vel in pulverem tritum, utroque autẽ hæmorrhagia immoderata cito cohibetur, ſi admoveatur cum albumine ovi & inſuffletur.

Guainerius audet aſininum ſtercus interne uſurpare & ſyrupum ex ſaccharo & recentis ſtercoris expreſſi ſucco pręparatum tanquam ſummum ad cohibendos immoderatos menſes aliosque ſuperfluas ſanguinis excretiones proponit.

Oleũ de cervo & rad.querc.elicitũ p

 deſcen-

deſcenſum, omnibus alijs aſtringendi facultate facile præcellit.

Cæterum ex herbarum decoctionibus fient fomenta & balnea.

Ex fructibus immaturis cum poſca tuſis & mediocriter coctis, fient cataplaſmata.

Extemporaneum erit etiam ſimile unguentum, cujus vicem ſupplebit unguentum de caſtaneis & comitiſſæ.

℞ *Gallæ immaturæ,*
Nuc. cupreſ.
Acinor. uvarum rubear.
Maliconi
Cortic. mediar. caſtanear.
Maſtichis an. ʒß.
Ol. immatur. vel roſ. ſæpius loti in aq. aluminoſa. ℔. j.
Ceræ albæ, ℥iij.

Arida in ſubtilem pulverem trita, mergantur in ſuccum prunorum ſylveſtrium vel ſorbi immaturæ, Omphacium, aut ſuccum herba-

rum

rum aſtringentium & lento igne ſiccetur addendo priusquam induruerint oleum & ceram diligenter agitando & commiſcendo.

Si mavis cerati formam ſume reſinæ ℥iij. & ceræ ℥v. ad dictam olei & pulverum quantitatem.

Anguſtia & coarctatio cavitatum quinque modis accidit obſtructione, conſtipatione, compreſſione, coalitu & ſubſidentia, unde morbi in anguſtia differentiæ ſumuntur, quæ quidem uti generatione & cauſarum varietate diſcrepant, ita diverſis remedijs tolluntur.

Obſtructio propriè dicitur, illa cavitatis anguſtia, quæ fit à rebus intus præter naturam contentis non adunatis atq; adhærentibus cavitati, cujuſmodi ſunt humores & vapores nimis copioſi, craſſi, lenti adhæc pus, grumi ſanguinis & lactis, ſpinæ & oſſicula gulæ tranſitum impedientia, pili calculi vermes, fæces inteſtinis adhærentes.

Pus abſceſſibus incluſum tollitur apertione abſceſſus, quæ fit ferro vel igne actuali aut potentiali vel cauſtico de quo paulo infra.

Quod adhæreſcit ulceribus tollitur ſarcoticis, de quibus inter remedia ulcerum.

Quod effusũ eſt in alias cavitates, uti aſperam arteriam, tollitur etiam incidentibus & detergentibus quæ mox proponentur.

Grumi ſanguinis prius diſſolvendi ſunt remedijs aliâs propoſitis tum evacuandi per alvum, urinam, ſputum, pro partis affectæ ſitu, dejectorijs, diureticis, expectorantibus ab initio enarratis.

Lactis quoque grumum ſolventia & diſcutientia patent ex dictis.

Corpora inhærentia gulæ, ſi ſenſui pateant, extrahantur ferramentis: ſi minus dimoventur loco, ſternutatione, vociferatione, vomitu provocato per immiſſũ digitũ aut pennam in œſophagum, item copioſo

po-

potu, deglutione boli ſolidioris non benè maſticati & tandem deglutitæ ſpōgiola prius imbuta reſina ut corpora eidem adhæreſcant, poſtea retracta beneficio longioris fili allegati.

Pili aliaque corpora exterius advenientia, ſi appareant, tolluntur chirurgicis inſtrumentis: Si lateant in ventriculo aut inteſtinis pelluntur dejectione aut vomitu pro ægri inclinatione.

De laxantibus alvum atque adeo fæces vacuantibus, præterea de vermium & calculorum remedijs, vaporeſque copioſos & craſſos diſcutientibus dictum eſt inter remedia morbi cauſam auferentia.

Obſtructio à plenitudine ſive copia ſãguinis tollitur victu tenui non optimi plurimivè ſucci, validis exercitijs, multisq; frictionib. medicamētis exiccantibus totũ corpus & ſenſibiles evacuationes per venas ſectas, ſcarifica-

ficationes, cucurbitulas ſcarificatas, hirudines.

Pravi humores, copioſi craſſi & glutinoſi à quibus frequentiſſimè obſtruuntur meſenterium, jecur, lien, uterus, renes, aliarumque partiũ venæ & arteriæ poſtulant medicamenta primò quidẽ incidentia attenuantia & detergentia, deinde vero evacuantia.

De evacuantibus dictum eſt abunde ab initio. Alterius generis ea ſunt, quæ pro craſſorum humorum præparatione dicta ſunt, quia tamen hæc exobſtruentia latius patent, quam præparantia humores, & eorum frequentiſſimus eſt uſus in curandis febribus, melancholia hypochondriaca, lienoſis, ictericis, menſtruorũ defectibus, operæ pretium eſt paulo diſtinctius illa recenſere, atq; in tres partiri claſſes: frigida nempe, temperata & calida ut in uſu delectus ſit facilis.

Frigida exobſtruentia conveniunt febri-

bus acutioribus, partibus calidis, obſtructis ab humoribus aduſtione incraſſatis: inter quæ magis obvia ſunt acetoſa, aciditas citri & limonis bene maturi, cichor. endiv. fragar. gramin. radix, hepatica, hieracium, lapathi cujuscunque radix, melonis & peponis ſem. uti & citrulli, cucumeris atque cucurbitæ, ſonchus, ſcariola, Taraxacum, trifolium acetoſum.

Ex his fiunt decoctiones ex aqua aut jure pro ſyrupis, qui præſtãtiores evadunt addita emulſ. ſem. frig. maj.

Serum lactis depuratum per ſe eſt efficax, ſed fit efficaciſſimum addita earundem ſem. emulſione, vel ſi herbis aperientibus alteretur.

Herbarum ſucci depurati miſcẽtur juri pro extemporaneo ſyrupo ad ℥ij. & iij.

Aciditatis citri & limonis uſus eſt maximus in cibis & medicamentis, uti etiam emulſ. ſem. melon. & cucurbitæ quæ panatellæ liquidiores &

& ptiſanæ hordeaceæ paſſim attemperantur.

Pro ordinario potu ſatis grata eſt decoctio trifolij acetoſi, acetoſę fragariæ & graminis, quod reddi poteſt acidior, addita portione aciditatis citri aut limonis.

Verũ ſeminibus acetoſ. ineſt hoc maximè neceſſariũ ad fallendos ægros nimirum importunè potũ exigentes, quod aquam acidulam reddunt & rubelli vino colore afficiunt.

Temperatiora in quibus non obſervatur effatu dignus exceſſus calidi & frigidi conveniunt maximè febribus diuturnis ex humorum aduſtione quæ deferbuerit: Item melancholicis affectibus uti hypochõdriacis & ſcirrhoſis, Talia ſunt inter ſimplicia Capillus ♀ aq. thermales, acidulæ, lupulus, liquiritia, Trichomanes, quinquefolium quæ omnia adduntur prædictorum frigidorum decoctionibus.

Compoſita multo plura fingi poſ-

ſunt,

unt, pro cujuſque arbitrio; nam fri-
ida cum æqualiter calidis pari pon-
ere mixta faciunt temperata.

In hunc finem ſerum depuratum
lteratur aliquando agrimon. radic.
ſari, cuſcuta cum momẽto abſynth.
ua nihil utilius in affectibus &
orbis melancholicis.

Eodem modo dari ſolet ſuccus ci-
horij condenſatus cum ſucco agri-
oniæ & tantillo chalybis præparati
bolo ſumendo ante aliquam de-
octionem aperitivam.

Mel quoque & ſaccharum addita
uccis & decoctionibus exobſtruen-
um frigidorum faciunt temperata.

Huic uſui maximè ſerviunt vul-
ares & paratu facillimi duo ſyrupi
xymel nimirum ſimplex & ſyrupus
cetoſus ſimplex, qui conſtant ex
na parte aceti & duabus mellis aut
cchari & quarta aquæ.

Verum remedijs hujus claſſis præ-
llũt tria ſequẽtia paratu facillima.

Primum Aq. fabrorum clarificata
o potu ordinario, cum aqua fieri

poteſt mulſa dilutior addita ſecun-
da parte mellis aut ſacchari.

Secundum cremor Tartari à ℈
ad ʒj. additis juſculis aperientibus.

Tertium chalybs præparatus ſit
quo ſcirrhi & obſtinatæ obſtructio-
nes vix cedunt.

Multiplex eſt eorum uſus & præ-
paratio, omnium facillima, maxime-
que extemporanea imò & optima
eſt iſta.

Extendatur chalybs in tenues lon-
goſque bacillos aut laminulas, nam
admoto ſulphuris cono funduntur
& ſuppoſitæ aquæ excipiuntur & in
ſubtiliſſimum pollinē teruntur. Da-
tur hic pulvis à ℈ß. ad ℈ij. circiter
vel in bolo, vel in electuario, vel in
vino.

Forma boli eſt ejuſmodi;

℞ *Succi. agrimon.*
Borrag. condenſat. an. ʒj.
Chalyb. præparat. ℈ij.

Miſc. F. boli, Num. ij. ſumendi
pau-

paulo ante decoctionē exobſtructē.

Electuarium erit tale:

℞ *Pulv. Agrimon.*
Capil. ♀
Ceterach.
Lingv. cervin.
Rad. Quinquefol.
Liquirit.
Chalyb. præparat.
Fol. Senæ. an. ℥j.
Cinamom. ʒiß.
Pulpæ paſſular. in vino albo coctar. & per ſetac. transmiſſ.
Syr. de pomis ſimpl. vel, (℔.j.
pro pauperculis, *oxym. ſimpl.* ℔.ij.

Miſc. F. Elect. S. A. ſumendum ad ʒj. circiter, quatuor horis ante prandiū, cum vino dupliciter porrigitur vel bibendo pulviſculum chalybis mixtum vino, vel parando vinum chalybeatum.

Optimus erit hic pulviſculus pro una doſi.

℞ *Chalybis præparati.*

Cre-

Cremor.tart.an.℈j.
Cinamom.℈ß.Miſc.F.pulvis.

Vinum chalybeatum fiet ſi in ℔ iiij. vini albi odorati ponatur chal bis præparati, *fol.ſena.an.* ℥j.*Cina* ʒij.*Herbar. aperientium*, & appr priatarum parti obſtructæ. *M.* ſtent in loco calido per octiduu & frequenter agitentur, percola tur ad uſũ & porrigantur,℥ij. aut:

Poteſt quoque præſtantiſſim ſyrupus chalybeatus parari in hu modum.

℞ *Chalybis præparati, q. pla* aſtunde *acetum* acerrimum ad em nentias 4. digitor. tranſverſoru & ſinatur in loco calido, donec ch lybis tincturam extraxerit, tum i clinato vaſe ſeparetur à ſediment huic adde *ſacchari* vel *mellis* optim deſpumati duplum, præterea *p ſularum* ℥ß. *& abſynthij comar P* od ſingulas libras aceti, coquantu lento igne ad ſyrupi conſiſtentiam fiatque colatura,cujus doſis erit ℥

cu

cum decoctione appropriata parti affectæ.

Quæ exterius admoventur mixta ſunt ex emollientibus & digerētibus, qualia ſunt fomenta ex decoctione malvar. althe, meliloti, fænugræc. aneth. chamomel. & portione abſynthij ad partis corroborationem; addendo ſub decoctionis finem aliquid vini albi & aceti ad penetrationem.

A fomento fiat inunctio olei ex jam dictis parati per decoctionem, quale deſcribitur inter emollientia humorum duritiem.

Calidiora exobſtruentia conveniunt habitui & tempori frigidiori, nec non febribus diuturnis, qualia ſunt hæc vulgariſſima ſimplicia: Abſynth. agrim. apium, arthemiſ. aſparag. bethonica, capparis maxime radix, cortex, ceterach, chamædrys, cuſcuta, daucus vulgaris, enulæ cāpaniæ radix, filicis radix, fæniculū fraxini cortex, fumar. cōmunis & lutea, gen-

gentianæ rad. lingua cervina, matricaria, marrubium album vel mentaſtrum, petroſelinum, puleg. rubia tinctor. ruſcus, tamariſcus, ſatureja in quorum uſu eligenda ſemper ea quæ appropriata ſunt partibus affectis & inter alterantia determinata proponuntur.

Fiunt autem ex jam dictis; ſyrupi, electuaria & decocta pro rei exigentia &c.

Redduntur efficaciora decocta jn jure galli ſenioris aut columbi ſi fieri poſſit.

Vina quoque medicata uti abſynthite optima cenſentur cum viſcerũ imbecillitas antiqua ſit atque ex vinis addita dimidia quantitate mellis deſpumati fiunt ſyrupi utiles & grati; ſed efficaciſſima redduntur vina addito chalybe modo paulò ante dicto.

Mulſa paulò plenior alterata herbis propoſitis præſtantiſſima erit pro potu uti oxymel quodq; compoſi-

poſitum ex ijſdem pro ſyrupo, quale eſt vulgare officinarum ex quinque radicibus aperitivis, apij, aſparagi, fœniculi, petroſelini, ruſci.

Extollitur quoque uſus aceti ſcyllitici ad ſemicochleare additi ſyrupis ac decoctionibus.

Sunt qui radicem ari ſæpius infuſam vino & viciſſim exiccatam donec acrimoniam pene omnem exuat ad inveteratas obſtructiones omnibus præferant. addi poteſt electuarijs ſed frequentius uſurpatur pulviſculis inde factus cum vino aut jure exhibitus, cujus forma hujusmodi eſſe poteſt.

℞ *Chalybis præparati,*
Rad. Ari præparatæ an. ʒß.
Cinamom. ʒiß.
Sem. fœniculi ʒß.
Sacchari fini ℥j. Miſc.

Redditur efficacior addita ſalis abſynthi ʒj. F. pulvis ſubtiliſſimus, cujus doſis ſit ʒj. circiter.

Vel ℞ *Rad. Ari præparatæ* ℥j.

Summit. Abſynthij comm. (ſa[illegible]
abſynth. longe præſtantiu[illegible]
eſt.) ℥j.
Cinamom. ℥iß.
Sacchari fini ad pondus omnium
Miſc. F. pulvis.

Per ſe valde exobſtruunt aquæ Thermales ſulphureę ac nitroſę poſt totius corporis purgationem potæ: uti etiam Therebinthina vulgaris exhibita in bolo ad ℥iß. circiter, quæ etiam bibi poteſt, ſi cum tantillo lutei ovi agitetur, ſenſimque addatur aq. agrimoniæ vel vinum uſque ad ℥ij. vel iij. continuè agitando uſque ad perfectam albedinem.

Exterius admoveantur fomenta ex decoctione digerentium & emollie̋tium addito ſub finem decoctionis vino albo & aceto, neque neglectis herbis appropriatis parti affectæ, ex quibus fient quoque olea per decoctionem pro inunctione.

Præſtātiſſimæ ſunt irrigationes aut ſtillicidia aquarum ſulphurearum

&

& bituminoſarum atque earundem [...]uta debita ratione admota.

Conſtipatio cavitatis propriè dicitur anguſtia orta à rebus intus adnatis & adhæreſcentibus parti, puta tumoribus, carne, callo, fœtu mortuo.

Pellentia fœtum mortuum ſunt propoſita inter remedia cauſæ peccantis ſubſtantia.

De tumoribus dicetur inter morbos auctæ magnitudinis.

Caro & callus quemadmodum ferro & igne non difficulter tolluntur, quādo ſub aſpectum cadunt, ita ſolis medicamentis, & quidem difficilius auferuntur, quando in profundo latitant, cumque mollior ſit caro quā callus, requirit mitiora medicamenta, quæ vel ſtrenuè ſiccent vel leviſſimè exedant. Callus autem erodentia ſeu ſeptica poſtulat.

Carni ergò convenient Ariſtol. rot. rad. alumen uſtum, antimoniū calcinatum, ellebor. nig. rad. alumen

uſtum, gallæ uſtæ, mellis uſti cini
minium vulgare, Gentianæ radic. c
nis, oſtrearum teſtæ maximè crem
tæ, plumbum cum ſulphure uſtum
ſpongiæ uſtæ cinis, horum omnium
pulveres miſcentur unguentis vel li
quoribus qui infunduntur.

Expertum eſt ſequens unguen
tum ad carneas excreſcentias, inpri
mis verò carunculas in meatu urina
rio abſque dolore aufert, ſi candel
extremitati apponatur, validè enim
adhæreſcit & partes ſanas non exco
riatur.

℞ *Mellis in cinerem uſti.*
Tutiæ præparatæ.
Butyr. recent. loti.
Therebinthinæ lotæ.
Ceræ flavæ. an. ℥ß.
Alumin. uſti. ℥ß. Miſc: F. li
mentum S. A.

Præſtantiſſimus eſt etiam hic pu
vis à Mercato deſcriptus *libro* 2. *a*
recto præſidior. uſu, cap. 7.

℞ *Æruginis.*
Auripigment.

[*Vi*

Vitriol.

Alumin. rupei an. p. æ.

Cum aceto acerrimo terantur & lævigentur in pollinem, exponentur ſoli caniculari, ſiccatus pulvis rurſum aceto affuſo lævigandus ac viciſſim exponendus idque faciendum 10. dierum ſpacio; tum

℞ *Lythargyr. auri triti & cribrati partem unam.*

Ol. Roſac. partes. ij.

Coq. ad conſiſtentiam Emplaſtri, cujus accipitur æquale pondus cum prædicto pulvere & miſcetur ad uſum.

Tollit quoque omnem excreſcentiam certiſſimo experimento hic alius pulvis.

℞ *Cortic. nucum juglandium.*

Spongiar.

Rad. ariſtol. rotund. an. p. æ.

Exiccentur ſimul in olla in furno poſita, ut in pulverem teri poſſint; hocque pulvere inſpergatur locus affectus melle prius perunctus.

Callos extirpāt inter maximè vulga-
ria, auropigmētū ærugo ęris, calx vi-
va, fæx vini uſta, fæx aceti uſta, vi-
triolum uſtū, ol. ſulphuris & vitrioli
hæc omnia in uſu temperantur mi-
tioribus, modo majori modo mi-
nori quantitate pro uſus exigentii.

Exempli gratia in infuſione;

℞ *Decoct. Ariſtoloch. rot.*
Gentian.
Ellebor. nig.
Rad. althæ. ℔. ß.
Ol. Sulphuris aut
Vitrioli. ℈ß. Miſc. pro in-
fuſione.

Pro Inunctione

℞ *Vitrioli uſti*
Alumin. uſti an. ℥j.
Butyr. rec. opt. loti. ℥ß. Miſc.

Si pulverem ſem. papaveris albi
addideris, vel hyoſcyami medica-
mentum planè indolens reddideris.

Pulvis Mercati per ſe uſu patus eſt
efficaciſſimus.

Optimus eſt iſte paratu felicior.

Subiga-

Subigatur calx viva cum melle in formam paſtæ, ſicceturque in furno ut in pulverem teri poſſit, inſpergendum calloſitati aut ſuperfluæ carni melle primò illitæ.

Compreſſio cavitatis cum fiat ab omni re incumbente cavitati & comprimente interventu vel gravitatis vel tenſionis vel impulſionis violentæ, vel aſtrictionis, non habet peculiaria remedia; nam gravitas & tenſio à copia materiæ, tollitur vacuantibus ſenſibiliter & inſenſibiliter, de quibus ab initio dictum eſt.

Tenſio à flatu tollitur diſcutientibus.

Impulſio violenta ferè ſequitur luxationes, depreſſiones & fracturas oſſium, quæ chirurgia curantur.

Aſtrictio violenta ſequitur cauſas potiſſimum externas, uti faſcias arctius deligatas, quarum prompta eſt remotio.

Coalitus cavitatis fit mutua ag-
glutinatione laterum, quando natu-
ra ipſorum vulnera implet ex boni
ſanguinis affluxu, unde curatur tan-
tum ferro incidente & ſeparante
latera conglutinata, ſed poſt ſepa-
rationem munienda ſunt probe la-
tera, ne vel ſe contingant vel de-
nuo coaleſcere valeant, idcirco
incurabilis eſt coalitus internarum
cavitatum quæ incidi non poſſunt.

Subſidentia cavitatis, ſi quidem
fiat evacuata materia, quę intus con-
tineri deberet, reſtituitur ſolis ali-
mentis regenerantibus materiam
neceſſariam, ſi fiat parietibus cavi-
tatis ob nimiam ariditatem con-
tractis aut ob inſignem relaxatio-
nem concidentibus, curatur hume-
ctantibus aut inſigniter exiccanti-
bus, ad humectationem ſumuntur
emollientia mitiora & anodyna
propriè dicta ſuis locis propoſita:
ad exiccationem conferent dige-
rentia & diſcutientia mixta aſtrin-
genti-

gentib. valentioribus jã enumeratis.

Superficies lævigata tollitur primo detergentibus, deinde exicãtib.

Ad detergendum conveniunt omnia propoſita pro pituitæ præparatione.

Pro tollenda obſtructione ab humorũ craſſorũ & viſcidorum infarctu & pro detergenda cute, habent tamen quandam prærogativã aquæ ſalitæ naturales vel artificiales & mel decoctionibus additum, quæ potiſſimum ex amaris parantur, uti gentian. radic. helenij, ariſtol. long. centaur. min.

Pro exiccatione conveniunt evacuantia inſenſibiliter mixta validis aſtringentibus de quibus antea.

Superficies exaſperata curatur emollientibus & anodynis propriè dictis, quando fit à ſiccitate, privatũ v. aſperitas faucium & laryngis quæ frequẽtiſſima eſt, curatur ijs quæ ad vacuationẽ pectoris per ſputum in materia ſalſa ſunt propoſita.

Quod ſi fiat à materia acri & mordaci ſuperficiem leviter abrodente, tollitur demulcentibus acrimoniam, tum abluendo, tum oblinendo vi Epiceraſtica, de quibus inter remedia alterantia cauſam morbificam dictum eſt.

REMEDIA MORBORVM IN vitiata magnitudine.

MAgnitudo naturalis exceſſu vel defectu fit vitioſa cum ſupramodum augetur vel diminuitur. Diminutæ magnitudinis ſpecies recenſentur atrophia ſeu macies ſingularũ partium; & Maraſmus ſeu conſumptio totius corporis conſequens febrem hecticã aut Tabẽ, nam macies convaleſcentium poſt morbos acutos vix morbi nomen meretur, cum cito recedat, morbo, à quo pendebat, jam ſuperato.

Magnitudinis auctæ, quam tumorem appellant differentiæ omnes à cauſa ſumũtur, quæ genere quadruplex ſtatui poteſt.

Prima eſt ſolidum corpus ſecundum ſubſtantiam pertinens ad integritatem corporis, unde fit obeſitas à nimia pinguedine, hypoſarcoſis à carnis excreſcentia, hernia inteſtinalis & omentalis à deſcenſu inteſtini & omenti, qui morbum etiam in ſitu parit.

Secunda eſt humor aut quid affine humori, unde fiunt phlegmone à ſanguine, œdema à pituita, eryſypelas à bile, ſcirrhus à melancholia, cujus quædam ſpecies eſt tophus & ſtruma, cancer ab atra bile, carbunculus à ſanguine aduſto & ab aquoſitale humoribus affini, hydrocephalus, hydrops abdominis & uteri.

Tertia eſt, quod præter naturam ex humoribus natum, unde inflatio à flatu.

Quarta eſt, quod toto genere præter naturam ortum ex varia & indicibili humorum corruptione, unde fit proprie abſceſſus ſeu tuber-

culum cum folliculo nempe melli
ceris à materia melli perſimili, ſte:a
toma à materia pingui, ſævo ſimili &
atheroma à materia quaſi pulmen
tacea.

Atrophia particularis, quali para
lytica & convulſa membra detine
ri ſolent, requirit primò expurgan
tia corporis impuritatem per vias
convenientes: tum alimenta pro
bum ſanguinem generantia; deni
que attrahentia ſanguinem ad par
tem, illiuſque calorem excitantia &
roborantia.

Hæc omnia præſtant frictiones
mediocres, uſque ad ruborem par-
tis & levem intumeſcentiam.

Item balnea aquæ dulcis, ſubaci-
dæ, cui herbæ parti appropriatæ in-
coquantur, adminiſtrandæ uſque ab
levem partis tumorem.

Aut fomenta vel irrigationes ex
hydræleo, lacte, aq. dulci alterata
fol. malv. althæ. & herbis parti ap-
propriatis.

Tan-

Tandem valentiſſima erit picatio uſque ad ruborem & tumorem partis: Sunt autem hæc agenda peracta concoctione ante novam cibi ſumptionem.

In Oculis tabe nullus eſt locus picationibus & frictionibus, ſed fomentis tantum, quæ parantur optima ex lacte cum momento Croci vel ex eodem cocto cum malva, violis, althæ, etiam fæniculo aut cum pomo dulci redacto ad formam cataplaſmatis mollioris cum tantillo croci.

Maraſmus calidus ſine tabe, qui ſanabilis eſt, pellitur præcipue uſu lactis & balnei: bibitur lac humanum ex uberibus vel aſininum vel caprillum recens mulctum cum tantillo ſacchari aut mellis ſenſim aſcendendo ab ℥iij. ad vij. aut viij. quinque horis circiter à ſumpto lacte adminiſtratur balneum aquæ dulcis, quæ ſubcalida tenetur uſque ad tempus egreſſionis, quo levi-

ter refrigerari ſinitur ad coloris unionem & alimenti retentionem: vel ſtatum à balneo molliter fricetur corpus vola manus imbuta oleo violaceo & amygd. dulc. ſubfrigido. Si adſit tabes dimittendum balneum & tandum fricandum corpus ante cibi ſumptionem, modo jam dicto lactique indulgendum, nec non reſpiciendum eſt reſpicientibus pulmonum ulcus; Si lactis uſus prohibeatur à cauſis enumeratis 5. aph. 65. ſubſtituenda ptiſana hordeacea.

Sunt qui ſecreti loco habeant hanc ptiſanam extemperaneā quotidie bis ſumptam.

℞ *Farinæ horde. partes. vj.*
Sacchari fini partem j.

Fiat S. S. S. in olla fictili vitreata, & primum & ultimum ſtratum ſit ſaccharum, facto deinde ex paſta operculo, indatur furno poſt panis extractionem & coquatur ad ſufficientiam, id tertia ferè

vice

vice ſeu immiſſione infurnum accidit.

Pro ptiſana.

℞ *Hujus farinæ coctæ.* ℥ij.
Iuris teſtudinum nemoralium vel limacum ℥iiij. Miſc.

Ad ulcus pulmonum verò peculiariter commendatur pulvis millefol. ad ʒj. quotidie ſumptus ex jure aut convenienti decocto.

Item placenta ex farfara ſicca butyro & lardo quotidie ſumpta.

Alij ſacchar. Roſ. cum bol. armeno aut ſimili terra medicata, lapideque hæmatite continuis aliquot menſib. uſurpatũ reliquis omnib. præferunt.

Obeſitas extenuabitur poſt decentem vacuationem totius corporis.

Primò quidem victu tenui, multiſq; calidis ac frequẽtib. frictionib. deinde verò quotidiano uſu quorũdã alternantiũ & ſiccantiũ medicamentorum, inter q̃ magis laudantur fraxini ſeminis ʒj. ex jure cum ʒß. aceti generoſi vel aceti ſcyllitici

coch.

cochlear ex jure multo ante cibum, oxymeliti ſcyllitico, ac trochiſciis ſcylliticis eadem vis tribuitur.

Valet quoq; ſem. Ameos aut ſem. exiſtentis in baccis ſambuci ʒß. pota cum decoctione fraxini.

Sed pulveri viperino, de quo inter alexipharmaca dictum eſt, præcipua vis ineſt in exiccando corpore, ſi ʒß. ſumatur ex jure aut vino, 4. horis ante cibum eoque magis, ſi corpus ſtrenue exerceatur poſt pulveris ſumptionem.

Huc pertinent omnia ſudorem & urinam provocantia.

Carneam excreſcentiam tollunt remedia conſtipationis à callo aut carne jam propoſita.

Hernia omentalis ſola ſectione periculi plena ſanari, arcto cingulo ægre cohiberi poteſt. *Inteſtinalis* facile agglutinatur, in pueris & infantibus externo uſu aſtringentium cum accommodata deligatione. In alijs ætatibus, ſi antiqua ſit exiſti-

mata,

mata, eſt hactenus ſolis medicamẽtis ſine chyrurgia inſanabilis. Uſus tamen optimus rerum Magiſter & medicamentorum judex non ita pridem edocuit adultorum hernias & quidem magnas & inveteratas ſolis medicamentis & congrua victus ratione coaleſcere, ſexageſimo ad ſummum die in virili & ſenili ætate; quadrageſimo verò in juventute & adoleſcentia, quorum remediorum opera pueri intra vigeſimum diem reſtituuntur, niſi prolapſus inteſtinorum in ſcrotum ſit ingens & quodammodo habituatus.

Hæc autem medicamenta inter paratu facilia reponi poſſunt, cum ex paucis neque exoticis componantur, unico excepto.

Primum eſt hujuſmodi, ſumatur ℥j. pulveris civilis herbæ bilinguis ex ſemicyatho vini rubri cum fol. ejuſdem herbę decocti, quotidie mane quinque horis ante prandium:

Locus

Locus v. affectus illinatur quotic[illegible] oleoomphacino in quo bullierit t[illegible] tus erynaceus terreſtris ſenior, nec detracta pelle uſque ad carnis co[illegible] tabeſcentiam.

Secundum, Sumatur per ſexagi[illegible] ta dies cyathus vini rubri potent[illegible] alterati ℥j. herniariæ (accipien[illegible] tota herba cum radibus & quam te[illegible] nerrima, ſi fieri poteſt) rudit[illegible] primò contuſi, eoque tempore ge[illegible] ſtetur continuè ad locum effectu[illegible] ſpongia eodem vino imbūta & ex[illegible] preſſa.

Tertium, Sumatur ℥j. pulveri ex æqua portione herniariæ, rut[illegible] murariæ & aſparagor. equiſeti, ex ſe micyatho vini rubri generoſi jar dicti temporis ſpacio & quotidi[illegible] locus bis illinatur ol. communi ve[illegible] hyperici, in quo vivę lacertæ diutur-na inſolatione contabuerint.

Quartum, geſtetur ceratum ex æ-qua portione bdellij & aloes trita cum albumine ovi, eoque tempore quo-

quotidie ſumatur ʒj. infra ſcripti pulveris ex ſemicyatho vini rubri generoſi quinque horis ante prandium.

℞ *Rad. conſolid. maj.*
Caryophyllat. vulg.
Gratiolæ,
Bilinguis
Equiſeti
Coriandr. præparat.
Succi. Roſar.
Chalyb. præparati cum aq. Roſ. an. ℥iß.

Miſc. F. omnium pulvis ſubtiliſſimus.

Præparatio chalybis ea eſt, ut limatura chalybis vel ferri reſtinguatur aqua roſar. tum exiccetur in umbra, iterumque igniatur & extinguatur eadem aqua, donec ſubtiliter teri valeat.

Cæterum in iſtorum medicamentorum uſu id uniuerſim obſervandũ eſt, ut ſubligaculum continuè geſte-

tur,

tur, vitetur quoque ſpiritus contentio corporiſque exercitatio & cibi potusq́; flatulenti indulgentia.

Tumorum qui fiunt ab humoribus remedia ex dictis patent, cum dirigantur ad cauſæ ablationem, quę ab initio repelli debet, in augmento partim repelli, partim digeri, in ſtatu digeri, aut ſi fieri poſſit, ſuppurari; tumor vero admodum durus, primò accuratè molliri, tum digeri & reſolvi; aliqua ergo hic tantum ſubjungentur tanquam quibuſdam tumoribus compertiſſima paratuque facillima remedia.

Ad eryſipelas cujuscunque partis.

℞ farin. ſiliginis q. v. inde ſacculo raræ texturæ & parti admove quocunque fluxionis tempore.

Ad perniones ulceratos unguentum præſtantiſſimum.

℞ *Fol. Tabac. virid.*
Cortic. median. ſambuci an. M j.
Rad. aſphodel. maris inciſæ. ℥j.
Ol. Communis ℔. j.

Coq.

Coq. lento igne ad conſumptionem totius humiditatis, facta forti expreſſione, adde

Thuris ſubtiliſ. pulveriſ. ℥ß.

Ceræ flavæ. ℥vj.

Miſc. F. linimentum quo illinatur pars affecta, deinde dolentibus digitis fortiter perfricetur uſque ad inſignem ejus ruborem & incaleſcentiam.

Valet quoque ad cutis fæditates & vitiligines.

Ad tumorem pedum ex laſſitudine diuturnoque morbo & contuſione.

℞ *Farinæ triticeæ totius* (h. eſt non repurgatæ.) ℔. ß.

Pulver. Abſynth. ℥ß.

Roſar. ℥j.

Vini rubr. auſt. q. ſ.

F. Cataplaſma ad lentum ignem addendo in fine

℞ *Ol. Roſ. compl.* ℥iß. F. Unguentũ.

Id admoveatur bis quotidie.

Ad ſtrumas non ulceratas ſingula-

re remedium poſt debitã totius corporis purgationem exhibeatur quotidie per quatuor dies continuos ʒj. pulv. rad. gladioli vulgaris qui inter ſegetes eſt frequẽtiſſimus, ſumaturq; ex jure alterato radice ſcrophulariæ quatuor horis ante cibum.

Parti vero applicetur Emplaſtrum ex contuſa cera nova nondum purgata ab apibus & melle, quod ſi fieri non poteſt, ſubſtituatur hoc ceratum.

℞ *Pulv. lacert. in furno exiccat.* ʒiß.
Succi Tabaci.
Ceræ flavæ.
Picis Burgundiacæ, an. ʒß.

Miſc. F. Ceratum, loco picis Burgundicæ, quæ rara eſt in Italia, ſumatur Colophonia.

Ad Cancrum non ulceratum, qui ad inſignem magnitudinem non pervenerit, nihil prȩſtantius eſt uſu diuturno Emplaſtri Aquapendentis poſt exquiſitam totius corporis evacuationem, quod

℞ *Fa-*

℞ *Farin. milij.* ℔.j.
Ol. Roſ. (ducti in mortario plumbeo cum piſtillo plumbeo, donec plumbi colorem contrahat) ℥v.
Sapæ ℥iiij.

Redigantur in Emplaſtrum cum ſ. q. decoctionis ſolani hortenſ. ſonchi & virgæ aureæ æquis portionibus factæ in aq. puriſſima.

Pro aquoſis & flatuoſis tumoribus valent remedia propoſita inter diſcutientia.

Abſceſſus cum folliculo, ſolis medicamentis non curantur, ſed extrahendus eſt totus folliculus, vel ſi id fieri non poſſit, poſt tumoris apertionem eſt abſumendus partim ſepticis putrefacientibus, partim cauſticis exedentibus, de quibus jam dictum eſt.

REMEDIA MORBORVM IN numero.

Cũ morb. in numero deficiẽte cõ-

ſtituatur, penes defectum rei pa-tientis ad integritatem vivẽtis, mor-bus in numero aucto propriè ſpecta-re debebit, penes additionem alicu-jus rei naturalis & numero ſuo re-dundãtis, uſu tamẽ & abuſione quą-dam vocũ referuntur quoq; ad mor-bũ in numero calculi, vermes & ſuf-fuſio.

Remedia vermium & calculi ha-bentur inter ea quæ reſpiciunt cau-ſam à tota ſubſtantia.

Ad ſuffuſionem hæc inter facili-parabilia maximè conveniunt ocu-lo tepidè admota potiſſimum vero opera cucurbitulæ ocularis ut reme-dium diutius atque validius agat.

℞ *Herb. Chelidon.*
Fœnicul.
Verbenæ.
Rutæ. an. M. j.
Mellis roſ. ℔. ß.
Rapi contuſi. ℥ij.

Herbę contundantur omniaq; mi-xta exponãtur ſoli & quotidie agitẽ-

tur

ur, poſt quadraginta dies exprima-
ur ſuccus in æneo vaſe ſervandus ad
ſum, oculoque inſtillandus per ſe,
el miſcendus collyrijs mitioribus.

Aliud. ℞ *Sacchari fini pulveriſati* ℞ in patina vitrea ſuper cineres ad rubedinem uſq; decocti, item *vitrioli à fæcibus purgati*, ſolique expoſiti donec album colorem contrahat an. partes æquales. Hoc pulvere impleatur acetabulum ovi ad duritiem cocti, partibus deinde ambabus arctiſſimè ligatis, maceretur quatuor diebus in aq. Euphragiæ, vel vino albo ſubdulci, in quo prius bullierit Euphraſia vel fœnicul. aut ſileris montani ſemen, expreſſio ſervetur ad uſum in vaſe vitreo.

Aliud. ℞ *Vini albi dulcis optime purgat. & clarificat.* ℔.j.
Sem. fœnicul. ℥iij.
Caryophill. Indicor. ℨjß.

Macerentur per horas 24. F. Colatura, cui poſtea adde
℞ *Aq. Vitar.* ℥ij.

antimonij ſemel fuſi cum æqua
portione ſalis petræ. ℥ j.

Macerentur rurſus per duos dies deinde ſerventur ad uſum in vaſe vitreo.

Aliud. ℞ ſuccum cæparum per ſe inſtillatum aut modico vini albi dulcis dilutum eſt, præſtãtiſſimum collyrium & quod mirè oculi inflammationẽ, ſi quę adſit, è veſtigio tollit.

Eſt quoq; ſingulare collyrium inter ophthalmica deſcriptum, quod exigente neceſſitate efficacius reddi poteſt admixtione alicujus fellis vel ſecundi collyrij propoſiti aut ſucci cæpæ albæ cum lacte leviter decoctæ.

At propriè morbus in numero aucto, qui abundantiã materiæ robureque formatricis facultatis ſequitur, uſtione & ſectione melius curatur quàm medicamentis abſumentibus.

Morbus in numero deficiente, ſi ſit cõnaturalis & omnino incurabilis, cum fiat defectu materiæ & formatrici im-

imbecillitate, adventitius etiam, ſi in parte ſpermatica conſiſtat & incurabilis, in parte carnoſa interdum ſanationem admittit, eadem exigit remedia quę ulcus vacuum aut vulnus compoſitum, cum partem deficere contingat, ob illorum cauſas puta ſectionem, uſtionem, eroſionem, putrefactionem &c.

REMEDIA MORBORUM IN ſitu & connexione.

MOrbus in ſitu & cõnexione vel eſt cõnaturalis & fit detractione materiæ tempore formationis: vel adventitius à triplici nimirũ cauſarum generatione fieri ſolitus, laxatione ſeu dearticulatione continentium partium; ſoluta continuitate & violenta terſione ob nimiam repletionem vel exiccationem.

Vitium formatricis non admittit curationem.

Aliæ triplices cauſæ eadem poſtulant remedia, quæ morbus in figura;

qui morbum in ſitu neceſſariò co-
mitatur.

REMEDIA MORBORUM in ſoluta unitate.

SOlutæ unitatis duo ſtatui poſſun-
ſumma genera ulus & vulnus.

Illud fit à cauſa erodente, atque
adeò neceſſariò conjunctam habe-
deperditionem ſubſtantiæ.

Vulnus eſt quæcunque alia ſolut-
unitas ſine cauſa erodente, ſiue ſim-
plex ſit unitatis ſolutio, ſiue cum de-
perditione ſubſtantiæ, ut in vulner-
compoſito.

Ac licet pro partium diuerſitat-
ſubinde mutentur hæc nomina (ſi-
quidem ulcus in oſſe dicitur caries,
vulnus in oſſibus dicitur fractura, in
nervis ruptis ſpaſma, in punctis pun-
ctura, in carne contuſa thlaſma) na-
turam tamen retinent, modo gene-
rationes non differunt, nam quod-
cunque ulcus fit à materia acri & e-
rodente; uti ſunt humores & ichores

acres,

acres, venena acria, medicamenta ſeptica & cauſtica, ignis actualis, pus, humiditas, in quam putrefacta ſubſtantia ſolvitur, ut in gangræna reliquæ omnes cauſæ cōtinuum ſolventes, ſecando, frangendo, tundēdo, contundendo faciunt vulnus lato modo ſumptum.

Simplex vulnus ſeu ſolutio continui ſine deperditione ſubſtantiæ curatur agglutinātibus ſiccādo, aſtringendo, adhærendo, labia vulneris in ſe mutuo cogunt, uniuntque quæ unio in oſſibus immediatè fieri non poteſt ob eorundem duritiem, ſed fit medicante callo, cujus materiam alimenta glutinoſa præbent.

Fracturas vero affigunt & firmant eadem glutinantia medicamēta, quorum duplex ſtatui debet ordo: mediocrium & valentium: illa conveniunt parte & habitui humidiori: iſta parti & habitui ſicciori ac vulneri cruento.

Mediocria glutinantia magis obvia

ſunt: albumē ovi, aſcyrum, achyllea, androſæmum, burſa paſtoris, balſa minæ repentis fructus, caſeus recens & ejus gluten, equiſerū, caryophyllata, cyſtus, flos ſolis, gramen, iſchæmon, gummi prunorū, hedera terreſtris, herba ſiciliana, herba trinitatis, hypericū, lingua ſerpentina, millefoliū, meſpili folia, ophyris, plantago, pyrus ſylveſtris, roſæ damaſcenæ rubus, ſanicula mas, ſerratula, ſcabioſa, veronica, virga aurea, ulmifolia.

Ex his parari poſſunt vulnerari potiones, poſſunt quoq; aliæ forma dari interne.

Exterius verò admoventur vel cōtuſa, vel pulvis modo aſperſa vel expreſſa & inſtillata vel decocta maximè ex vino rubro auſtero, eorumq operâ adjuvatur deligatio, quę labia vulneris unita detinentur.

Sunt quædā alia, quib. recētia vulnera ſimplicia citiſſimè glutinātur ſe applicata & deligata nempe reſina laricina, abietina, parietaria contuſa,

saba-

tabaci folia contuſa, pix arida, perſi-
caria maculata contuſa, oleum inſo-
latione factum ex folijs linguæ ſer-
pentinæ aut fructibus balſaminæ.
Omniũ verò pręſtantiſſimũ & in-
ſtar balſami occidentalis (quę in glu-
tinandis vulnerib. nihil præſtantius)
eſt oleũ quod è floribus recentibus
hyperici, phialæ incluſis ad ſolis ra-
dios per deſcenſum elicitur. Valent
quoq; vermes terreni vino nigro e-
loti ac triti, poteſt quoq; inter facile
parabilia oleũ hiſpanũ reponi deſcri
ptũ in chyrurgico pentateucho. A-
quapendẽtis quo 24. horarũ ſpacio
vulnera conſolidari perhibentur.
Valenter conglutinant Alchimilla, A-
maranthi purpurei flos, bugula, con-
ſolida minor, galla immatura, Gera-
niũ quodcunq; (ſed maxime pes co-
lumbinus) hypocyſtis, lagopus, ma-
licorium, olivæ, præſertim ſylveſtris
folia, piloſella, polygonũ, pruni ſyl-
veſtris ſuccus, quercifolia tenuiora,
ſymphytum petræum Lobelij, virga
ſanguinaria.

 Quo-

Quorum omnium adminiſtran[di] ratio eſt eadem cum ſuperiori.

Exterius addantur pili leporis c[om]buſti, ſtercus aſinin. ſpongia uſta i[n] pulverem trita & matriſylua quo[]modocunque uſurpata.

Quod ſi abſque ſenſibili ſolutione con[]tuſa duntaxat ſit pars, convenient ro[]borantia mixta digerentibus & ano[]dynis: hujuſmodi ſunt lardum cu[m] abſynthio contuſum; abſynthium i[n] tegula calefactum & vino aſperſum: farina fabarum cum ſapa in forman[] Cataplaſmatis redacta, tota tritic[i] farina cum vino nigro, pulvere roſa[]rum abſynthio & oleo roſ. cataplaſ[]matis forma, perſicaria contuſa & [] vino calente aſperſa, fotus aquæ ca[]lidæ præſertim marinæ alteratæ ab[]ſynthio.

Cęterum hoc linimentum omni[]bus alijs præferendum ad ſanandas contuſiones quod mirificè quoque lenit tumentium hæmorrhoidum dolorem & dentium dolorem tollit gingivis molliter affrictum.

℞.

℞. *Ol. Communis.* ℔ j.

Medul. crucis bubul.

Ceræ flavæ.

Reſin. abietinæ aut piceæ (vulgò roſa.)*an.* ℥ij.

Butyr. recent. ℥iij.

Liquefiant omnia lento igne, cũque medulla liquata fuerit, removeto.

Vlcus eſt vel ſuperficiale vel profundius.

Illud eſt vel actu tale, cui deeſt ſumma cutis, uti intertrigo puerorũ, vel eſt potentiale quod ex vi cauſſæ externæ citò evadit tale, niſi prohibeatur, uti eſt ambuſtio, cui ſi citò ſuccurratur, nullum ſubſequitur ulcus.

Superficiale vlcus curatur mitiorib. inducentibus cicatricem, iiſdem curantur ambuſta diſruptis jam veſicis.

Illæſam autem partem ſervabis ſequentibus maturè applicitis, ſunt autem atramentum ſcriptoriũ, vernix liquida moliſſimo linteo exce-

pta, totum ovum cum ol.roſ. aut per ſe agitatum, oleum ex mediano ſambuci cortice per decoctionem paratum, albumen ovi optimè ſubactum cum aceto addita partiuncula aluminis rupei crudi.

Præſtantiſſima ſunt duo ſequentia unguenta, quorum primo illitæ partes ignem abſque noxa tractare poterunt.

℞ *Succi ex tota althæa cum radicibus expreſſ.* ℥vj.
Ol. Sambucini ℥iiij.
Alum. rupei crudi ℥j.

Coq. lento igne ad mediocrẽ conſiſtentiam tum adde

Ceræ novæ ℥jß. Miſc.

Secundum ℞ *Olei commun.* ℥iij.
Ceræ novæ ℥jß.
Vitel. ovor. ſubciner. coctor. N. ij.

Diſſolvãtur & miſceantur donec abeant in unguenti formam, extendatur ſuper linteum & bis in die renouetur.

Ex-

Extollitur etiam unguentum ex Iſthyocolla & alum. plumbi paribus portionibus aceto ſubactis.

Item ſuccus altheæ agitatus cum ovi albumine.

Profundius ulcus eſt primo implẽdum carne ſarcoticis appellatis, quæ partis excrementũ craſſum detergũt, tenueq; abſumunt, tũ cicatrice obducendum epiloticis, quæ inſigni exiccatione nõ modo excrementa, ſed etiam ſanguinem abſumũt, ſummamq; ulceris ſuperficiem obdurãt & veluti in cutem convertunt.

Sarcotica ſeu implentia ulcus tam latè patent, quam varia ſunt cavi ulceris differentiæ.

Nã ulcus valde humidum requirit valide deſiccãtia, adeo ut obducẽtia cicatricẽ ulceri plano neceſſaria ſint ad implendum vlcus cavũ pręhumidum; quod vero eſt valde ſordidum, requirit valenter detergentia.

Hoc autem unicè obſervandum, ne ſarcoticis valde ſiccãtib. & deter-

gentibus miſceantur aſtringentia: quia excrementum ulceri impinguāt, redduntque profundius & ſerpentius ulcus.

Itaq; ſarcoticorum duplex ſtatui poteſt ordo, mediocrium quæ conveniunt parti molli, ulceréque non admodum humido ac ſordido, & valentium, quæ conueniunt parti ſicciori ulcerique ſordido ac præhumido.

Cæterum nulla eſt ſpes implendi ulceris ope ſarcoticorum, niſi auferantur prius impedimenta regenerationis deperditę ſubſtantię, uti fluxio cuiuſcunque materiæ vel copia vel prava qualitate peccantis, intemperies partis ulceratæ, callus innaſſcens ulceri, caro flaccida excreſcēs oſſis item caries, corruptio, intemperies.

Fluxionem tollunt vacuantia, revellentia, repellentia, Intercipientia, contemperantia, roborantiaq; malè affectas partes, quarum vitio excre-

men-

menta regenerantur, de quibus jam dictum eſt in remedijs cauſſarum & morborum ſimilarium.

Intemperies ulceratæ partis corrigitur alterantibus contrarijs, de quibus etiam dictum eſt: in gangræna certè tanta eſt humiditas partis & innati calidi diſſolutio, ut igne actuali vel potentiali ſit opus, quorum ille citius operatur, partemque magis corroborat.

Incipienti gangrænæ aut ubi eius eſt periculum, vt in magnis ictibus ſclopetorum nihil eſt præſtantius ſequenti balſamo, ſi carpta filamenta eo imbuta ulceri applicentur, quam etiam ſordida omnia ulcera ſi malignitas adſit, feliciter perſanantur.

℞ *Flor. ſulphur.* ℥iij.
Ol. roſ. complet. ℔. ß.
Vini rubr. optimi. ℥iiij.

Macerentur per octiduum leni igne & ſemper movendo ad vini conſumptionem, fiat poſtea colatura, in qua diſſolve

 ℞ *The-*

℞ *Therebinth. clariſſimæ ℥ijß.*

Miſce & ſerva ad uſum.

In ulceribus quoq; à bile tenui uti herpete miliari, aut non valde exedente & ulcerato eryſypelate, maximum faceſſere ſolet negotiũ partis humiditas cũ acrimonia conjuncta, cui egregiè prodeſt ſequẽs unguentum ſambucinum, quo non modo ſimilia ulcera ſed ambuſta omnis generis & omnes penè cutaneæ fæditates perſanantur.

℞ *Salis communis.*

Vini rubri opt. an. ℥iij.

Sal in vino diſſolvatur deinde adde

Cortic. med. Sambuci ℔ß.

Macerentur per duas horas tùm adde

℞ *Ol. roſat. completi ℔ jß.*

Bulliant lento igne ad humiditatis fere conſumptionem, fiat colatura ſine expreſſione, tum reſiduo corticis adde ulterius

℞ *Ol. roſ. compoſ. ℔ ß.*

Salis vino ſoluti ut ſupra ℥ß.

Co-

Coquantur ſtrenuè ad totius humiditatis evaporationem, ut cortex fiat friabilis, cum hoc oleo diligenter expreſſo coque.

℞ *Lithargyr. aurei præparati & cribrati* ℥ij.

Qubius exactè coctis adde prædictum oleum, move donec incaleſcant, poſtremo impone ſequentia ſimul per ſetaceum tranſmiſſa, ut

℞ *Ceruſſæ optimæ* ℥ j.
Plumbi cum ſulphure uſti non loti ℥viijß.
Ceræ flavæ. q. ſ. ad unguenti cōſiſtentiam.

Callus tutiſſimè tollitur forfice aut igne actuali, ubi id fieri poteſt, ſin minus tollitur erodentibus deſcriptis inter remedia conſtipationis cavitatis. Hujus impedimenti occaſione ſæpe remanent profundæ fiſtulæ incurabiles, quæ ſecari non poſſunt & neceſſarijs remediis opportune undique contrectari

tractari, his confert ſequens balſamus, quo profundæ ani teſtiumque fiſtulæ ſanari viſæ ſunt.

Paratur autem hoc pacto facile:

℞ *Geranii ſive pedis columbini inciſ* ℥ij.
Rad. iridis opt. lotæ. ℥iij.
Rad. ellebor. nigr. præparat. ℥ij.
Granor. Tritic. M.j.

Contundantur ruditer & infundantur per diem in vini rubri auſter. ℔.j. deinde adde

℞ *Ol. Hyperic.*
Myrtini an. ℥iij.

Bulliant lento igne ad conſumptionem humiditatis, factâ expreſſione & colatura, adde

Bituminis
Myrrhæ an. ℥jß.

Stent ad lentum calorem donec perfectè liquentur, denique adde

Reſinæ Laurinæ,
abietinæ
(& ſi fieri poteſt) *Balſami occidentalis an.* ℥j.

Mi-

Miſce ad lentum calorem & F. balſamus fiſtulæ inſtillandus & turundis illinendus.

Carnem flaccidam in ulcere luxuriantem tollunt remedia deſcripta, quæ morbum in conſtipatione à carne & callo.

His tamen addatur ſequens pulvis Eſcharoticus, quo maligna ulcera (ut ſcrophulæ malignæ & cancri ulcerati) ſi parva ſint & recentia feliciter perſanantur.

℞ *Rad. Serpentariæ maior.* in Iunio collect, ſectæque in taleolas & in vmbra ſiccat.
Arſenic. Chryſtallini an. ℥j.

Pulveriſentur, miſceantur & uſq; ad Octobr. initium radijs ſolaribus, exponantur in ampulla vitrea bene clauſa, & frequenter agitentur, tùm ſervetur pulvis ad uſum: qui talis erit: abluatur aliquoties ulcus madidoque linteolo foveatur aq. nenupharina aut ejus decocto: poſtridie inſpergatur pulvis munitis partibus

ſanis

ſanis aliquo cerato, ne ultra quam par eſt, ſerpat pulvis; ſpontè excidet eſchara intra duodecim dies & curatio perficietur ſarcoticis valentioribus.

Os ulceri ſubiectum ac detectum eſt corroborādum inſperſione pulverum ut caro ſuperinduci poſſit.

Parantur autem ex aquis portionibus rad. peucedani, ariſtol. rot. Iridis, myrrhæ, thuris.

Quod ſi iam nigredinem contraxerit, ferro derodente atque igne actuali eſt opus, tam inſpergendus pulvis.

Si cariem contraxerit tollenda eſt quoque ferro & igne.

Cæterum aliquando accidit *ob ulceris anguſtiam* & flexuoſitatem tangi nullatenus poſſe ſubiectum os ferro aut igne, ac ſtylo ipſo ægrè percipi, quo caſu infundendum eſt aliquid acre & exiccans per aliquot dies ut caries firmetur: Hujuſmodi eſt inter paratu facilia decoctum ariſtol. gentian. & Ari, trajectum per tartarum calci-

calcinatum ſacculo incluſum.

Laborioſior eſt ſpiritus tartari, qui ad hoc opus inprimis commendatur ſi convenienti liquore temperetur, ablatis impedimētis proficuus poſtmodum erit uſus ſarcoticorum ſeu implentium ulcus, quorum ſequitur enumeratio.

Vlceri non admodum humido, ſordidove, partiq; molliori conveniunt ſarcotica mediocria nempe aq. thermales ſalſæ & nitroſæ, betonica, gentianæ radix, hedyſarum, iris, matriſylva, mel coctum, perſonata, reſina omnis, ſcordium, triticum, thus.

Ex herbis fieri poſſunt decoctiones pro ablutione & infuſione. Fient etiam extemporanea unguēta facto prius oleo per decoctionem, tùm addita portione ceræ, & ſi placet aliqua etiam mellis & reſinę aut puluerum, qui maximè parantur ex radicibus & thure.

Poteſt quoq; ſimplex pulvis etiam ex herbis paratus ulceri inſpergi.

Exter-

Externis addatur tabacum & cen-
taurium minus.

Forma extemporanei unguenti poterit eſſe huiuſmodi.

Fol. beton. M. j.
Tabaci Mß.
Ol. commun. ℥iiij.

Herbæ conciſæ coquantur in oleo ad totius humiditatis conſumptionem, deinde adde

Reſinæ vulgar. ℥j.
Ceræ novæ. ℥ß.
Pulv. rad. Iridis vel Thuris ℥ij.

Miſc. F. Unguentum.

Valentiora ſunt ulcerique ſordido ac parti duriori conveniunt ariſtol. rot. radix, bonus Henricus, colus Jovis, marrubium, mel crudum, myrrha, peucedani radix.

In externis fuligo camini, fuligo picis, calx optimè lota, pix arida, pix liquida mixta melli, teſtæ baccinar. & quæcunque marinæ crematæ, omniumque ſarcoticarum herbarum cineres.

Ho-

Horum poteſt eſſe varia forma, puta linimenti, unguenti, pulueris, ſucci aut decocti.

Folia quoq; boni Henrici & corius Jovis leviter tũſa & adverſa parte adminiſtrata per ſe curant ulcera diſepulotica.

Huc pertinet Balſamus ſulphuris deſcriptus, qui cava ulcera mirificè implet, ex eo conficitur Rulandus, unguentum ad omnia ulcera rebellia valde celebratum; &

℞ *Balſami Sulphur.* ℥iij.
Ceræ novæ. ℥ß.
Colophon. ℥iij.
Myrrhæ ad pondus omnium.

Myrrha ſubtiliſſimè trita inſpergatur paulatim reliquis ſimul liquefactis; probeq́ue commixtis, atq́ue igne lento coquantur ſpatula ſemper agitando, donec optimè fuerint permixta, quod ferè contingit poſt quartam horæ partem, tùm removeantur ab igne & paulatim frigeſcant.

Huic

Huic tamen medicamento, necq
ulli alij cedit Emplaſtrũ Theophraſ
paratu facillimum, quo ulcera invee
terata, putrida, fœtida, cavernoſa
ſordida egregiè curantur, poteſtq
omnibus cavis ulceribus aptari,
pro ulceribus acri fluxione tentatis
valdeq; ſentientibus temperetur un
guento ſambucino ſupra deſcripto
pro herpete, addendo majorem aut
minorem quantitatem prout ſenſus
partis acutior fuerit, & maior aut
minor aderit neceſſitas regenerandi
carnem.

Eſt autem Emplaſtrũ hujuſmodi.

℞ *Vitel. ovor. N. x.*

Therebinth. claræ. ℔ ß.

Miſceãtur cũ ſpatula lignea in un-
guentũ, in ipſo vaſe in quo debẽt co-
qui & hoc perficiatur ſpatio ſemi-
quadrantis horæ, tùm adde mel. ad
pondus omniũ, moveantur ſtrenuè
& ſubitò, ne grumos edant, tũ coque
lento igne carbonum, continuè mo-
vendo, poſtmodum ignem augẽdo,
do-

donec contraxerint fuſcum colorem & ad nigrum potiuſq; quam flavum aut ruffum vergentem.

Repletum ulcus & vulnus uſq; ad æquabilem cum parte ſana ſuperficiem redactũ clauditur epuloticis ſeu cicatricem inducẽtibus, quorum alia ſunt mitiora, convenientiaq́; parti molliori, alia convenientia parti & habitui duriori.

Valentiora quib. ſi in carne molli utaris, cicatricem quidem obduces, ſed duram calloſam & quæ articuli motum impedire poſſit.

Mitiora magis obvia ſunt, argilla ſeu creta alba, cauda equina, flos utriuſque mali punici, ceruſſæ, goſſypium uſtũ, linteorum cinis, nummularia, os ſæpiæ, ſpongia uſta, pili leporini uſti, tormentillæ radix, terræ quæq; medicatæ, lythargirus, omniaq; frigida mediocriter aſtringentia; imò frigidi aëris contactus per ſe cicatricẽ obducit, aridæ formę efficacius agant quã humidæ, itaq; inſperſi pulveres ſuppoſitis filamentis carptis conferent.

Ad vi-

Ad vitandam tamen *cicatricis inæqualitatem* atque duritiem in parte conſpicua ſatis eſt uti linimentis vel unguentis.

Pręſtantiſſimum eſt ſambucinum jam propoſitum contra herpetem.

Alia extemporanea parari poterunt ex ceruſſa vel lythargyrio cum quadruplo olei roſ. aut ſimilis & momento ceræ, immiſcendo pulveres magis ſiccantes ſi neceſſitas poſtulat.

Valentiora ſunt omnia frigida ſtrenuè aſtringentia aliâs propoſita, quibus addantur aqua thermatis, aluminoſa & gypſea, qualis eſt Patavina montis ægrotorum, Antimonii calx optimè lota, calx vulgaris probe lota, creta vitrioli, gypſum, ferri limatura toties aſperſa aqua roſar. plantag. aut ſimili liquore & ſiccata donec in pulverem teri poſſit, ſquama & ſcoria ferri lota, plumbum per ſe uſtum & lotum, teſtæ quorumcunque animalium uſtæ & lotæ, quæ omnia

ne ..ia (excepto ferro & alijs propoſitis aſtringentibus) externè adhibētur vel forma pulveris, vel mixta mitioribus unguentis, thermæ balneis & inſeſſionibus inſerviunt.

Atq; hæc ferè ſunt medicamenta facile parabilia, quibus ubicunque terrarum & abſq; pharmacopæi opera quodlibet ægritudinum genus perſanari poteſt.

Modum omnia, ubi opus ſit, expedite & abſq; inſtrumentorum apparatu permiſcendi non obſcure intelligi & colligi poteſt, quæ per totam tractationem ſunt ſparſa.

314

ANNEXIO
CENSUS
VENENORVM EO-
RVNDEMQVE ALE-
xipharmacorum.

AUCTORE
Cl.
JOANNE PRÆVO-
tio, P.P. Patavino.

Typis CASPARIS RÔTELII,
ANNO 1641.

Venenorum cognitio non inutilis tantum ſed deteſtanda etiam videri poſſet, niſi male-icorum hominum qui illis ad vitæ erniciem abutuntur, imponeret obis improbitas, qui artem ſalutis efentricem profitemur, neceſſita-em inquirendi omne tormento-um genus, quo caducæ humanita-s imbecillitas etiam pro impro-orum libidine concutitur. Nullus nim ignoratis malorum cauſis, re-um invenire, ne dixerim admo-ere præſidium, unquam didicit, dq; tantò difficilius eſt in veneno-um curationibus, quãtò occultior t veneni vis, naturam deſtruens, mniumq́; medicamentorum ope-am fallens, paucis exceptis, quæ

multorum ſeculorum uſus & experientia venenorum occultam & deleteriam potentiam eluctari obſervavit. Inter quæ fateor eſſe quamplurima ad infringendam omnium propemodum virulentorum vim tam efficacia, ut etiam non cognita Veneni corpus affligentis ſpecie, magna inde concipi poſſit ſalutis ſpes, lethaliumque accidentium curatio inſtitui, tutius tamen ac citius ſanari infectum, ſi cuique veneno proprium opponatur Antidotum, dubitari non poteſt. Eſt igitur apprime utilis ſingulorum venenorum cognitio ad arcendam illorum calamitatem, omnibus quidem fortuito caſu advenientem impendentemq; iis vero præcipuè, quorum fortunam, dignitatem & famam multorum oculi iniquè ferunt. Invidia enim

anim

animi tyranna non niſi ad grande malum alieno bono imitatur & fortaſſe parvi putaret venefica tormenta ad explendam alienâ clade rabiem, ſi majora doloſum ſcelus inveniſſet, & tua, Vir Illuſtriſſime, quanquam innoxia virtus perdidorum hominum fraudi eſt obnoxia, ut aliquid operæ ad ſalutis tuæ cuſtodiam collaturum me ſperem ſi eos, quos tuæ ſanctimonia vitæ & in gerendis Reipubl. onerib. integritas cū incredibili prudentia conjuncta gravius offendit, exarmavero hiſce telis, quæ aptiora ſunt inſidiis, tibiq; omnia indicavero tū venena tū his adverſantia Alexipharmaca. Nā ut eſt in ꝓverbio, tela prævisa minus nocent, minimè verò venena, quorūvis planè irrita evadet, ſi optimorū Alexipharmacorum frequēti uſu naturam probè

communiveris. De utriſq; ergò bre-vem concepi tractationem, quam etſi diſputationibus vacuam, tu tamen petitioni ſatisfacturam mihi perſuadeo, cùm nihil omiſerim eorum, quæ vel in hoc argumento curioſè quæri ſolent; vel neceſſariò ſciri debent.

A ſignis particularium venenorum ſejunxi hunc laborem, cùm quia ingentia extant de illis volumina, inter quæ primas tenet Sancti Ardoyni opus, & quia nihil referre putavi ad ea, quæ cognoſcere optas, communem ſc. Venenorum & Alexipharmacorum naturam & agendi vires, tam incerto temporis intervallo circumſcriptas, ut aliqua ictu ferè oculi de medio tollant, alia diuturna tabe interficiant, deniq; ſingularum materias in certum ordinem redactas, ex quo facilè

facilè colligi poſſit, quid ſit naturæ proficuũ, quid exitiale, omniq́ ſtudio evitandum. In quibus diſtinctè explicandis Methodum à rei natura ſumptam ſequar, ut primò quid ſit venenum exponam; quâq; ratione corpus noſtrum immutet; deinde an venenorum actioni, corpus, vel pro dantis arbitrio, vel pro naturæ propriæ efficacia certo tempore ſit definita; tum, an omnium venenorum aſſumptio minimè dubiis conjecturis ab exercitato Medico dignoſci poſſit; deniq; quot ſint venenorum genera, & quæ ſub ſingulis particularia contineãtur, quo ordine quicquid ad Alexipharmacorum notitiam pertinere videbitur, pari brevitate perſtringam.

QVID SIT VENENUM?

EORUM, quæ aſſumuntur à nobis tria ſunt genera; Alimentum, Medicamentum & Venenum: Alimentum eſt id, quod à viventis calore immutari & in ejuſdem abire poteſt ſubſtantiam, ideoque patiendo potius quam agendo afficit corpus, quia neceſſariò vincitur à calore ut in alienam ſubſtantiam tranſmutetur: Reliqua duo agendo præcipuè afficiunt corpus, cùm victricia remaneant, neque poſſint concoqui & defluētem corporis ſubſtantiam nutritionis ope reſarcire. Ac Medicamentum dicitur, quicquid alterat corpus cum jumento; Venenum verò quod natu-

ram corporis corrumpit ac propterea alimento à contrario & diametro opponitur, medium inter duo hæc extrema locum obtinente medicamento, quod autem aliquod ad nutriendum vel corrumpendum corpus ſit comparatum, aliunde non provenit, quàm à certa proportione temperamenti, cujus cauſa alimentum potentia eſt tale, quale eſt vivens: Venenum verò vitæ conſervationi adverſatur, quam temperamenti proportionem nulla humana mens à priori definire poteſt, ſiquidem ſenſu rationis miniſtro excedens duntaxat in temperamento qualitas percipitur, at qualitatum ipſa proportio, neque tactu percipi, neque animo plane deprehendi poteſt: Itaque non eſt mirandum, ſi alimenta & venena ſola experientia duæ nobis innotuerint, & pro vario viventium genere mutata ſc. tēperamentorū ꝓportione alimenta vene-

naque variant, adeò ut interdu
homini ſit venenum quod pecu
nutrimentum & contra. Ex quo f
cilè eſt intelligere, quâ ratione v
nenum agat in corpus. Cùm eni
univerſo corpori viventi & cunct
ejus partibus certa inſit temper
menti proportio, proprijs defin
ta terminis exceſſus & defectus, e
tra quos vitale temperamentum e
ſe deſinit, conſtat eam temper
menti latitudinem perverti pen
tus & deſtrui oportere ab eo, quo
veneni nomen mereatur. Duo au
tem ad temperamentum vitæ fun
ctionibus inſerviens neceſſariò con
currunt, inſita temperies à mutu
elementorum refractione orta &
influens calor, quo inſita tempe
ries actuatur. Utrumque expugna
venenum, eademque pugnâ gemi-
nam infert gladem, diſſolutione ca-
loris influentis & proprij ſeu inſiti
temperamenti corruptione, non,
quem-

quemadmodum excellens aquæ frigus & intenſus ignis ardor corpus corrumpit exceſſu qualitatis omnia in ſe commutantis, ſed toto temperamento viventi corpori adverſante, licet in eo nulla ſit excellens qualitas, quæ ultra medicamenti vires agere atque alterationis fines excedere deberet, eapropter improprię venena appellantur, quæcunque qualitatis exceſſu nos corrumpunt, vel frigiditate extinguendo, vel caliditate inflammando, eaque non genere, id eſt, naturæ contrarietate ſed copiâ nocere omnes cum Galeno confitentur. At proprię venena, quæ genere necant, longè minorem quantitatem (habent enim & ipſa determinatam) poſtulant, & in parva quantitate breuì totum corpus immutant. Neque eſt æſtimandum, propria venena omnia inferre mortem primariâ cordis affectione, quamvis certum ſit,

ea vitę adverſari. Nam partium tem-
peramenta proportione cum diffe-
rant nō habent eandem cum vene-
repugnantiam, ſed pro varia corpo-
ris partium diſpoſitione variat quo-
que venenorum actio, quorum a-
lia primò afficiunt cor, omnium dete-
terrima; alia pulmones, ut corpus
marinus; alia veſicam, ut canthari-
des; alia nervos ut ♂; alia cerebrum
ut urſi & catti cerebrum, medulla a-
rietis & quæcunque alia hominem
dementant; alia teſtes, uti menſtru-
um corruptum, quanquam à par-
tibus primò læſis neceſſe eſt cor-
di communicari noxam, pri-
uſquam vita dece-
dat.

AN

AN VENENI ACTIO IN CORPUS SIT CERto temporis ſpatio definita.

DEclarata veneni natura, deinde perquirendum quanto tempore perferri poſſit eius actio ſalva manente vita, hoc enim cognito, conſtabit quoque, an venena diu latere poſſint in corpore, antequam proprias vires exercent, & an dari poſſint aliqua tam ignavia, quæ longiſſimo duntaxat temporis tractu interficiant, interim verò indomita à viventis calore expelli nequeant, ſed in corpore ad certiſſimam illius pernitiem conſervẽtur. A manifeſtis dubij ſolutionem deducamus. Quis autem non cònfitetur, finitã agentiũ & patientium naturaliũ agendi reſiſtẽdiq; vim aliquo finito tẽporis ſpatio circũſcribi? omnis n. finita virtus agendo patiẽdoq; conſumitur eoq; citius

citius abſolvitur actio, quò virt
activa fortior, paſſi verò, reſiſte
tia debilior extiterit. Cum ergò n
omnium corporum quæ à vene
patiuntur eadem ſit diſpoſitio, n
que omnium venenorum eadem
ctivitas, incertum eſſe ſpatium v
ctoriæ quâ venenum de vita triu
phet, neceſſe eſt, quia qui calido h
midoque ſunt temperamento, at
adeò meatus amplos habent, fac
lius inficiuntur, citiùsque pereun
quàm naturâ frigidiores, toto co
pore aſtrictiores, qui multis abu
dant excrementis, potiſſimum i
ventriculo ægriùs afficiuntur, obru
to ad tempus & impedito venen
ſuperfluitatum alluvie, quàm bon
habitu præditi, in quibus veneni v
ſanguini membriſque celerrimè cō
municatur. Inter venena ipſa cit
interimunt, quæ calida ſunt parti
umque tenuium ac proinde in pe
nitiores vias facilè ſeſe inſinuant
lentius agunt frigidam & lentam
haben-

habentia ſubſtantiam, quia inſenſibiles partium cavitates ægerrimè ſubeunt, eademque ob cauſam viſcida & oleaginoſa aliquo tempore ventriculo adhæreſcētia prius quam aliò diſtribuantur, tardè ſe produnt. Adhæc citius agunt propria venena, quæ qualitatis exceſſu & mole necem inferunt. Non tamen putes perpetuum eſſe, quod ſcribit Galenus; Venena genere lethalia altero vel tertio die interficere: Erodentia id ut plurimum præſtant, aliquando etiam primo die, ſi ventriculum acri ſenſu præditum offendant. Quę putrefaciũt longiùs requirunt tempus ad humorum ac partium corruptionem; quæ autem cordi ſpirituique vitali primò adverſantur, intra paucas horas è medio tollunt, ſi vel tenuiſſimam habeant ſubſtantiam, qualia ſunt quorundam animalium in Aphrica degentium ſpumæ & liquores naturales ſtirpium

qua-

quarundam venenatarum Arabi
& utriuſque Indiæ, vel vapor
forma reſpiratione in cor attrahun
tur, aut etiam tranſpiratione a
terias penetrant, quales ſunt ve
nefici vapores aquarum, quibu
indumenta & alia quæ contrectan
tur manibus infici conſueverunt
Poſſunt enim venena diu latere, i
nobis & longo temporis tractu co
rumpere, imò quod incredibil
us videri poſſit, diu aliquando de
tinentur venena, vel aſſumpta ve
in corpore procreata; priuſquam
in loco affecto notabile aliquod
ſymptoma pariant quæ tandem po
quatuor aut ſex menſes, vel lon-
giori temporis decurſu hominem
perimunt, ut eleganter compro-
bat Galenus 2. numero 1. prove-
het Texto ſeptimo exemplo vene-
ni canis rabidi, cuius actio tan-
quam emortua lethifera faculta-

te per

e per plures annos feriati ſæpe obſervata eſt, rabiemque & funeſtum aquæ timorem tunc demum inferre, quando omnis in demorſa parte relicti veneni vis & multorum annorum enervata & continuo corporis defluxu conſumpta credebatur.

Nam venena, quæ circa ventriculum & in longiſſimo venarum tractu hærent, priuſquam ad partem appellant, cujus naturæ adverſantur, nullum peſtiferæ virtutis evidens argumentum exhibere poſſunt, cùm actio quæcunque corruptiva ratione contrarietatis fiat, & ſine patientis ad corruptionem diſpoſitione, non modo non perfici, ſed ne inchoari quidem poſſit. Itaque mirandum non eſt, ſi partium, quæ à veneno non patiuntur expultrix veneni commercium ferat, aliarumque partium noxam, veneni depulſione mini-

minimè avertat: Cur autem ve-
na diu hæreant in longinquis p-
tibus, vel in corporis impuri-
tem, denſitatem, frigiditatem,
in veneni lentorem, oleoſitate
craſſitiem atque conſtipandi v
referri debet. Quod utinam p
didiſſemus venenorum compo
toribus ignotum eſſet. Nam ut m
leficium celent abutuntur arte
acutiſſimorum etiam venenoru
vim pro arbitrio retardant, aſtri
gentium, craſſorum, viſcidoru
pinguiumque commixtione. Q
ratione putrefacientia inflamma
tiaque venena certis aſtringentib
mixta & deſtillata deſperatas ex
tant anginos, nullam veneni ſp
ciem præ ſe ferentes, ſoloque l
cte ad continuam oris collutione
curabiles. Quamobrem dubita
non debet, dari venena ad tem
pus, multaque hujuſmodi ſpon
provenire & multo plura confi
poſſi

poſſe eâdem methodo, quâ ſalubrium pharmacorum compoſitiones abſolvuntur, fuerintque cadentis Romanæ Reipublicæ temporibus homines tam improbi, Eorum Medeſius Heliodorus Athenienſis & multò ante illos, Orpheus Theologus & Aratus, qui venenorum compoſitionem, non ad artis oſtentationem ſed veluti odio humani generis irritati in exitium illius deſcripſerint, quorum ſceleſta opera maximo temporis beneficio & poſteritatis bono periere. Quod aliqua dantur venena non acria & erodentia, neque inflammantia aut putrefacientia, quæ moderatâ frigiditate validâque ſiccitate ventriculum cui fortè adhærent, afficere poſſint, atque adeo nativum ejus calorem ſenſim hebetare, humidumque, ut ajunt, radicale lentè abſumere, talia omnia lentiſſima fore arbitror, quippe

quæ mediante ventriculi marco[...] totum corpus extenuant, extrem[...]que macie tandem conſumunt: T[a]le falsò creditur eſſe Adamantis pul[-]vis, quem non modo innoxium eſſe multorum experientijs abun[-]dè hactenus eſt compertum, ſed etiam venenis omnibus ſtrenuè au[-]xiliari contendunt non infimæ no[-]tæ ſcriptores & in rerum naturali[-]um obſervationibus ſolidè ver[-]ſati.

AN OMNIUM VENENORUM IN CORPORE LATENtium dantur certa ſigna aut ſaltem probabiles conjecturæ.

CUm actio corruptiva, quâ venenum naturæ vim infert ſanitati magis adverſetur, quam ulla alia res, qua corpus è ſtatu valetudinis deturbatur, neceſſarium for-

ortaſſis videbitur, ut in ea cor-
oris violenta mutatione aliquæ
ffloreſcant notæ, quibus mali-
na cauſa non obſcurè deprehen-
latur. Hæc enim popularis opinio
trivio ad forum delata, omni-
m ferè pudicum animis firmiter
nſedit, ut etiam eorum, qui ve-
eficio extincti exiſtimantur, ca-
lavera Medicis exploranda com-
nittantur ad detegendam mortis
auſam, quæ ſi venenorum indi-
ia non ſolum ægritudinis tem-
ore ſed etiam poſt interitum im-
reſſa corpori relinquantur, at-
amen longè aliter res ſeſe habet
maximaque venenorum pars et-
am in arte medica verſatiſſimis
cculta eſt, non ſolum quo tem-
ore veluti conſopita parum a-
gunt aut nihil, ſed etiam quan-
docorrumpunt partem ipſam, cui
ſunt contraria, multoque ma-
gis poſtquam vita jam expugnata

omnis

omnis veneni naturæque actio ceſ- ſârit. Nam à ſymptomatibus po- tiſſimum venenorum ſigna deſu- muntur, actione læsâ, excretis & mutatâ corporis qualitate, inter quæ nullum eſt læſionis genus, quod ab alia cauſa pendere non poſſit: ſiquidem generantur venena in no- bis pro vario ad varia membra mo- tu, eorum actionem miris modis vitiant & non raro momento ferè temporis homines è medio tollunt, quorum corpora poſt mortem aut livent aut nigricant aut vireſcunt, aut citò defluunt vel moleſtam pu- tredinem olent teſte Gal. 8. *de loc. affect. cap.* 5. quæ quidem acciden- tia corpori adveniunt, tum ob in- ternam humorum partiumque cor- ruptionem, tum ob incredibilem colorum varietatem, quæ lienis je- coriſque vitio abſque externi vene- ni offenſa in hominibus efflore ſcit, eodem Gal. autore 5. *de loc. aff. c.*

7. ut:

ut propterea illorum ſententiam
omplecti vereatur, qui certam
eneni aſſumpti conjecturam eſſe
unt, ſi homo naturâ probis hu-
noribus abundans ac ſanorum mo-
 educatus, repentè moriatur, ſta-
imque liveat, nigreſcat, verſi-
olor efficiatur, defluat graviter-
ue oleat. Nam in ſanis etiam, vel
etento alicubi neceſſariò alicujus
nateriæ effluxu, vel ob pravum
ictum peſſimum quid generari po-
eſt, ob cujus exiguum initium nul-
a noxa deprehendatur, donec tra-
tu temporis aucta in corpore di-
poſitione trahatur in conſenſum
liqua principalium partium, à qua
deinde univerſum corpus celeriter
lteratur, quod ſi nullâ impedi-
â rei inutilis jam dicta excretione
itque perſpiratione repentè con-
ingeret homini probâ temperie
prædito, optimiſque qua decet mo-
deratione, veſcenti cibis, talem
aſſum-

aſſumpto veneno extinctum eſſe ratio convinceret.

Verum enim verò quanquam venenorum intùs genitorum effectus ſimiles ſint ijs, qui ab aſſumptis vel admotis proficiſcuntur, est tamen longè major affinitas venenorum ſpontè necantium & externorum putrefacientium, quam aliorum inflammantium, extinguentium & erodentium, quæ probabilibus conjecturis hoc ipſo cognoſcuntur, quòd citò agunt poſt aſſumptionem, vixque aliquo horarum ſpatio retardari poſſunt, alioquin nullum damnum inferentia, quod ab alijs cauſis internis longiori tempore afferri non queat. Qui enim ſint communiores venenorum, pro generum varietate, effectus, imò, quid ſingulæ eorum ſpecies præſtant, legi poteſt apud Santem Ardoynum,

qui

ui omnium auctorum copioſiſſi-
è in hoc argumento verſatur.

Porrò ut effectuum ſimilitudo ve-
enum aſſumptum celat, ita aſſum-
io ipſa varijs fraudibus à veneficis
cultantur, in quas animum ocu-
ſque intendat, qui periculum infe-
ionis vitare cupit.

Aridi pulveres acres & mordaces
l aromaticis ſpeciebus adulteran-
r vel dulcium ſocietate temperan-
r.

Fœtida odoratis occultantur.

Sales & olea ex plantis & anima-
bus chymicè conflantur vulgari-
s condimentis quàm ſimilima, in-
iunturque pocula aquis ſtillatitijs
d non vulgari ratione præparatis;
ales enim pro exceſſu qualitatis in
mperamento vincentis calefaciũt
idem ac refrigerant, verè tamẽ ve-
ni naturam non acquirunt, cùm
lgari deſtillatione tenues partes
parentur à terrenis adeoque totius
mperamenti proportio, ſine qua

propriè venenum naturam retinet
ſuam nequit, diſſolvatur. Quam o
cauſam nulla aqua vulgari deſtilla
di modo euaſit unquam aut ven
nata aut purgans. Quandoquide
purgatrix facultas non in unius qu
litatis exceſſu, ſed in totius tempe
menti energia conſiſtit. Ac ven
natis quidem aquis & oleis inſ
puto acies, apiceſque cultroru
quibus lethiferi boli porrigunt
ſicuti certum eſt ſtrophiola, ind
ſia, chirothecas, aliaque indume
ta aptis liquoribus perfuſa & d
buta, venenum facilè communica
corpori, poſtquam ejus contac
incaluerit. Quid plura? Tot ſu
venenorum occultandorum mo
ut veneficorum fraudes ab ocul
tiſſimo etiam cognoſci vix poſſi
nullumque adverſus venena toti
præſidium hactenus ſit inventu
quàm inter amicos converſari
frequenti Alexipharmacorum u
ſe ipſum probè communire. Q
cni

enim crederet, niſi docuiſſet evictus literis ſcriptis adhuc madentibus inſpergi poſſe, tunc peſtiferos pulveres, ut epiſtola religata legentem interimat, ſi propius admoveatur; ſed etiam jucundiſſimi florum halitus veneno inficiuntur ſæpè inſtillatis aquis in germinantem florem, donec explicetur & candelarum elychnia tam diro pharmaco inquinântur, ut emiſſus inde fumus, cubilium aërem peſtiferum reddat, adeò nihil tutum eſſe poteſt, ubi invidia hominum malignantem dolo acuerit.

DE VENENORUM DIFferentijs.

RElìquum eſt, ut venena recenſeamus, non illa quidem compoſita, quæ ad hominum perniciem olim excogitata; atq; literarũ monumentis conſignata, nunc tẽporis oblivione deleta ſunt, quorum ego me ignarum eſſe gaudeo, ſed ſimplicia,

quæ ſuâ ſponte proveniunt & vel
conſilia vitari vel arte curari poſſunt;
bifariam itaque dividuntur pro par-
tium quas corrumpunt & corrum-
pentis facultatis varietate; Ratione
corporis, quod patitur, ſi conſide-
remus univerſum animantium ge-
nus: Venenũ dicemus aliud eſſe tale
ſimpliciter, quod adverſatur toti a-
nimalium generi, ut aconitum: aliud
ſecundum quid, quod certæ anima-
lium ſpeciei eſt noxium, alteri inno-
xium, uti atriplex ſylveſtris pes an-
ſerinus dictus, qui ſues enecat, alia
animalia nutrit, & nux vomica cani-
bus exitialis, homini nequaquam;
illud genericum, iſtud ſpecificum
venenum claritatis gratiâ nuncupa-
tur, ſi membra ipſa corporis ſpecte-
mus, alia ſunt venena cordi, alia ce-
rebro, alia hepati, alia pulmonibus,
alia alijs partibus, in quas veneni a-
ctio groſſatur & inde cordi commu-
nicatur.

Cerebro inprimis adverſantur, quæ
homi-

hominem in perpetuum vel dementant, vel quæ exceſſu frigiditatis ſoporem inferunt.

DEMENTANT.

Cocculæ orientalis.
Erucæ Fructus devorati.
Felis cerebrum & ſanguis.
Lolium copioſum.
Medulla arietis non caſtrati.
Sanguis menſtruus corruptus.
Scammonium utrumq; ſed præſertim longum cui ſemen ineſt nigricans.
Solanum maniacum.
Veſpertilionis cor & lingua.
Vrſi cerebrum in cibis.
Morſus tarantulæ.
Morbus canis rabidi.
☿ *viſus auribus inſtillatus.*

SOPOREM INDUCUNT.

Cicuta vulgaris.
Cicutaria minor.
Coriandri ſuccus.
Dorychnicum.

Hyoſcyanus uterq; ſed magis niger.
Mandragora
Meconium.
Opium.
Papaver erraticum & ſativum copio
ſumpta.
Solanum ſomniferum.
Yuca Americanæ ſuccus.

Cordi præcipuè infeſta ſunt venena propriè dicta de quibus infra, paucissimis exceptis: Inter quæ *lepus marinus* pulmones potiſſimum inficit;

Iecur verò, *Viperæ fel & morſus.*
Morſus hæmorrhoi.
Salamandræ caro.
Toxicum Scytharum & Pharicum.

quæ duo poſtrema venenatis potius armis inficiendis quam interna ſumptione lethifera & ſola inter compoſita venena apud ſcriptores leguntur.

Ad toxicum conficiendum eligebant Scythæ viperas enixas vaſiq; inclu-

cluſas, inſaniem contabeſcere ſinebant, tum ſanguinem humanum affundebant ad ſupereminētiam quatuor digitorum, iterumque putreſcere in fimo permittebant, denique ichorem ſupernatantem colligebāt ad telorum infectionem.

Pharicum verò eſt ſuccus hellebori albi in bubulo cornu ſervatus donec putreſcat, quo Pyrenæi accolæ ſagittas imbuebant ad venationem: His enim læſa fera ſtatim concidit, abſq; illius damno, qui carnem vulnerati loci comederit.

Ventriculo & inteſtinis maximè officiūt impropriè venena, quæ vel manifeſtis agunt qualitatibus de quibus mox dicetur, vel ſuper purgatione mortem auferunt, qualia ſunt omnia validiora purgantia aſſumpta majori quantitate, quam ad tolerabilem vacuationem conveniat, vel exhibita corpori languidiori, utpote puero, ſeni, convaleſcenti & acuto morbo laboranti.

Altera venenorum diuiſio ratione facultatis, quâ agunt celebris eſt apud ſcriptores, vel enim exceſſu alicujus qualitatis corrumpitur corpus, vel veneficæ naturæ contrarietate ſeu totius temperamenti proportione repugnãte vitali temperamento corporis. Poſteriora dicuntur impropriè venena & venena quantitate, quæ totâ naturâ nõ ſunt inimica vitæ, ſed mole tantùm, & qualitatis intemperie dominantis exceſſu.

Poſteriora dicuntur propriè venena, item venena genere & à tota ſubſtantia, quia nulla ſui parte convenientiam habent cum natura viventis, ſed illam totis viribus oppugnant.

Impropriè venena latè patent, quædam caliditate ſua viſcera inflammant; quædam frigiditate extinguunt; quædam humiditatis affluxu ſuffocant; quædam ſiccitate marcorem inferunt: alia ſecundis

agunt

gunt qualitatibus, acrimoniâ cum craſſitie partium erodendo, tenui mordacitate impensè ſtimulando, nimia aſtrictione neceſſarios meatus occludendo, unde ſuffocationes & volvuli fiunt.

INFLAMMANTIA.

Anacardi.
Bupreſtis.
Cantharides renibus & veſicæ potiſſimum infeſtæ.
Chamædaphne.
Chamelæa.
Crocus liberaliter ſumptus.
Daphnoides.
Dracunculi ſemen.
Euphorbium.
Flammula Iovis & quæcunque aliæ clematitides hujus generis.
Lathyris vulgo cataputia.
Mel Heraclinum.
Myrrha largius ſumpta.
Pancratium Hiſpanicum cuius affrictu infici aiunt cultros.

Pſyllii ſeminis pars intima.

Ranunculus quicunque, excellit tamen in-ter ranunculos herba ſardonia, qua diaphragma inflammat & continuo riſu inde excitato hominem ridentem necat.

Hiſce adde,

Scyllam crudam.

Staphiſagriam.

Thaphiam.

Thymelæam.

Lac ficulneum.

Ictum apum & veſparum.

CALOREM NATURALEM extinguentia.

Præter ſuperius recenſita ſomnifera.

Flos Africanus, vulgò caryophyllus Turcicus

Arbor Parydis &

Aqua gelida ubertim ſudante corpore hauſta.

HUMIDITATE FLATULENTA ſuffocantia.

Carnes calentes refrigeratæ inter duas patinas arctè connexas.

Col-

Colchicum lethale, ephemerum dictum, quia unius diei ſpatio interficit.

Fungi pernicioſi.

Lac in ventre concreſcens.

Piſces calentes ſuffocati.

Sanguis taurinus calidè epotus.

Plumbi ſcobs.

Huc pertinet glans plumbea innecta vel involuta lardo ſalito, quia partes vulneratas pinguis humiditatis adhæſu citò putreſcunt.

SICCITATE NECANTIA.

Antimonium crudum.

Ceruſſa

Ferri ſcobs.

Ferri ſcoria lota.

Magnes.

Lithargyrium à quo fit volvulus.

Minium factitium.

ERODENTIA AC EXULcerantia.

Ærugo.

Æris ſquama.

Argentum vivum præcipitatum.
ſublimatum.
Arſenicum cryſtall. album.
luteum.
Auripigmentum.
Campanarum ſcobs deraſa.
Calix viva.
Calchantum maximè uſtum.
Chalcitis.
Cinnabaris factitia.
Minium foßile.
Melanteria.
Myſus.
Sorus.
Viride æris.
Sanguis ſerpentum
Aqua fortis.
Oleum vtirioli.
Antimonii.

MORDACITATE NIMIA AC SICCITATE PARTES irritantia.

Hujuſmodi, ut plurimum cholẽram excitant, qualia ſunt: *Ova barba-*

Catuli piſcis præſertim menſe Majo.
Cryſocolla foßilis non lota.
Helleborus albus.
Lapis Armenus / *Cyaneus* { *non præparatus.*
Sudor quadrupedum.
Aqua ſtillatitia radicis ſalicis perticalis.

ASTRICTIONE LEthalia.

Gypſum uſtum.
Ilicis ſcobs.

Herbæ *bella donna* dictæ radices necnon & baccæ.

Propriè venena, quorum vi cordi infeſtiſſimâ calor influens inprimis diſſolvitur, vitaliſque facultatis tonus evertitur plurima ſunt, quorum magna pars Europæ eſt incognita. Extillant enim ex aphricanis arboribus non deſcriptis, quædam lachrymæ oleoſæ pernitioſiſſimæ, quibus Mauritani Reges vindicias agunt. Immò totam illam oram oceani Athlantici, quæ à perpetua viriditate ar-

borum caput viride à Navarchis dicitur, adeò refertam nunciant venenatis ſtirpibus, ut quotquot amœnitate loci allecti eò appulerint terras luſtrandæ gratiâ, guſtatis obvijs herbis & fructibus è veſtigio conciderint; omitto rabidorum animalium ſpumas, quas Nigritani venefici venationibus quærunt ad vicinorum populorum perniciem. Fera enim animalia quo tempore venationis æſtro exardeſcũt, facilè in rabiem vertuntur, accedente ira & labore, ex venatorum inſectatione, nihiloque meliorem ſpumam ore concipiunt, quàm rabidi canes, quorum veneno ſi agendi moram excipiamus, neſcio an aliud ſit pernicioſius.

Nobis autem cognita ſunt quæ proponentur.

EX PLANTIS:

Aconitum.
Agaricus niger.
Apozymum.

Azedarach Avic. vulgò *ſycomorus.*
Chamæleon niger.
Ixia.
Napellus.
Opocalpaſum ſeu myrrha venenata.
Papaver corniculatum.
Taxus arbor.
Thora Valdenſium.
Nux Fauſel Arabum & Areca eius arbor.

EX ANIMALIBUS.

Aranea.
Bufo.
Bufonis oleum & ſpuma.
Canis piſcis fel.
Caſtoreum corruptum.
Eruca pini.
Fœniculi umbellis ingeniti vermiculi.
Pardi fel.
Rubeta rana.
Tygridis pili.

Hujuſmodi venena inſtillantur quoque ictibus; *ut*
Scorpionis marini,
terreſtris,
Draconis marini,

Pa-

Paſtinacæ marinæ.

Prætereamorſibus; *ut*

Aſpidis.

Ammoditæ.

Acontiæ.

Baſiliſci

Ceraſtæ.

Cenchrinis.

Dryini.

Dipſapis.

Natricis; ſunt hæc genera ſerpentum.

Crocodili

Lacertæ chalcidicæ.

Muris aranei.

Muſtellæ.

Scolopendræ.

Stellionis & omnium rabidorum animalium. Atque jam dictis potentia non cedunt jecoris venena antea propoſita.

Inter metallica reponerem adamantem, niſi me Cardani autoritas, Schenkij experimenta & Garziæ ab Horto hiſtoricæ in aliam deducerent ſententiam, reponentium nobiliſ-

bilisſimam hanc gemmam interea, quæ veneno infectis corporibus opitulantur.

Hic itaque eſt omnium venenorum cenſus, in quo ſi tituli advertantur facilè quis colligere poterit particularium venenorũ effectus, quos ideò ſubſecuit Excell. Autor, ne tractationis nimiâ minus neceſſariâ prolixitate tædium viri Nobiliſſimi, cujus gratiâ cenſum hunc calamo concrediderat, cujus aſpergeret.

Reſtant conſideranda venenorũ remedia in quorum providentia nõ minus benigna fuit nobiſcum natura parens, quàm in venenorum procreatione illiberalis & malignitatis ſpecie noverca.

DE ALEXIPHARMACIS.

Quæ venenis adverſantur Antidota & Alexipharmaca ab effectu appellantur. Non omnia tamen quæ venenis proſunt, illis nominibus intelliguntur. Cum enim ob aſſumpti vene-

veneni ſuſpicionem curatio inſtitu tur varijs opus eſt præſidijs, quarum alia venenum vacuant, alia partes roborant, quæ veneno affici untur, ſcilicet ut illius actioni validius reſiſtant, omnemque noxam expultricis ope procul arceant, alia denique inchoatam à veneno corruptionem emendant & cõtrariâ qualitate corpus alterant, inque priſtinum ſtatum reſtituunt, quę ſola proprij alexipharmaci nomen ſibi vindicant, quia veneficam qualitatem primariâ virtute infringunt. Roborantia verò & vacuantia non ſunt venenis per ſe contraria, cùm multis alijs morborum cauſſis expugnandis conferant & veneni alterationem ex accidenti impediant, quemadmodum faciunt quoque illa, quæ venenatis ictibus admoventur ad veneni retractioné ne per communia vaſa ad principalium aliquam partem perveniat, ibique ſuam vim exerceat, quanquam negari

gari non debet, magnam propriè Alexipharmacis intercedere familiaritatem cum roborantibus & præſertim cardiacis, quia hoc ipſo, quod veneni actionem vitæ inimicam ſtrenuè oppugnant, partem, quæ ab ipſo partitur, neceſſariò corroborant, convenientia quædam & ſimilitudine temperamenti, cujus cauſſa utrumque, Alexipharmacum ſcilicet & membrum vivens cum veneno ſimultatem habet, totaque ut ajunt ſubſtantiâ illuſtratur. Ne tamen hinc inferat quiſpiam eandem eſſe debere proportionem tẽperamenti partis viventis & Alexipharmacis, ſi verum eſt venenum toto temperamento & contrarietatis ratione illis adverſari, cùm inter duo extrema tantùm verſetur contrarietas, atque adeò unum non poſſit pluribus eſſe contrarium. Sciendum eſt proportionem totius temperamenti, quæ eſt fundamentum convenientiæ & diſſenſionis

ſionis cõmemoratorum agentitu nonesse ſperandam penes exqui tam menſuram quantitatis & qua tatis elementorum in mixti temp ratione coaleſcentium, ſed penes l titudinem temperamenti ſpecifi quod unicuique generi propriu ineſt. Quia igitur proportio temp ramenti venenati continetur extr latitudinem temperamenti ſpecifi viventis, adeò ut intra illius propor tionis latitudinem vita ſervari ne queat: Dicetur venenum toto tem peramento adverſari corpori, lice inter proportionem noſtri tempera menti & complexionis veneficæ nó ſit exquiſita cõtrarietas ratione gra duum oppoſitorum qualitatum & quantitatum elementarium.

Eadem ratione medicaméta roborantia & Alexipharmaca toto téperamento & naturæ ſimilitudine cum viventibus partibus convenire debent, quia intra latitudinem temperamentorum illis congruentium

con-

onſiſtere poteſt proportio tempe-
amenti vitalis, quod proinde illo-
um actione conſervatur, licet ſpe-
ie à ſe invicem differant. Imò ma-
or eſt alimenti cum vivente corpo-
e convenientia & ſimilitudo, quàm
uijuſquam medicamenti, quod in
iventis ſubſtantiam nullo modo
onverti poteſt & tamē elementum
pecifico temperamento differt à
emperamento partium viventium,
ed potentiâ eſt quam ſimillimum,
uia ob exiguum utriuſque tempe-
amenti diſconvenientiam unum in
lterum facilè commutatur; ex his
ntelligitur duplicē eſſe alexiphar-
naci actionem: Alteram in venenū
atione diſſimilitudinis & contrari-
tatis, alteram in corpus ratione ſi-
nilitudinis & convenientiæ: agitq;
n venenum corrumpendo & lethi-
eram eius vim extinguendo, unde
idiculum eſt Averrh. comentum e-
xiſtimantis Alexipharmaca tutò nō
ſſumi, niſi quando venenum actu
latens

latens in corpore illius virtutem e[illegible] erat, alioquin abſente veneno di[illegible] ſolvi calidum innatum actione A[illegible] lexipharmaci non recipientis v[illegible] nenum, ni quod agat; corrump[illegible] enim alexipharmacum ratione con[illegible] trarietatis, quæ cum nulla ſit ip[illegible] cum corpore vivente, cur etiam ab[illegible] ſente veneno illi officiat: Imò ra[illegible] tione convenientiæ prodeſt, quàm maximè & caloris naturalis robu[illegible] adauget & reddit vegetius, non modo ad excrementorum expulſio[illegible] nem, ſed etiam ad Venenorum po[illegible] ſtea advenientium victoriam a[illegible] propemodum contemptum, cum venenorum aſſumptione vel con[illegible] tactu nihil immutari videantu[illegible] corpora frequenti Alexipharmaco[illegible] rum uſu ante veneni occurſum pro[illegible] bè communita. Extat notiſſimum exemplum Mithridatis Regis, qui ob nimiam conſuetudinem nobi[illegible] lis antidoti, cui nomen ab autore

eſt

eſt inditum, ſumpto veneno perire non potuit. Poſt tempora Mithridatis inventa ſunt antidota cæteris omnibus æquiparanda, quorum uſu etiam homines à venenis tutos reddi certum eſt. Apud Germanos vulgatiſſima ſunt experimenta viperini pulveres, cujus unica ſumptione à venenorum noxa multorum menſium ſpatio præſervari ſumentem ſæpe obſervatum eſt. Cæterum ea vis armandi corpora adverſus venenorum caſus convenit duntaxat propriis Alexipharmacis, minimè verò improprijs, quæ veneni manifeſtæ qualitatis exceſſu corrumpentis actioni reſiſtunt. Hæc enim calidum innatum non corroborant, nullamque habent cum corpore maiorem convenientiam, quàm alia quæcunque medicamenta alterantia ac proinde tunc ſolum juvant, quando venenum excellenti qualitate corpus im̃utans offendũt. Quę a, ſint propria & impropria alexi-

xipharmaca inquiri diligentiùs non poteſt, quam renovatis in memoriam venenorum differentijs, quibus oppoſita ſunt alexipharmaca. Contrariorum enim oppoſitam eſſe rationem inter Philoſophos nemo negat. Duo itaque alexipharmacorum genera ſtatui neceſſe eſt, agentium ſcil. manifeſtis qualitatibus intemperamento excedentibus & agentium occultâ qualitate, i.e. toto temperamento, cujus proportio nobis eſt occulta: Illa impropriè, iſta propriè alexipharmaca nuncupantur; Utraque rurſus duplicia ſunt, generica ſcil. communia, quæ omnib. venenis ejuſdem generis adverſantur & ſpecifica ſeu propria quæ particularibus venenis ſingularem opem ferunt, licet alijs quoque non ſegniter auxilientur.

Quod ſi agendi modum quo impropriè alexipharmaca venenū oppugnant, conſideremus, duas præterea illorum differentias reperiemus.

Siqui-

ſiquidem alia qualitatis contrarie-
ate per ſe agunt, qua ratione refri-
erantia alexipharmaca conveniunt
enenis inflammantibus, calorifica
xtinguentibus, emplaſtica eroden-
bus, laxantia aſtringentibus, ideo-
ue minus propriè alexipharmaca
ici merentur; alia per accidens opi-
ılantur non contraria ſed diverſa
ıcultate, ſuntque magis impropriè
exipharmaca; in quo genere re-
enſentur roborantia calorem in-
atum partis veneno affectæ & po-
ſſimum cordis, vacuantia vene-
um, tum ſenſibiliter per vomitum,
vūm, urinam, ſudorem, ſcarifica-
onem, tum per inſenſibilem tran-
irationem, denique attrahentia
enenum à centro corporis ad cir-
ımferentiam, quæ morſibus & i-
ibus venenatis inſigne præſtant e-
olumentum. Trahitur venenum
ipliciter; Primò, vi caloris, à qui-
ıſcunq; medicamentis intensè ca-
dis partiumque tenuium, qualia
Q ſunt

ſunt, quæ rubificantia & veſicantti
dicuntur: Agunt raphanum diſſe
ctum ſub alis detentum trahere a
ſe venenum aſſumptum ac ſi come
datur eſſe exitiale venenum; Secun
dò, vi vacui quam infert cucurbitul
cum magna flamma, itē ſuctio, qu
pſyllij & Marti populi ipſi à venen
immunes ſerpentum morſus oli
perſanabant:

Tertiò propriâ facultate, quam
habet omnium animalium propr
venenatorum caro, reſpectu ſui ve
neni, quo hominem afficiunt, ide
contuſa animalis caro, quod morſ
vel ictu læſerit, plagæ admota pro
prium virus ad ſe trahit, ob ſimpa
thiam, quam cum ipſo habet.

PROPRIA ALEXIPHAR-maca deſumpta à Plantis ſunt.

AMmi

Angelicæ utriuſque radix & ſe
men

Anthoræ radix
Aniſi ſemen.
Ariſtolochiæ longæ & rotundæ radix
Argemone
Aromata omnia
Baccharis radix
Bdellium
Biſtortæ radix
Borrago.
Bugloſſum
Boni Henrici ſuccus
Braſſicæ ſemen
Carduus benedictus
Carlinæ radix
Caryophylleus flos
Cardiaca herba
Coronopus Matth.
Contrarierva
Conſolidæ regalis flores
Cruciata
Cuminum
Cyanus major
Cyanus minor

Dictamni albi radix
Drakena radix
Elleborina
Ericæ flos & coma
Eryngij radix
Fungi cervini pulvis è vino.
Galega ſeu ruta capraria
Glandium querc. de c. è vino.
Gentianæ maj. radix.
Helenij ſeu enulæ campanæ radix.
Hedyſari ſemen
Hypericon
Imperatoriæ radix
Iridis domeſticæ radix
Irionis ſemen
Laſerpitium
Liguſtici radix & ſemen
Lignum Moluccenſe à gr. iij. ad x. ſumptum.
Malum citrum
Mentaſtrum
Myrrha non ultra ʒj bibita
Napi ſemen
Ononis lutea

Perſonatæ ſuccus cum vino hauſtus.
Platani pilulæ ſeminibus prægnantes.

Pimpinellæ }
Saxifragiæ } radix & ſemen.

Polemoniæ radix
Polium
Rapi ſemen
Ruta
Scordium
Scorzonera
Smilacis aſperæ acini

Sparganij }
Tormentillæ }
Vallerianæ min. } radix
Vincetoxici }
Unifolij }

AB ANIMALIBUS.

CAſtoreum
C. C. maximè primæ cuſpides
C. aſini indici

monocerotis vulgò unicornu Rinocerotis

Coagulum leporinum

Gallorum gallinaceorum cerebrum ex vino hauſtum.

Lapis bezoar { orientalis. / occidentalis.

Lachryma in cervi oculo areſcens

Mumia

Muſtellæ ſalitæ & in umbra ſiccatæ pulvis

Phaſiani caro recens & arefacta.

A FOSSILIBUS.

BOlus armena

Ebur foſſile

Lapis ophites ex quo parantur vaſa ad aſſervandam aquam magnæ contra venenum efficaciæ.

Lapis Paxar Tartarorum qui mollis eſt & fuſcus amygd. ferè formâ & quantitate.

Smaragdus.

Terra { lemnia / melitenſis / Sileſiaca & Tornacenſis. }

Ex his varia celebrantur à veteribus & recentioribus compoſita antidota, inter quæ excellunt

Theriaca { Diateſſaron / Andromachi }

Mithridatica confectio

El. de ovo Maximil. Imperatoris

Pulvis Saxonicus à Weckero deſcriptus.

Pulvis viperinus, cujus triplex circumfertur deſcriptio, pari encomio decantata.

1. Proponitur à everc. in pharmacopœa ſua dogmatica reſtituta nomine confectionis viperinæ & juniperinæ.

2. Traditur à Crollio in ſua Baſilica chymica.

3. Eſt hujuſmodi, ſumuntur, cor, hepar & tres primę vertebræ viperæ, exiccantur in furno lentiſſimo calore quoad in

pulverem teri poſſint, miſceatur pulveri tertia pars radicis imperatoriæ vel quarta pars zedoariæ, & reponatur in juſculo, eiuſq; doſis eſt ʒj ſingulis menſibus aſſumenda vel longiori temporis intervallo.

Propria alexipharmaca ſpecifica tàm latè patent, quàm venena, quibus opponuntur. Si ergò ſpectemus venena deſumpta

AB ANIMALIBUS BUFONIS & rubetæ antidotum eſt.

ARundinis radix
Lapis bufoneus
Smaragdi pulvis.

Bupreſtis & Eruca Pini.

Carycæ
Dactyli

Ol. { irinum / mellinum } potum

Can-

Cantharidum.

Ammi ſemen
Nuclei pini
Terra ſamia.

Caſtorei corrupti.

Coriandri ſemen uſtum
Citri & limonum ſuccus.

Cerebri Catti & Vrſi.

Moſcum
Terra lemnia

Medullæ arietis corruptæ.

Phaſiani caro exiccata.

Veneni caudæ cervi.

Ol. è ſem. citri toti corpori illitum
Nux avellana eiuſq; oleum
Piſtacia.

Fellis viperini.

Ambra gryſea
Mithridatica confectio
Paſtilli viperini
Theriaca
Ol. Scorpionum Matth.

Ixiæ
Aſſa fœtida
Betæ albæ ſuccus
Reſinæ Therebinthina
Rutæ ſylveſtris ſemen
Theriaca.

Sudoris quadrupedum.

Roſarum pallidarum ſuccus cum vino hauſtus.

Sanguinis menſtrui.

Margaritæ
Paſtilli viperini.

Sanguinis taurini & lactis concreti in ventriculo.

Acetum ſcylliticum
Braſſiacæ capitatæ ſemen
Calamenthum montanum
Coagulum vitulinum
Chelidonij maj. ſuccus.
Nitrum
Oxymel
Poſca
Thymum.

Toxic

Toxici.

Carpobalſamum
Cotonea mala
Cubebæ
Galbanum
Quercus cortex
Rapi ſemen

Sanguis	caninus Caprinus Corvinus Hircinus Leporinus	frixus in cibis ſumptus.

Tormentillæ radix.

Morſus canis rabidi ac linguæ & cordis veſpertilionis.

Alyſſum Galeni
Ariſtolochiæ rotundæ radix
Bitumen judaicum ex aqua potum
Cancrorum fluviatilium cinis
Canis rabidi Epar toſtum & in cibis ſumptum.

Coagulum	Capreoli Leporis Vulpis

Cice-

Ciceris rubri decoctum
Pimpinella communis
Rotæ caninæ radix.

Extrinſecus.

Fœniculi radix contuſa
Hippolapathi radix
Petronatæ radix cum ſale trita.
Scorzoneræ radix
Scordium
Theriaca
Mithridatica confectio
Triticum à jejuno maſticatum.

Morſus viperini.

Anagallidis ſuccus
Bryoniæ radix
Coſtus aromaticus
Cervi genitale
Ebuli radix ex vino decocta
Fraxini } folia cum ſuccis
Iuniperi }
Ocymi ſemen
Ranarum caro & jus

Sambuci radicis ex vino decoctum
Theriaca
Viperæ caro, paſtilli & ſal.

Extrinſecus.

Abrotanum
Allium cum aceto tritum
Galbanum
Lauri folia
Orobi farina cum vino ſubacta
Origanum
Ol. Scorpionum Matth.
Pix liquida
Raphanus cum aceto tritus
Scylla in aceto cocta
Trifolium bituminoſum.

Morſus aſpidum.

Apri jecur vel recens vel exiccatum
Fœniculi ſemen
Naſturtium
Peonia radix & ſemen
Scorzoneræ ſuccus.

Extrinſecus.

Angelicæ radix trita cum ruta

Betæ nigræ ſuccus
Centaurij min. ſuccus
Ol. Scorpionum Matth.
Scabioſa recens contuſa.

Morſus hæmorrhoi.

Allium copioſè ſumptum
Gobius piſcis cum allio ſumptus
Vinum merax liberaliter hauſtum.

Morſus Ceraſtæ.

Raphani ſativi ſemen.

Morſus Scolopendræ.

Aſphodeli radix & ſemen
Ariſtolochiæ utriusq; radix
Mentha ſativa
Serpillus.

Morſus muſtellæ.

Eruca ſativa olerum more cocta.
Vincetoxici radix.

Morſus muris aranei.

Cupreſſi recentes pilulæ ex aceto ſumptæ.
Capparis cortex

Ver-

Verbenaca.

Morſus Phalangiorum.

Aniſi ſemen
Aſparági radix
Atriplicis ſuccus
Mori foliorum ſuccus
Nigellæ ſemen
Trifolij ſemen.

Extrinſecus.

Caprillum ſtercus
Mulus piſcis diſſectus.

Morſus Tarantulæ.

Eadem conveniunt, ſed prę cæteris muſica inſtrumenta & continuæ ſaltationes, uſq; ad laſſitudinem.

Ictus veſparum & apum.

Malva contuſa & ad cataplaſmatis formam juncturæ admota.

Ictus Draconis marini & Paſtinacæ.

Eryngij radix
Lauri rad. cortex
Paſtinacæ ſylv. ſemen

Rubi

Rubi flores
Salvia
Smyraium.

Extrinſecus.

Animalia ipſa diſſecta
Acetum calens
Fermentum acerrimum ex pice liquata
Ozymum ex aceto coctum
Sulphur
Ictus Scorpionum
Aſphodeli ſemen & flos ex vino
Atriplicis ſuccus
Ariſtolochiæ rotundæ radix
Avellanæ ſylveſtres
Blitum ex vino coctum
Citri ſemen
Cyperi rotundi radix
Gentianæ majoris radix
Hippoſelini ſemen
Lauri baccæ
Myrti ſuccus
Mumia
Serpillum

Son-

Sonchi ſuccus
Verbenaca.

Extrinſecus.

Amomum cum ozymo tritum
Cochleæ tritæ
Ficulneum lac
Galbanum
Lacerta diſſecta
Laſerpitium
Meliſſa
Mus domeſticus diſſectus
Ol. Scorpionum
Rutæ decoctum
Scorpio contuſus
Sapphyrus admotus
Vermes terreni triti

EX PLANTIS

Aconiti.

Abrotanum
Ariſtolochia longa
Balſamum orientale
Coagulum, hædinum leporinum
Origanum.

Cicutæ

Cicuta.

Ammonum
Cardamum
Caſtoreum
Iridis radix
Lauri folia
Seſeli Maſſilienſe.

Colchici.

Caſtaneæ caro & media tunica.
Dictamnus Creticus
Glandes quercus
Polygoni ſuccus
Serpillum.

Colocynthidis.

Terra { Cymolia
Lemnia }
Sardus lapis

Chamelææ & Thymelææ.

Origanum toſtum

Cyclaminis radicis.

Gentianæ maj. radix
Lauri baccæ.

Ela-

Elaterij.

Menthæ ſuccus.

Fungorum venenatorum.

Allium
Braſſicæ ſuccus
Meliſſa
Naſturtium
Porrum
Raphani ſativi ſuccus
Satureia
Sinapi
Theriaca ex aceto
Vinum generoſum cum pipere.

Hellebori albi.

Nymphææ flores
Malum cydonium.

Hellebori nigri:

Abſynthium vulgare
Aniſi ſemen.

Papaveris corniculati & opij.

Aſſa fœtida
Artemiſiæ ſuccus
Caſtoreum

Piper nigrum
Ruta ſylveſtris
Spiritus vini.

Napelli.

Ambra gryſea
Anthoræ radix
Capparis radix
Glandium putamina
Moſchus odoratus
Lapis bezoar.

Muſcæ depaſcentes flores napelli, quę ſunt cęteris majoris, cœrulei coloris, neque alterius plantę flores depaſcuntur. Ex quibus duo præſtantiſſima antidota parantur, contra venena omnia, ſed præcipuè contra præſentaneum napelli virus efficaciſſima.

Primum eſt apud Guainerium in ſuo tractatu de venenis, quod

℞. Terræ lemn.
Bacc. lauri
Mithridat. an. ℥ij.
Muſcar. napelli N. XXIV.

Mellis

Mellis & ol.q.ſ.|M.

Secundum eſt Petri Panæ & Lobelij in ſuis adverſariis, quod

℞ Muſc. napelli Num. xx.
Ariſtolochiæ
Boli armen. an. ℥j.
Mellis q. ſ. ad efformandum Electuarium.

Hyoſcyami.

Allium
Cepa
Caſtoreum
Mori arboris cortex
Raphanus ſylv.
Ruta ſylveſtris
Vinum abſynthite.

Mandragoræ.

Coriandri ſemen
Origanum creticum
Pulegium ſylveſtre.

Rhododendri.

Agni caſti ſemen
Dactyli
Fœnogræcum

Scammonij.

Succus limonum.

Solani Somniferi, maniaci & Dorychnij.

Amygdalæ amaræ

Conchylia omnia ſeu cruda ſeu cocta

Squilla piſcis.

EX FOSSILIBUS

Arſenici.

Cryſtallus in pulverem tritus.

Argenti ſpumæ.

Aurum foliatum vel aliâ ratione præparatum.

Ceruſſæ.

Columbina ova

Oleum majoranæ potum

Perſicorum nuclei.

Gypſi.

Gypſo eadem conveniunt, quæ pro venenatis fungis ſuperius propoſita ſunt.

Magnetis.

Auri limatura

Sma-

Smaragdi pulvis.

Squamæ æris & æruginis.

Acori radix

Corallium rubrum

Menthæ ſuccus.

Atque hic eſt omnium Alexipharmacorum communium, tum Specificorum cenſus, quorum adhibendorum neceſſitatem D.O.M. clementer avertat.

FINIS.